

TRANSCRIPT VAN DE GEMEENTERAAD VAN GEMEENTE HOOGVEEEN
d.d. 24 oktober 2024

---

1. Plenaire besluitvormende vergadering (Raadzaal)

1.1 Opening

De voorzitter: Beste mensen, van harte welkom bij de gemeenteraadsvergadering van de gemeente Hoogeveen van 24 oktober 2024. Een bijzondere vergadering, u bent buiten opgewacht door de Hoogeveense trommelslagen, dat impliceert automatisch trouwens dat er iets belangrijks te gebeuren staat, dat is vandaag ook zo, bij de kaderdag voor de begroting voor volgend jaar. Maar voordat we de vergadering beginnen, zoals te doen gebruikelijk is, nemen we even een moment ter overdenking of bezinning op de vergadering, een moment. Dank u wel. Ik open de vergadering onder mededeling van afwezigheid van de heer Pomper en de heer Van der Meulen en de heer Van Dijk sluit iets later bij ons aan.

1.2 Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan kunnen we doorgaan naar punt 1.2, de vaststelling van de agenda zoals die van tevoren u gestuurd is met ook de volgorde daarin, de visie vanuit verschillende partijen, vervolgens de reacties daarop, de reactie van het college en dan de moties en amendementen. Dat is het spoorboekje van vandaag. Behoeftte om daar nog iets over te zeggen? Nee, niet het geval. Stemmen, gaat uw gang. Ja, aldus vastgesteld.

1.3 Opheffen geheimhouding

De voorzitter: Komen we bij agendapunt 1.3, opheffen geheimhouding over een rapportdossier 24-6. Iemand behoefte om daar iets van te zeggen? Niet het geval, dan gaan we stemmen. Gaat uw gang. Dank u wel, aldus akkoord.

1.4 Sluiting besluitvormende vergadering

De voorzitter: Komen we bij agendapunt 1.4, sluiting van de besluitvormende vergadering. Hebben we daarmee ook gedaan.

2. Debatronde (Raadzaal)

2.1 Opening debatronde

De voorzitter: Wat mij betreft gaan we meteen verder met twee, de debatronde die we daarmee hebben geopend.

2.2 Spreekrecht

De voorzitter: Ik kijk of er gebruik wordt gemaakt van het spreekrecht. Dat is niet het geval.

2.3 Visies op programmabegroting 2025 – 2028

De voorzitter: Gaan we door naar 2.3, de visies op de programmabegroting 2025-2028. U geeft uw bijdrage zo meteen, namens de fractie, in vijf minuten, uw visie over de programmabegroting '25-'28. We interrumpen daarbij niet en na de pitch en de visie is er ongeveer een minuut of vijf om daarover nog vragen te stellen aan degene die het verhaal gehouden heeft. Ik zou graag willen beginnen, inderdaad, bij mevrouw Hooijer namens Gemeentebelangen.

Mevrouw Hooijer-Everts: Ja, voorzitter, dank u wel. Vandaag bespreken wij de begroting voor het komende jaar en ik wil allereerst het college complimenteren met het werk dat is verricht om deze begroting op te stellen. Want het is geen gemakkelijke taak om te balanceren tussen de behoefte van de inwoners, de ambitie van de gemeente en de financiële realiteit waarin Hoogeveen mee te maken heeft, dat hebben we zeker. De afgelopen jaren werd er steeds gesproken over de ravijnjaren die op ons afkomen. Nou, wat we nu zien gebeuren, is dat het rijk ons dat ravijn zomaar in gaat werpen. Als raad hebben we een aantal jaren terug veel vervelende keuzes moeten maken voor de inwoners om de financiën weer op orde te krijgen. De gemeente is toen uitgeknepen en zo ver willen we het, wat ons betreft, niet weer laten komen. Wat wij als Gemeentebelangen bijzonder waarderen aan deze begroting is de aandacht voor zorg en welzijn. Het is goed om te zien dat er ruimte is voor investeringen in jeugdzorg, ouderenzorg en andere sociale voorzieningen. Met name de langetermijnvisie voor jongeren stemt ons tevreden, zeker in een tijd waarin de druk op deze sectoren alleen maar toeneemt. We hebben immers gezegd dat we een sociale gemeente willen zijn. Daarnaast zijn we blij met de aandacht die er is voor de focus op duurzaamheid en toekomstbestendigheid. We zien dat er extra aandacht is voor projecten die onze gemeente groener, veiliger en leefbaarder maken. Denk hierbij aan investeringen in de energietransitie en het vergroenen van onze wijken. Dit zijn stappen die niet alleen op de korte, maar ook op de lange termijn vruchten zullen afwerpen voor onze inwoners. Toch, voorzitter, is er altijd ruimte voor verbetering en dat brengt ons bij een aantal aandachtspunten die wij als Gemeentebelangen graag willen meegeven. Een van de grootste uitdagingen waar onze gemeente voor staat, is het tekort aan betaalbare starterswoningen. Hoewel we begrijpen dat woningbouwprojecten tijd kosten en dat we als gemeente gebonden zijn aan procedures, willen wij meer daadkracht zien op dit gebied. Starters en jonge gezinnen hebben het steeds moeilijker om een betaalbare woning te vinden en dat zet druk op de leefbaarheid en de dynamiek in onze gemeente. Wij roepen het college op om sneller en met meer ambitie projecten te initiëren en betaalbare starterswoningen mogelijk te maken. Een voorstel hiervoor, zoals het herbestemmen van lege panden, ligt er al en wij hopen dat dit met voorrang wordt opgepakt. Naast starterswoningen moet er natuurlijk zijn voor woningbouw in alle soorten. Wij vinden nog steeds dat er een nieuwe woonwijk moet komen in plaats van inbreiding in bestaande wijken. Dit gaat vaak ten koste van openbaar groen en speelveldjes. Als het aan Gemeentebelangen ligt, dan roepen wij vandaag nog op tot een wooncrisis in onze gemeente. Daarnaast missen wij een duidelijke visie op het gebied van openbaar vervoer en duurzame mobiliteit. Hoogeveen heeft een sterke verbinding nodig, zowel binnen de gemeente als naar omliggende steden. Veel van onze inwoners zijn afhankelijk van het openbaar vervoer en het is van groot belang dat dit betrouwbaar en toekomstbestendig blijft. Dit is ook belangrijk voor de bereikbaarheid van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. We zouden graag zien dat hier meer aandacht en middelen voor worden vrijgemaakt in de komende jaren. Een steeds terugkomend iets is het te hard rijden van automobilisten. Steeds wordt er gezegd dat dat een mentaliteitskwestie is en dat is natuurlijk ook zo, hetzelfde geldt voor het gebruik van de fatbike. Maar wanneer er geen fiets- of voetpad naast de weg is, dan is het wel extra gevaarlijk voor fietsers en wandelaars. Op het Hollandscheveld opgaande speelde deze kwestie. Bloembakken werden geplaatst, maar mede door de manier waarop was dat toch ook geen oplossing. Toch moet er op dat soort wegen gekeken worden hoe de snelheid er op een veilige manier uitgehaald kan worden.

Datzelfde geldt als de bomen heel dicht op de straat staan, zoals aan de Coevordenstraatweg. Als Gemeentebelangen vinden we een groene gemeente ontzettend belangrijk, maar dat vinden we ook wat betreft de veiligheid voor onze weggebruikers. Dus daar waar de situatie zo gevaarlijk is dat dit verholpen kan worden door het kappen van een paar bomen, dan zeggen wij daar geen nee tegen. Daarnaast is de veiligheid op de bedrijventerreinen essentieel voor een goed ondernemersklimaat. Daarom dienen wij een motie in om een traject te starten om de mogelijkheid van het keurmerk veilig ondernemen te onderzoeken. Tot slot willen wij meer nadruk op transparantie en burgerparticipatie. De afgelopen jaren zijn er mooie stappen gezet om de betrokkenheid van inwoners bij beleid en besluitvorming te vergroten. Het is onze overtuiging dat goed geïnformeerde burgers en betrokken burgers bijdragen aan betere besluiten. Daarom roepen wij op om burgerparticipatie een structureel onderdeel te laten worden van ons beleid. Participatie leidt ook vaak tot vrijwilligers. Hiervan hebben we er gelukkig al heel veel in Hoogeveen. Dat scheelt veel werk en geld. Voor de groepen vrijwilligers die begraafplaatsen onderhouden, willen wij een amendement indienen: budget voor het aanschaffen van elektrisch gereedschap, want dat hoeven zij toch niet zelf te bekostigen? Voorzitter, wij staan positief tegenover deze begroting, met de hoop dat de genoemde aandachtspunten in de verdere uitvoering worden meegenomen. Tot zover.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage. Roept dat vragen op? De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had eigenlijk twee vragen, maar de eerste gaat even over de bereikbaarheid met openbaar vervoer. Goed plan natuurlijk, om dat te stimuleren, maar u zegt: we willen dat daar meer geld voor vrijgemaakt gaat worden. Dat dat snap ik even niet, want hoeveel geld kunnen we vrijmaken en waar kunnen we het uiteindelijk dan voor inzetten? Want openbaar vervoer is eigenlijk toch wel meer voor de vervoersbedrijven? Ik zou daar graag iets meer toelichting bij willen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Hooijer.

Mevrouw Hooijer-Everts: Wanneer wij het college of de ambtenaren daarvoor opdracht geven om daar goed aan te werken, dan kost dat automatisch al geld omdat je daar uren op inzet. Dus als het om dat soort geld gaat, ik ben het met u eens, het moet van de vervoersbedrijven komen. Maar ik vind wel dat er genoeg in ieder geval energie ingestopt moet worden. En ja, ook dat kost tijd en tijd is geld.

De voorzitter: De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Mijn volgende vraag betreft dus die bomenkap die nodig zou zijn aan de Coevordenstraat, om die mensen veilig de straat op te laten gaan. Ik had vandaag al een motie daarover willen indienen, maar ik heb niet voldoende informatie daarover. Maar we gaan hem straks wel aankondigen, ik reken er dan ook op dat wij daar steun hebben van Gemeentebelangen. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was niet echt ...

Mevrouw Hooijer-Everts: Is er nog iets dat ik hier moet beantwoorden met ja of nee? Maar dat kan ik natuurlijk alleen doen als wij de motie gezien hebben, mijnheer Van Rijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Pullen, sorry.

Mevrouw Pullen-Muis: Ja, ik heb nog twee vragen. Ik weet niet of dat kan. Ik hoor dat u heel positief bent over de jongeren. Dan denk ik: staat Gemeentebelangen ook open voor om daar wat meer geld aan toe te kennen,

zeg maar, aan problematieken die daar zijn? Daar ben ik wel nieuwsgierig naar hoe jullie daar tegenover staan. En de tweede: u spreekt over burgerparticipatie en dat moet meer transparant. Hoe wil je dat dan opnemen binnen beleidsprocessen? Daar ben ik ook wel benieuwd naar, hoe u dat voor zich ziet.

Mevrouw Hooijer-Everts: Om op de eerste in te gaan, het is niet zo dat we zeggen er moet nu maar een bak geld extra naartoe. Dat is zeker niet het geval. Maar er moet wel gekeken worden waar dat geld dan aan besteed gaat worden en of dat inderdaad vanuit de gemeente moet komen of dat dat op een andere manier bekostigd kan worden. En de tweede vraag, nog even een hint. Burgerparticipatie. Ja, waar kun je transparant zijn? Niet in alles kun je transparant zijn, maar daar waar het kan, de ervaring is dat het vaak vergeten wordt om informatie te delen met inwoners en dat zouden we toch jammer vinden. Daarom moet het ook structureel erin dat je, daar waar het kan, transparant bent en gebruik maakt van burgerparticipatie.

De voorzitter: Voldoende? Dank u wel. Ik zie geen andere vragen meer, dus dan dank ik de fractie van Gemeentebelangen voor de inbreng en ga ik door naar het CDA.

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter, dank. Toch wel bijzonder om hier weer te staan na anderhalf jaar. Voorzitter, onze visie voor de gemeente hebben er gegeven bij de kadernota. Vandaag resten ons nog twee vragen. Is de begroting conform de kadernota opgesteld en zien we de inbreng van het CDA bij de kadernota voldoende terug in de begroting? Maar toch eerst even terug naar die visie. Wij geloven niet in een maakbare samenleving, niet door de overheid gemaakt. Wij geloven wel in een samenleving die gemaakt wordt door mensen in die samenleving zelf. Wij zien daarom graag een waakzame, maar bescheiden overheid en een samenleving waarin die overheid weliswaar soms nodig is, maar waar mensen vooral ruimte krijgen om er samen iets moois van te maken. Dan onze antwoorden op de twee vragen. De begroting is wat ons betreft conform de kadernota opgesteld. We zijn het niet overal mee eens, maar het democratisch genomen besluit van voor de zomer is uitgevoerd en daar hechten wij als democraat enorm aan. Een specifiek punt uit de begroting waar we het natuurlijk wel mee eens zijn, is de ozb-daling. Na jarenlang knokken door het CDA is de trend van ozb-verhogingen doorbroken en dankzij ons amendement hoeven onze inwoners volgend jaar ruim tien procent minder ozb te betalen. We zijn er blij mee. Niet vanwege het politieke succes, maar omdat dit onze inwoners enige verlichting geeft in een tijd waar alles alleen maar duurder wordt. Al heel deze raadsperiode pleit het CDA voor een betrouwbare en goed functionerende overheid die doet wat zij belooft en eerlijk is over wat niet kan vanwege financiën of ambtelijke capaciteit. Zoals gezegd is een goede overheid volgens het CDA en waakzame en bescheiden overheid. Helaas horen we nog te vaak dat de overheid als belemmering wordt ervaren, als het bijvoorbeeld gaat om een inwoner die een bouwvergunning aanvraagt of een ondernemer die stuk loopt op regels. In de voorliggende begroting komt dit punt niet expliciet terug en dus blijven we hier kritisch op. Dan het eerlijk zijn over wat niet kan. Moedeloos werden we van de talloze malen dat het college zei dat plannen niet door konden gaan vanwege ambtelijke capaciteit. Het leek wel of we roepende in de woestijn waren met onze plannen en pleidooien om bijvoorbeeld de beschikbare ambtelijke capaciteit leidend te laten zijn of ons als gemeente te beperken tot een aantal dingen en die ook goed te doen. En eerlijk gezegd, moedeloos begon ik deze begroting te lezen. Want leuk, al die plannen, maar we komen weer in diezelfde discussie terecht. Maar ik werd aangenaam verrast om al in de aanbiedingsbrief als het ware onze eigen woorden terug te lezen. Een citaat: door keuzes te maken in onze prioriteit en ons te richten op de dingen goed te doen in plaats van alles tegelijk te willen doen, verlichten we de werkdruk en zorgen we ervoor dat de organisatie efficiënt en effectief blijft functioneren. Hier werden we blij van. Complimenten aan het college dat dit belangrijke zorgpunt van het CDA is gehoord en een plek heeft gekregen in de voorliggende conceptbegroting. We zullen daarom de aangehouden motie of het capaciteitsplafond dan ook niet indienen. Het hebben van een betaalbare woning ziet het CDA als een essentieel onderdeel van

bestaanszekerheid. Net als het college willen we bouwen, bouwen, bouwen, maar we bouwen veel te weinig. We hebben tijdens de kadernota opgeroepen om een nieuwe woonwijk te onderzoeken. Daar moet vaart mee worden gemaakt. U heeft de mogelijkheden tot woningsplitsing verruimd, trekt dit door in mogelijkheden tot splitsing van kavels boven de 1000 vierkante meter en zorg vooral dat stroperige procedures voor bouwiniciatieven worden versneld. We willen graag later op een ander moment hierover met u in gesprek gaan. Bestaanszekerheid gaat over meer dan woningbouw. We zullen in 2025 nadrukkelijk dat thema blijven agenderen. We zullen kritisch de voortgang monitoren van het armoedebeleid, ouderenbeleid, schuldhulpverlening, arbeidsparticipatie en jeugdzorg. Voorzitter, nog een paar slotopmerkingen. Dat wat goed is, moet goed blijven. Laten we daarop inzetten, bijvoorbeeld bij onze wegen. We hebben voortdurend contact met onze inwoners over de kwaliteit en veiligheid van wegen en fietspaden. Onlangs hebben we daarover weer een enquête gehouden. Op basis van wat we horen en wat we zelf ook zien, zullen we aan de bel blijven trekken. Zoals over de gaten in de Schutstraat en de Leeuweriklaan, die bij de kadernota helaas niet op bijval van de raad konden rekenen. Maar we krijgen van bezorgde inwoners en ondernemers ook te veel signalen over onveiligheid in brede zin. Van overlast en vandalisme in winkelcentra en parken, ouderen die de straat niet meer opgaan, toenemend gebruik en openlijk dealen van drugs en ga zo maar door. We hebben hierover schriftelijke vragen gesteld en gisteravond zijn die beantwoord. U zult begrijpen, wij zullen ons nog beraden op die beantwoording en wellicht komen we met een voorstel nog daarover bij de begroting. We zijn verrast dat eindelijk het openbaar toilet in de Hoofdstraat is opgenomen in de begroting en ook dat deze toegankelijk is. Toegankelijkheid moet niet speciaal zijn, maar een vanzelfsprekendheid, ook voor een openbaar toilet. Tot slot, voorzitter. Door het verleden kent men het heden. Historisch besef is van groot belang, altijd, maar zeker in deze roerige tijd waarin het verleden niet meer gekend wordt. We hebben bij de kadernota gepleit voor aandacht voor 80 jaar bevrijding van Hoogeveen en de hele fractie was dan ook blij om te lezen dat dit in de begroting is opgenomen. We willen daar een concreet punt aan toevoegen. In Noordscheschut wordt nagedacht over een oorlogsmonument. Bij ons weten is dit het enige dorp binnen onze gemeente dat zo'n monument nog niet heeft. De vraag aan het college is of u kunt kijken of de gemeente hierin een rol kan spelen. Voorzitter, dat was het voor nu. We hebben geen debatpunten en voorlopig ook geen moties en amendementen.

De voorzitter: Dank u wel, ook voor het keurige tijdschap dat u heeft uitgekozen met uw verhaal. Hartstikke goed. De heer Prakken, gaat uw gang.

De heer Prakken: Ja, een vraag voor het CDA. Ik hoor bescheiden overheid. Nou, dat is natuurlijk leuk, maar ik hoor ook bouwen, bouwen, bouwen en goed onderhouden fietspaden en het openbaar toilet. Dat is toch ook heel erg mooi. Ja, daar is de overheid, de gemeente in dit geval, natuurlijk geld voor nodig. Wanneer daar de rem op wordt gezet, dan kan de gemeente steeds minder doen. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw Koekoek: Voorzitter, het maken van keuzes en politieke besluiten is gewoon prioriteren. Dat wat je belangrijk vindt, daar besteed je geld aan en dat wat je niet belangrijk vindt, daar gaat minder geld naartoe. En dit zijn onze prioriteiten.

De voorzitter: Vervolg vraag? Nee, geen behoefte aan. Akkoord. Anderen nog? Niet het geval. Het was een helder verhaal. Top. Gaan we door naar de Partij van de Arbeid.

De heer Van Eck: Solide en sociaal. Voorzitter, eigenlijk hebben we niet meer dan twee seconden nodig om onze visie op deze begroting te geven. Solide en sociaal. In 2022, de eerste begroting van het huidige college, kregen we twee minuten spreektijd per partij om onze visie op de begroting te geven. We kwamen uit magere jaren. In 2023, de gemeente had inmiddels weer wat kleur op de wangen, we konden sparen, we konden

investeren. De spreektijd ging naar vijf minuten. Nu buigen ons over de derde begroting. De verwachte algemene reserve ging in de jaren van 32 miljoen via 60 miljoen naar 73 miljoen. Gelukkig voor mijn toehoorders stijgt de spreektijd niet mee met de algemene reserve. Het is mooi, zo'n goedgevulde spaarpot, reservepot, maar geven we in 2025 ook geld uit om Hoogeveen eerlijker, socialer en groener te maken? De vraag stellen is voor ons ook de vraag beantwoorden en ook de jaren na 2025 baren ons niet direct zorgen. Natuurlijk, het is onzeker wat het rijk doet richting de gemeenten, richting 2026en verder, maar we hebben als gemeente flink wat vet op de boten. We kunnen, als dat al gebeurt, klappen opvangen. Vandaar een solide begroting. Voorzitter, wij zetten onverminderd in op een gemeente waarin iedereen meedoet en waar we oog hebben voor elkaar. In onze bijdrage tijdens het debat over de kadernota, spraken we over het belang van een stevige bodem onder de maatschappelijke ladder van iedereen. We investeren met deze begroting opnieuw in mensen en in middelen. Domein overstijgende samenwerking, jong Hoogeveen, optima leven, huizen van de buurt, de lijst met succesvolle initiatieven is lang en we gaan er volop mee door. Bijvoorbeeld de veldhuur voor voetbal en atletiek gaat naar beneden de komende periode. De Zeeheldenbuurt gaat eindelijk op de schop. We roepen daarbij op om verder te kijken dan stenen, kijk bij de herinrichting ook naar welzijn, naar ontmoeten en bewegen. We gaan door met het vergroenen van wijken en buurten. We gaan extra groene schoolpleinen aanleggen en we roepen op om ook groot te denken. Waarom zouden we bijvoorbeeld geen nieuwe bossen aanleggen binnen onze gemeente? Vele generaties na ons zullen daar de vruchten van plukken. En het nieuwe zwembad, al ten tijde van de ijsbaansloop hamerde de PvdA op het belang van een nieuw zwembad in Hoogeveen. Eindelijk, eindelijk is het zover: er komt een nieuw zwembad in Hoogeveen. We zullen maar denken, niet alles wat goed is, komt snel. Er komen extra impulsen voor de maatschappelijke acceptatie van LHBTIQ+ personen, dit is o zo belangrijk. Tot slot onder het kopje sociaal. Vorig jaar hebben we aandacht gevraagd voor het subsidiëren van kinderspelweken en andere kinderactiviteiten. We vragen aan het college hoe het daarmee staat. En helemaal tot slot bij het thema sociaal: cultuur is het middel om verbindingen te leggen, om iedereen erbij te laten horen. Investeren in cultuur is ook investeren in mensen, in de samenleving. Laten we dat vooral niet vergeten. Vandaar een sociale begroting. Voorzitter, maar het kan nog altijd beter. Bij de kadernota vroegen we aandacht voor flexwonen op eigen erf. We komen vandaag met een motie om dit mogelijk te maken en ook bij de kadernota vroegen we aandacht voor de verduurzaming van buurt- en dorpshuizen. We komen nu met een motie om die verduurzaming te versnellen. In de begroting lezen we dat de beheersubsidie voor buurt- en het dorpshuizen niet wordt geïndexeerd. We komen met een motie om dit wel te doen. Voorzitter, het zal u niet verbazen dat de PvdA aandacht blijft vragen voor het thema armoede. De berekening van armoede is onlangs aangepast en ineens leefden veel mensen niet meer in armoede. Maar we moeten oppassen dat we ons niet laten meeslepen in deze papieren werkelijkheid. Maar liefst 1,2 miljoen mensen leven net boven de nieuwe armoedegrens. Vaak zijn het mensen die wel degelijk werk hebben, wel degelijk aan het werk zijn, maar ternauwernood het hoofd boven water kunnen houden. Er hoeft maar een koelkast of een wasmachine stuk te gaan en zij duiken door die armoedegrens heen. In onze bijdrage tijdens de bespreking van kadernota hebben we aandacht besteed aan het boek 'armoede uitgelegd aan mensen met geld' van Tim 'S Jongers. Deze keer hebben we een uit tip: armoede kan iedereen overkomen. Museum De Proefkolonie in Frederiksoord is onlangs uitgebreid en besteedt nu ook aandacht aan armoede van nu. We zijn er als fractie geweest. Het is een boeiende en, zeker voor mensen die geld hebben, bij tijd en wijle confronterende expositie Armoede kan iedereen overkomen. Samenvattend, voorzitter. De fractie van de PvdA beschouwt de begroting als solide en sociaal. We komen met de volgende moties om het nog beter te maken. Flexwonen op eigen erf, verduurzaming buurthuizen, beheersubsidie buurthuizen indexeren. Tot zover onze twee seconden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sieders, gaat uw gang.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan even een verhelderende vraag over het feit over het solide. Heeft u het dan over de complete begroting of over de spaarpot die we hebben? Want als ik een begroting zie, ik toch ook dat we drie jaar een negatief saldo bereiken of niet uitkomen. Hoe ziet u dat?

De heer Van Eck: Dat is primair ... Kijken we daarmee naar 2026, maar zoals ik aangaf voor de jaren daarna ... Of naar 2025, herstel. Maar zoals ik aangaf, de jaren daarna is er nog veel onzekerheid, maar op zich zijn we daar niet heel erg bang voor.

De voorzitter: De heer De Weerd.

De heer De Weerd: Dank u wel, voorzitter. Misschien heb ik het niet helemaal goed verstaan, uw verhaal, mijnheer Van Eck, maar u gaf iets aan over mogelijk nieuwe bossen in de gemeente. Ik weet niet of ik dat goed verstaan hebben. Wat bedoelt u daar dan precies mee en waar moeten we dan aan denken, waar moeten die bossen dan komen? Kunt u daar wat meer over vertellen?

De heer Van Eck: Ja, u heeft het goed verstaan. U zit ook naast mij, dus het helpt, denk ik. Het is meer de oproep richting het college van: denk groot, denk niet alleen aan de wijken en de buurten, maar denk veel verder. Denk ook niet aan nieuwe natuur waar we nu en waar we volgend jaar al profijt van hebben, maar ook aan nieuwe natuur waar we over 30, 50 en 100 jaar profijt van hebben. Waar dat is, dat is vers twee.

De voorzitter: Voldoende voor de heer De Weerd. Ga ik naar de heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Nou, voorzitter, dat is eigenlijk een aanvulling ook op deze vraag, want goed plan, is helemaal niet verkeerd. Het is voor de leefomgeving goed, de bomen groeien, die hebben veel CO2 nodig, veel CO2 opname hebben die. Wij hebben gronden, ze worden nu verhuurd als bouwgronden, maar die kunnen gewoon volgeplant worden met bomen, waarom niet?

De voorzitter: Wat wordt de vraag?

De heer Van Rijn: Daar was ik nu even mee bezig. Wil de Partij van de Arbeid hier een voorstel over indienen? Want wij hebben er wel eigenlijk eens over gedacht om daar een voorstel over in te dienen en dan meteen erbij: de goede bomen die daarbij horen, natuurlijk.

De heer Van Eck: Ja, het is nu een oproep van ons aan het college. Tegelijkertijd kunt u het ook als een proefballonnetje zien. Ik hoor dat er links en rechts en midden al positief op gereageerd wordt. Dus laten we kijken hoe we dat samen kunnen voegen.

De voorzitter: Dank u wel. Kom ik bij de heer Klok.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. Wat betreft de indexatie en verduurzaming van de buurthuizen. Als wij dat zo horen, dan is dat volgens ons een dubbel voordeel voor buurthuizen, wat natuurlijk hartstikke mooi is. Maar hoe rijmt dit met andere organisaties die hier geen voordeel bij hebben in deze begroting? Er zijn ook organisaties die er juist op achteruit gaan. Hoe rijmt u dat in deze begroting, waar we juist met elkaar kijken dat we die broekriem wat steviger moeten aantrekken? Dank u wel.

De heer Van Eck: Wat dat laatste betreft, dan heeft u de begroting anders gelezen dan wij dat hebben gedaan, want uit deze begroting halen wij niet dat we op dit moment de broekriem aan het aantrekken zijn. Wat betreft de andere organisaties, er wordt ook naar sportclubs gekeken, naar de verduurzaming. Wij vragen nu

even specifieke aandacht voor de buurt- en dorpshuizen. Daar is al lang sprake van dat er verduurzamingsplan komt en wij vinden dat het nu wel eens tijd wordt dat dat plan er daadwerkelijk ligt.

De voorzitter: De heer Klok, het vervolg.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. Dat begrijp ik en dat is volgens mij een hartstikke mooi punt, alleen tegelijk roept u ook op om dat mee te indexeren, terwijl bijvoorbeeld andere organisaties worden niet geïndexeerd. Dan lezen wij dat een beetje als een dubbel voordeel voor die buurthuizen, terwijl we andere organisaties daar juist een beetje mee laten zitten. Wat willen wij dan als gemeente afgeven richting al die organisaties die zich ook heel hard maken voor ons als samenleving hier in Hoogeveen? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van Eck.

De heer Van Eck: Ja, voorzitter, de indexatie waar wij om vragen, betreft de beheersbare. Dat is een zeer bescheiden bijdrage die de buurt- en dorpshuizen krijgen. Maar als u mij kunt noemen welke organisaties dan niet meegaan in indexaties, dan kunnen we er zeker naar kijken of we daar ook, of we daar aanleidingen toe zien om daar ook voor te pleiten.

De voorzitter: De vraag is of we dat nu moeten doen.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. Dat kan ik zeker.

De voorzitter: Tot slot de heer Klok.

De heer Klok: Dat kan ik zeker. Zo zijn er een aantal organisaties dat betreft, bijvoorbeeld musea, cultureel erfgoed wordt niet geïndexeerd, media wordt niet geïndexeerd, economische promotie niet en ook het openbaar vervoer in de gemeente Hoogeveen niet. Is het niet veel verstandiger dat we als raad hier afspreken van laten we daar nou eens kijken hoe we dat allemaal gaan aanpassen, in plaats van nu dit ene specifieke punt, want dan kan ik mij voorstellen dat bijvoorbeeld bij de volgende kadernota of die volgende begroting, dat elke partij zoals zijn eigen dingetje gaat pikken. En volgens mij is dat onwenselijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Eck, tot slot op dit blokje.

De heer Van Eck: Ja, dank, voorzitter. Goed voorstel, maar het één doen, hoeft niet het andere te laten.

De voorzitter: Anderen nog vragen voor de Partij van de Arbeid? Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw bijdrage. Dan ga ik door naar de fractie van de ChristenUnie, mevrouw Pullen.

Mevrouw Pullen-Muis: Dank u wel, voorzitter. Geacht college, raad en inwoners van Hoogeveen, want daar spreek ik ook voor. Ik begin met een beeldspraak uit de Bijbel. Dat doe ik niet zo vaak, maar nu wel. Wij moeten zorgen voor de randen van de akker. Dat staat in Leviticus, voor degene die de Bijbel kennen, maar dat staat namelijk voor dat de randen, dat je voor de randen van de akker wat moet laten liggen van de opbrengst voor hen die het nodig hebben, vooral voor armen en vreemdelingen. Dat is mooi. Dat past bij de visie van de ChristenUnie: eerst het welzijn en dan de economische bijdrage. Daarom staan we ook voor Hoogeveen om het sociale gezicht te blijven houden. Er komt meer kleur op de wangen, met de eerste resultaten van armoede aanpak, bijvoorbeeld de vernieuwing met vrijwilligers en maatjes bij schulden, maar de vraag blijft elke keer weer: waar maken we echt het verschil? Wat laten we liggen op de akker voor hen die het echt nodig hebben? Het zijn onzekere tijden. Wij leven in een wereld met oorlogen en de zichtbare

gevolgen van klimaatverandering. Het rijk plaatst ons voor onzekere tijden, denk aan het ravijnjaar, net ook al genoemd door Gemeentebelangen, en de onzekerheid van het huidige kabinet. Als we naar de randen van de akker kijken, noemden we vreemdelingen en asielzoekers. We vinden het asielbeleid onvoorspelbaar en onduidelijk, landelijk. Wie moet er voor deze groep blijven zorgen als niemand het doet? Wij houden er rekening mee dat we als gemeente weer een keer worden gevraagd, als de nood hoog is. Daarom komen we met een amendement om onvoorspelbaar asielbeleid op te nemen bij de risico-inventarisatie en dit punt ook te verwerken bij de paragraaf weerstandsvermogen. Dan, wij gaan voor drie doelen in de programmabegroting. We willen een plek voor jongeren, we willen prettig wonen en we willen duurzaam en cultureel vooruit. Dat zijn de drie punten en daar koppel ik een aantal aandachtspunten en onderwerpen aan. We hebben de brief van het college gelezen over fysieke ontmoetingsplekken voor jongeren, maar wat onze fractie betreft, moet er meer worden ingezet op ontmoetingsactiviteiten en een fysieke plek voor jongeren bij de buurt- en dorpshuizen. Zelf zien we namelijk toch ook wel een aarzelende houding bij de besturen van wijk- en dorpshuizen. Daarom willen we hen helpen en stimuleren om deze handschoen verder op te pakken. We hebben een amendement hierover voorbereid, er moet meer actie komen. Dan het tweede punt: we willen prettig wonen. We zien de wens om de Zeeheldenbuurt aan te pakken en zo werkt u aan het prettiger wonen. Al lang beloofd, broodnodig voor de buurt en voor haar bewoners. Dus college, pak dit zo spoedig mogelijk samen op met de woningcoöperaties en de mensen in de buurt. Een duurzame sociale verbetering van deze wijk is wat ons betreft op dit moment de belangrijkste en broodnodige investering. We hebben de vraag aan het college: wanneer gaat u meer concrete stappen zetten voor de mensen in deze buurt en we hopen op een toezegging op dat punt. Prettig wonen is ook werken aan de woningbouwopgave. Meerdere collega's hebben daar al op gewezen. Vreemd is de wens om voor nieuwe, kapitaalkrachtige inwoners in Hoogeveen. College, vergeet juist niet te starters en de sociale woningbouwopgave, zeggen wij. Een nieuwe woonwijk moet wat ons betreft juist divers zijn en jong voor jong en oud en passend bij Hoogeveen. Dan het zwembad. Sinds kort zwem ik daar en ik zie ook de ouderdom van het gebouw en wij zijn zeer benieuwd naar de routekaart en hopen dat het college op dit onderwerp vaart houdt. Dus college, op welke manier betreft u de raad hierbij? Dat is onze vraag. Dan het derde punt. We willen duurzaam en cultureel vooruit, de verduurzaming van het vastgoed. Goed dat het college stappen zet om te werken aan de duurzame en klimaat adaptieve gemeente, maar waar is ons goede voorbeeld als gemeente? Wij willen meer stappen zetten bij het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed. Houd vaart daarin. Wij zijn benieuwd naar de visie van het college hierop. Dan wind op het dak. Wij hebben een motie om te verkennen hoe de kleinschalig in windenergie en de bebouwde omgeving mogen kunnen maken, dat is ook een voorbeeld van duurzaamheid waar we met de raad in debat over willen gaan, hoe we dat kunnen inpassen. Dan de buitensport. Sport moet betaalbaar blijven. De motie tarief en buitensport riep op om de huurtarieven en de sportaccommodaties te onderzoeken. Het is een verlaging geworden van de bijdrage van de buitensportverenigingen. Maar de ChristenUnie wil ook een soortgelijk initiatief op dat punt voor cultuur. Muzieklessen bij de Kunstenkorf kosten voor een inwoner van gemeente Hoogeveen meer dan voor een inwoner van De Wolden. We willen graag met de raad hierover in debat en eventueel komen we nog met een motie of een amendement. Dan de doorfietsroutes, dat is mijn laatste onderwerpje. In de begroting zien we niets over het onderzoek haalbaarheid fietsroutes, dat is onze motie. Ook op dit onderwerp zien we graag dat u, om in de fietsgedachten te blijven, stevig blijft doortrappen en maak ook gebruik van de trapondersteuning van de regio Zwolle en de provincie. College, een vraag van onze kant: wat is de stand van zaken en wat is de inzet voor de door fietsroute Meppel Hoogeveen of andersom? Tot slot. We zijn blij met alles wat er gedaan wordt, ook vanuit het college, maar ook vanuit de organisatie. Denk aan voorbeelden van de wegeaanpak, jong Hoogeveen, de veiligheid, aanpak ondermijning en de pilot, we kregen daar onlangs een brief over, over inwoners met complexe problematieken. De programmabegroting ziet er wat ons betreft goed uit, geeft goed zicht op de komende jaren, maar we moeten wel blijven letten op de gezonde financiën van Hoogeveen en nu nog niet bezuinigen. Natuurlijk zijn

economische reserves nodig, maar bewaar wat. Als sociale partij zijn wij verantwoordelijk en als sociale gemeente zijn we verantwoordelijk voor de zorg van kwetsbaren, voor kinderen in armoede, voor mensen met een beperking, iedereen telt mee en we moeten wat laten liggen op de randen van de akker, voor hen die het nodig hebben. Tot slot wensen we het college en ook ons als raad Gods zegen toe bij het waardevolle werk van Hoogeveen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage. De heer Sieders als eerst.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had twee vraagjes. U had het over de risicoparagraaf voor de asielzoekers. Hoe moet ik dat voor mij zien? Want ik had het idee dat dit gewoon landelijk beleid is waar wij niets verder aan hoeven te doen. Dus ja, wat gaan we doen? Gaan we aan de overheid extra geld geven om dat te regelen vanuit de gemeente weer, terwijl we juist wachten op geld van de overheid of hoe moet ik dat voor me zien? Dat is vraag één.

Mevrouw Pullen-Muis: Ja, zal ik die eerst beantwoorden, als u dat goed vindt? Wij hebben het hoofdstuk daarvan gelezen van de risico-inventarisatie en de paragraaf. Wij vinden, kijk, toen de Oekraïners hier in Nederland kwamen, moesten we als gemeente acteren. Dus zoiets kan ook weer gebeuren, je weet nooit wanneer er toch nog weer een taak op je afkomt. En wij vonden het reëel om daar een stukje tekst ... Daar hebben we dus ook een amendement voor gereed staan, om die tekst ook op te nemen als een aspect waar we rekening mee moeten houden. Zo moet je het zien. Zo moet u het zien en we weten ook wel dat het landelijk beleid is natuurlijk ook een soort grillig, we zien natuurlijk ontwikkelingen in Den Haag, maar die kunnen effecten hebben op de gemeente en dat is ons punt. Dat vinden wij een soort risico. Ja.

De voorzitter: Gaat uw gang, mijnheer Sieders, voor vraag twee.

De heer Sieders: Mag ik eerst een vervolgvraag stellen over dit antwoord, want dan vraag ik wat het negatieve effect is geweest van de Oekraïne-opvang op de gemeentelijke begrotingen. Want u zegt '...' achteraf is dat positief uitgevallen naar mijn idee.

Mevrouw Pullen-Muis: Het kost natuurlijk altijd capaciteit van de organisatie en we hebben natuurlijk dat geld van het rijk teruggekregen, maar het gaat er meer om dat we ermee rekenen als een mogelijk risico. Je weet nooit wat de effecten zijn. Als we vanuit het rijk minder geld krijgen, zoals nu voor het ravijnjaar aangekondigd wordt. Ja, dan moeten we het toch als gemeente misschien opvangen. Dus vandaar dat we dat als een soort risico onderwerp in de begroting willen hebben. Zo moet u het zien.

De voorzitter: Als ik u goed begrijp, vraagt u geen extra geld, maar u wilt in de risicoparagraaf het tekstueel opnemen.

Mevrouw Pullen-Muis: Precies.

De voorzitter: De heer Sieders.

De heer Sieders: Nou, ter verduidelijking, dat kost dan extra geld, want een risico moet je afdekken in je begroting. Maar vraag twee is: u heeft het over de randen van de akkers. Houdt dat in dat u dan het sociale beleid wat we nu voeren, wil aanpassen? Dat wij niet meer naar de mensen toegaan, maar dat mensen moeten ophalen? Want naar de akker moet je heen om het op te halen? Wilt u dat beleid dan omdraaien?

Mevrouw Pullen-Muis: Nee, het gaat ons ... Het is natuurlijk een metafoor, het is altijd weer om daar andere dingen voor van te bedenken en in te leggen. Onze bedoeling is gewoon dat we als gemeente rekening houden dat er een groep in onze samenleving is, nou, we kennen alle kwetsbaren om ons heen, dat we daar naar hun toe gaan en zeggen: wat heb je nodig? Want wij hebben een soort reserve, zo moet je het zien. In die beeldspraak, zo bedoelen we dat.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter, ook een aanvullende vraag op de onvoorspelbaarheid van asielbeleid, wat mij betreft. Ik heb het amendement gelezen en ik snap ook dat er, gelet op die grilligheid die we op dit moment zien, zeker ten aanzien van asielbeleid, misschien wel extra risico's gelopen worden in de zin van bijdragen die we wel of niet krijgen enzovoort. Maar tegelijkertijd vraag ik me af of asielbeleid dan het enige onderwerp is waarop we dat soort risico lopen. Want als ik denk aan bezuiniging in de zorg, als ik denk aan de bezuiniging cultuur, dat we nog niet weten wat er de bijdrage vanuit het gemeentefonds wordt, dan zouden we nog een aantal risico's moeten benoemen, waarschijnlijk. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Mevrouw Pullen-Muis: U hebt gelijk dat er meerdere risico's zijn. Wij focussen nu gewoon alleen op dit onderwerp en als u komt met ook een toevoeging ten aanzien van ontwikkeling in de zorg, dan gaan we daar van harte in meedenken.

De voorzitter: Dank u wel. Behoefte aan een vervolg?

De heer Van der Meer: Nou, ik wou zeggen, voorzitter, het lijkt wel of ik op mijn werk ben, want als je een suggestie doet, heb je ook die aap op je schouder.

Mevrouw Pullen-Muis: We luisteren goed naar mijnheer Van der Meer.

De voorzitter: Anderen nog met vragen voor de ChristenUnie. Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw bijdrage en gaan we door naar de VVD.

De heer Klok: Dank u wel, voorzitter. Onze bijdrage bij de kadernota van begin dit jaar begon met de zin: voor ons staat één ding zo vast als een huis en dat is een financieel degelijke begroting. Bij de kadernota was er nog geen vuiltje aan de lucht, maar nu, een paar maanden later, pakken de wolken zich samen. Vanaf 2025 geven we jaarlijks 5 miljoen meer uit dan dat er binnenkomt. De reserve gaat van meer dan 72,5 miljoen naar ongeveer 60 miljoen euro. Hierop schrijft het college dat er voorbereidingen worden getroffen voor eventuele bezuinigingen en lastenverhogingen. Dat is wat ons betreft een compleet verkeerd signaal. De gemeente zal allereerst moeten kijken naar bezuinigingen en dan pas naar lastenverhogingen. Eerst kijken wat de gemeente zelf kan en dan pas bij inwoners of organisaties aankloppen. Graag willen wij de gemeente in herinnering brengen dat er in 2021 nog 180 miljoen werd uitgegeven en dat dit volgend jaar meer dan 233 miljoen is. Een stijging van 30 procent in vier jaar. Dat is iets wat de gewone Hoogevener niet in één keer extra kan ophoesten aan lastenverhogingen. Hierop zullen wij een amendement indienen. Deze roept om eerst naar bezuinigingen te kijken en dan pas eventueel naar lastenverhogingen. Wij draaien dit graag om. Het afgelopen jaar hebben we ons hardgemaakt voor lagere lasten voor sportverenigingen. Hierop is een onderzoek gestart en de uitkomsten zijn meer dan duidelijk. Juist bij de grootste sport, voetbal, maar ook atletiek, zijn de tarieven het allerhoogst ten opzichte van andere gemeenten. Waar een gemiddelde gemeente 3.500 euro vraagt voor een voetbalveld, vraagt Hoogveen bijna 9000 euro aan huur per jaar. Sport verbreedert, stimuleert een gezonde levensstijl en houdt mensen aangesloten. Daardoor is het van belang om tarieven voor verenigingen zo laag

mogelijk te houden. Juist in Hoogeveen, waar het percentage mensen die niet sporten erg hoog ligt. Juist in Hoogeveen zijn sportclubs zoveel meer dan alleen sportclubs. Sport moet zo toegankelijk mogelijk zijn voor iedereen. Kan het college aangeven hoe de gereserveerde 50.000 euro wordt ingezet? Kan het college aangeven waarom het verschil bij een voetbalveld zo groot is? Indien nodig zullen wij een motie of amendement indienen om sportclubs betaalbaar en toegankelijk te houden. Om Hoogeveen en het dorpen leefbaar te houden, is één ding van groot belang. Dat is dat jongeren en gezinnen hier kunnen blijven wonen. De laatste jaren groeit het aantal inwoners in onze gemeente, plus, er leven gemiddeld minder mensen in één huis. Oftewel: we hebben snel meer huizen nodig. De enige remedie hiervoor is bouwen, bouwen, bouwen. In de eerste helft van dit jaar zijn er slechts tientallen woningen gebouwd. Dit is veel te weinig, we moeten honderden huizen bouwen. Het duurt te lang. Een aantal vragen die wij hebben: wanneer gaat het woningbouwversnellingssteam leveren? Wanneer wordt de hoogbouwnotitie geüpdate? Wanneer gaat nou eindelijk de schop in de grond bij Nijstad Oost? Wanneer gaan we de dorpen in om met hen te praten over woningbouw? Hoe houden we jongeren hier in dorpen, maar ook in Hoogeveen? Wanneer wordt het schijnwonen op vakantieparken opgelost? Graag horen wij van het college hoe we de woningbouw op korte, maar ook op lange termijn gaan versnellen. Wij willen ons hardmaken voor de hardwerkende Hoogevener. Zoals u weet, hebben wij een initiatiefvoorstel ingediend om werken in de bijstand te laten lonen. Dat wanneer een inwoner in de bijstand zit er tot een bepaalde hoogte bijverdiend mag worden. Met als een van de grote doelen om mensen uit de bijstand te helpen en zelfredzamer te laten worden. Maar dit is niet enkel waar wij op willen inzetten, wij zetten ons in voor al die hardwerkende Hoogeveners die op dit moment al hard werken of hard hebben gewerkt. Dus wij zijn voor lage gemeentelijke lasten, zodat inwoners zelf mogen bepalen waar verdiend geld heen gaat. Tot slot, voorzitter. Wij zijn content met de begroting die voorligt, maar zien wel de nodige uitdagingen. We zijn content omdat we niet in één keer hoeven te bezuinigen of nu keuzes hoeven te maken. We kunnen hier de tijd voor nemen. Dat is te danken aan het beleid van de afgelopen jaren. We zijn tegen lastenverhogingen en vinden dat de gemeente eerst kritisch naar haar eigen uitgaven moet kijken. We zijn voor het versnellen van de woningbouw in Hoogeveen en in de mooie dorpen die wij hebben. Met versnellen bedoelen we dan honderden huizen per jaar, niet tientallen. We zijn voor de verlaging van huur van de sportvelden, dit om het verenigingsleven in Hoogeveen te laten bloeien en sport zo toegankelijk mogelijk te houden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage. Vragen aan de VVD? De heer Van Rijn, ik zag u als eerst.

De heer Van Rijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Het gaat even over, uw zienswijze over geen lasten verzwaren, maar bezuinigen. Helemaal eens. Er staat ergens in de begroting van, nou, dan gaan we eind 2025 het gesprek aan over bezuinigingen. Dat vinden wij onvoldoende. Wij willen straks de toezegging van het college dat we daar bij de kaderbrief mee willen beginnen. Dus ik zou graag vragen: hoe zien jullie dat, vinden jullie het ook belangrijk om vroeg genoeg daarmee te beginnen zodat wij ook de goede bezuinigingen kunnen bespreken met elkaar?

De heer Klok: Nou, dat is een makkelijke vraag, want dan ben ik met u eens.

De voorzitter: Mooi. Dank u wel. D66, de heer Prakken.

De heer Prakken: Een vraag. Ik hoor dat bij de kadernota er nog niets aan de hand was. Nou ja, nu kom ik net kijken, natuurlijk. Ik was daar niet bij. Maar het woord ravijnjaar, dat komt me toch nog heel bekend voor. Was er toen nog niets aan de hand? Volgens mij wel.

De heer Klok: Dank u wel, voorzitter, voor het woord. Maar toen bij de kadernota stonden er nog geen structurele minnen in de begroting en dat is nu wel het geval.

De voorzitter: D66, een vervolgvraag, misschien?

De heer Prakken: Ja, ik hoorde nog iets over dat de VVD er is voor de hardwerkende Hoogevener en voor de Hoogevener die hard heeft gewerkt, maar is de VVD'er niet voor jongeren die nog niet hebben kunnen werken of mensen in de zorg die nooit hebben kunnen werken?

De heer Klok: Hard werken ... Ja, nogmaals dank. Een hardwerkende Hoogevener, dat gaat niet bij per se om een betaalde baan. Een hardwerkende Hoogevener is ook iemand die heel druk is in het vrijwilligersveld, een hardwerkende Hoogevener kan ook een jongere zijn die heel hard werkt op school om zo uiteindelijk daarna hard te kunnen werken in de samenleving. Maar het gaat niet puur om het betaalde werk, het is zoveel breder dan alleen dat.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Prakken: Dan ben ik blij dat u voor alle Hoogeveners bent.

De voorzitter: Een retorische vraag ook beantwoorden. Gemeentebelangen, Sieders, gaat uw gang.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. U heeft het erover dat 50.000, waar dat aan besteed wordt. Volgens mij staat er juist benoemd dat dat wordt besteed aan het verlagen van het tarief voor de buitensport verenigingen. Dus ik vraag me even af hoe de vraagstelling naar het college is op dit gebied. Bedoelt u daarmee van komen we dan op het gemiddelde uit, van wat uit het onderzoek is gekomen of bedoelt u: misschien is het wel meer of minder?

De voorzitter: De heer Klok, gaat uw gang.

De heer Klok: Ik dacht: ik wacht even. Nee, de vraag is eigenlijk, zoals we lazen in het onderzoek van de tarieven, was dat er best wel veel verschil staat tussen sporten. Je zag dat voetbal, maar ook atletiek, die betalen best relatief veel in de gemeente Hoogeveen en andere sporten, buitensporten, die betalen gemiddeld, zeg maar. Dus wij zijn benieuwd: hoe gaat het college dit invullen? Is het echt gericht op voetbal en op atletiek of gaat die 50.000 euro over al die clubs? Dus dat is eigenlijk de vraag: hoe wordt die 50.000 euro ingezet?

De voorzitter: De heer Sieders, een vervolgvraag.

De heer Sieders: Het is meer dus eigenlijk de vraag hoe de verdeling is van die 50.000. Gaat het naar, hoe het onderzoek, de uitkomst van het onderzoek of wordt het evenredig veel? Dat is, denk ik, straks dan de vraag. Klopt dat?

De heer Klok: Het is ook breder dan dat, natuurlijk, maar in principe komt daar de vraag, als je hem helemaal platslaat, daarop neer. Maar die 50.000 euro kan natuurlijk op ... Tarieven kunnen worden verlaagd, maar er kan ook meer mee worden gedaan. Dus wij zijn zeer benieuwd wat het college daarmee van plan is.

De voorzitter: Het college gaat straks ongetwijfeld vertellen hoe ze denken die 50.000 in te zetten. Ik ga naar de fractie van de ChristenUnie, de heer Meesters, nadat ik de heer Van Dijk welkom heb geheten.

De heer Meesters: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, mijnheer Klok, u heeft het over de prijzen, 2021, de begroting 180 miljoen, nu 233 miljoen, en u stelt eigenlijk gewoon van nou, dat is 30 procent meer uitgegeven. Heeft u daarbij ook rekening gehouden met de extra taken die de gemeente heeft gedaan? Heeft u die ook daarin meegenomen? Want er zijn extra taken op ons afgekomen. En laten we ook niet vergeten dat de indexatie, ik heb nu even een snel rekensommetje gedaan, ongeveer achttien procent sowieso al is. Dus in die zin, het wordt een beetje appels met peren vergelijken op het moment dat we alleen die getallen zo kaal neerzetten. Bent u dat met me eens?

De heer Klok: Ja, dat ben ik deels met u eens. Maar zo vaak als het gaat, als je in één keer een forsere, dikkere begroting krijgt en er moet meer uitgegeven worden, dan komt de focus daarop te liggen en soms is het goed om te kijken, waar hebben we die extra, die 30 procent extra nou allemaal aan uitgegeven en is dat nog steeds hoe het moet zijn? Dus wij vinden het zeer verstandig om dat eerst onder de loep te nemen en dan pas te kijken naar lastenverhogingen. Het een sluit het ander niet uit, in de zin van met betrekking tot die bredere begroting. Het is in één keer wel 50 miljoen wat extra wordt uitgegeven. Doen we dat nog steeds op de juiste manier? Dank u wel.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Meesters: Nou, eens om kritisch te blijven zijn, hoor, op geld dat je uitgeeft. Vraag twee: u zegt lagere gemeentelijke lasten, zodat mensen zelf kunnen bepalen waar hun geld heen gaat. Dat vind ik leuk, maar de meeste mensen die zelf minder geld uitgeven, gaan het niet steken in het asfalt. Hoe ziet u dat?

De heer Klok: Nee, dank u wel, voorzitter. Dank u wel, voorzitter. Ik hou er mee op, ik hou er mee op. Even kijken, nu moet ik weer even graven. Nee, natuurlijk, er is een soort basisvoorziening wat de gemeente moet organiseren en van de ozb, dat is ongeveer tien procent van de begroting wat wij ontvangen. Dus wat wij willen zeggen is: wij zijn voor een kleine overheid en dat moet de gemeente zo goed mogelijk faciliteren. Dus dat is waar wij voor zijn. We zeggen niet dat alle lasten maar in één keer weg moeten, maar wij zijn voor zo laag mogelijke lasten om de basisvoorzieningen op orde te krijgen en te houden.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De heer De Goede nog.

De heer De Goede: Ja, dank u, voorzitter. Even kijken, mijnheer Klok, u had het zonet over die 30 procent extra die zijn uitgegeven. Ik heb even nagezocht en de cumulatieve inflatie bedraagt, zoals de heer Meesters al zei, bijna negentien procent. Is dat dan, die 30 procent, wel zo raar, want we zaten natuurlijk rond 2020, 2021, zaten we in een situatie waarin er verschrikkelijk veel bezuinigd is. Dus de vraag is: is dan die 30 procent zo raar?

De heer Klok: Wat wij zeggen, wij weten niet of die 30 procent zo raar is, alleen wat wij zeggen is we hebben wel 30 procent meer uitgegeven en dat is wel goed om daar kritisch naar te kijken. Want die 30 procent, om dat naar euro's terug te brengen, dat is 50 miljoen euro en die 50 miljoen euro, dat is een heel fors bedrag, wat best wel eens scherp onder de loep mag worden genomen.

De voorzitter: Oké, ik denk voldoende, want u heeft die 30 procent gebruikt als een soort opmaatje naar de motie, zeg maar, of amendement. Dus dat komt later ook nog wel terug.

De heer Klok: Dank u wel, voorzitter, zullen we dan wisselen straks?

De voorzitter: Wie weet, wie weet. Goed, dank u wel. Dank voor uw bijdrage. We gaan door naar de Socialistische Partij en daarbij luisteren we naar de heer Baalman. Gaat uw gang.

De heer Baalman: Dank u, voorzitter. Voor ons ligt de programmabegroting 2025-2028. Een heel mooi, lijvig document is het geworden. We bedanken dan ook het college en de ambtenaren welke er weer heel veel werk in hebben zitten. De gemeente, die heeft afgelopen jaar gelukkig heel veel kunnen sparen en daardoor kunnen we de aankomende jaren een aantal heel mooie investeringen doorzetten. In het algemeen even. De SP, die vindt het belangrijk dat de gemeente mensen helpt die in de armoede leven en of schulden hebben. De gemeente doet dit door hulp te bieden bij het omgaan met schulden en ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen in de samenleving, dat vinden we een goede stap. Maar er zou nog meer kunnen worden ingezet, bijvoorbeeld met voorlichting, bijvoorbeeld met het Nibud Geldplan, beter rondkomen en na een schuldsaneringstraject een verplichte voorlichting daarin. Ook deze van als je uit de schuld kwam, weet je zelf niet meer wat je vaste lasten zijn. Dat is heel erg vervelend. De SP wil dat het er meer betaalbare huizen zijn voor mensen met een laag inkomen. De plannen van de gemeente om meer sociale woningen te bouwen, bijvoorbeeld een Zeeheldenbuurt, passen goed in wat de SP belangrijk vindt. Maar we vinden wel dat er meer starterswoningen en sociale huurwoningen moeten komen, bij in- en uitbreiding, want als ik nu een woning wil huren en ik schrijf me vandaag in, moet ik bijna zes jaar wachten tot ik ergens bovenaan die lijst sta en dat is veel en veel te lang. De SP vindt dat elk kind gelijke kansen moet krijgen om zich te ontwikkelen. De gemeente wil dat scholen samenwerken om ervoor te zorgen dat kinderen zonder achterstand naar school gaan. De SP steunt dit, omdat onderwijs een belangrijke manier is om ongelijkheid te bestrijden. De SP vindt het belangrijk dat iedereen die zorg nodig heeft, die ook kan krijgen en ook in de buurt. De gemeente zet in op zorg die goed bij mensen past en wil zorgen voorkomen door snel hulp te bieden. De SP maakt zich hier wel zorgen over, gezien de geplande bezuiniging van onze regering en maakt zich ook zorgen over de acute zorg in de nacht. De gemeente wil dat huizen duurzaam worden en dat mensen minder energie verbruiken. SP steunt deze plannen, omdat we willen dat mensen minder betalen, helemaal voor energie en dat de gemeente duurzamer wordt. Daar zetten we heel erg in op koopwoningen. Ja, we hebben ook wel contact met de verhuurderscorporaties, maar lang niet met alle. Wij willen dat meer en meer ingezet wordt bij de verhuurcorporaties op duurzamer maken van de woningen, maar ook de grotere verhuurders van woningen in Hoogeveen meer aanspoort op dit onderwerp. De SP Hoogeveen is blij met de focus op betaalbare huizen, zorg en hulp voor mensen met schulden, maar we willen dat de gemeente hier nog meer aandacht aan besteedt om ongelijkheid nog beter aan te pakken. De SP vindt het belangrijk dat mensen werk hebben en een eerlijk inkomen verdienen. De gemeente helpt mensen zonder werk om weer een baan te vinden, vooral jongeren en mensen met een beperking. De SP steunt dit, omdat we willen dat iedereen een eerlijke kans krijgt om mee te doen in de samenleving. De SP vindt dat de gemeente meer moet doen om ervoor te zorgen dat iedereen gezond kan leven. De gemeente heeft plannen om mensen te helpen met mentale gezondheidsproblemen, zoals eenzaamheid en depressie. Wij vinden dit goed, omdat we willen dat iedereen de zorg krijgt die nodig is en '...' blijven, maar het geeft ook zorgen, want onze overheid wil daar heel erg op bezuinigen. De gemeente wil dat iedereen een kans krijgt om te sporten en bewegen, bijvoorbeeld door goede sportvoorzieningen en veilige speelplaatsen voor kinderen te maken. Wij vinden dat heel belangrijk. Sport is niet alleen gezond, maar helpt ook om mensen bij elkaar te brengen en is ook goed voor geestelijke gezondheidszorg. Wij willen dat de inwoners meer samenwerken en naar elkaar omkijken. Dat doen ons goed. Dat doen we door buurt- en wijkcentra te ondersteunen en we vinden dat er nog veel beter en meer mag. Kortom, de SP Hoogeveen zal veel van deze plannen in deze begroting ondersteunen. Vooral de aandacht voor zorg, armoedebestrijding, betaalbare woningen, gelijke kansen voor iedereen. Tegelijk zullen we vragen om nog meer actie om ongelijkheid aan te pakken en de sociale voorzieningen verder te versterken. We maken

ons zeker zorgen om al deze plannen, of die uitvoerbaar zijn in combinatie met de bezuinigingen welke ons kabinet uitspreekt op het moment. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage, de heer Baalman. De heer Meesters, gaat uw gang.

De heer Meesters: Ja, mijnheer Baalman, ik hoor een aantal heel mooie plannen over wat u meer wil in de gemeente. Ik heb op dit moment nog niet iets zien van moties of amendementen. Bijvoorbeeld de verplichte voorlichting van de Nibud voor mensen in de schuldsanering. Kunnen we daar ook op termijn nog een motie of amendement op verwachten?

De heer Baalman: Nou, ik ben momenteel alleen en ik hoop dat volgende week mijn collega er weer is en dan zullen we daar zeker over spreken en we zullen hem waarschijnlijk wel in gaan dienen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jansen, CDA.

Mevrouw Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ja, mijnheer Baalman, ik hoor u iets zeggen over zorg en acute zorg en zorgen. Nou hebben we hier in Hoogeveen een heel mooie nota Volksgezondheid. Die hebben wij ook vastgesteld met elkaar en daar is ook een amendement in verwerkt van het CDA die gaat over deze zorg en acute zorg, ondanks dat we daar als gemeente eigenlijk heel weinig zeggenschap over hebben. Daar staat ook specifiek iets in over samenwerking en de partners met wie we in gesprek zijn, met wie het college in gesprek is. Ik krijg het gevoel dat de SP niet het idee heeft dat misschien niet voldoende wordt gedaan?

De heer Baalman: Ja, wij vinden het wel voldoende, alleen we hebben wel onze zorgen van als ik vannacht na elf uur, geloof ik, problemen krijgt met mijn gezondheid, dan moet ik naar Emmen of naar Assen toe. Dan heb ik een autootje, maar als ik ziek ben, kan ik niet autorijden en dan?

Mevrouw Jansen: Mag ik daarop reageren, voorzitter? Ja, maar als er echt acute problemen zijn 's nachts, dan bel je 112.

De heer Baalman: Ja, maar er zijn ook een tussenstap en dat zijn wel acute zorgen en dan moet je dus bellen en dan moet je dus of naar Emmen of naar Assen gaan.

Mevrouw Jansen: '...'.
[Yellowed-out text]

De voorzitter: Goed, dank u wel. SGP, Van Rijn.

De heer Van Rijn: Goede bijdrage van de SP. Voor de SGP een heleboel herkenbare punten erin, sommige ook weer niet zo voor ons geschikt, natuurlijk, maar dat hoort nou een keer zo. Maar u zegt dat de gemeente meer moet doen om gezond leven te stimuleren. Ik zou graag een paar voorbeelden van u willen horen om wat kan de gemeente doen om gezond leven nog meer te stimuleren als dat er nu is? Dank u wel.

De heer Baalman: Nu wordt er heel veel gedaan op het veld van gaan sporten, maar er zijn natuurlijk heel veel mensen die niet kunnen sporten, maar op een andere manier wel gezonder kunnen leven. Een stukje voorlichting over voeding, bijvoorbeeld, kan al heel veel doen.

De voorzitter: Dank u wel. VVD, Klok.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. U geeft aan dat uw visie is dat er meer sociale huur moet komen. Nou, wij zijn het daar eigenlijk met u eens, maar wij vinden daarbij ook: er moeten meer koopwoningen komen en eigenlijk in het hele brede scala aan woningen moet er meer gebouwd worden. Bent u dat met mij eens?

De heer Baalman: Jazeker ben ik dat met u eens, maar ik heb even gekeken, als ik naar Funda kijk en ik kijk naar Hoogeveen, dan staan er behoorlijk wat woningen te koop momenteel. Kijk ik naar huurwoningen, dan moet ik zes jaar wachten en dat is toch een heel groot verschil. Daarom hebben wij gezegd van: wij willen dat er meer aandacht is voor starterswoningen en huurwoningen.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. Maar waarom stemt u dan bijvoorbeeld afgelopen jaar wel tegen bepaalde stukken die langskomen die juist koopwoningen wil voorzien in de gemeente Hoogeveen, waar u dan tegenstemt? Hoe rijmt dat dan met elkaar?

De heer Baalman: Soms moet je politieke keuzes maken. Wij willen graag meer en meer huurwoningen en dan moet je soms keuzes maken dat je even tegen het koopgebeuren stemt.

De voorzitter: De heer Klok, tot slot.

De heer Klok: Ja, dank u wel, tot slot. Maar u was het toch net met mij eens dat het en, en, en is? Dat vinden wij wel. Het is én meer sociale huur, én meer betaalbare koop en meer duurdere koop, zodat ook de doorstroming doorgaat. Wat ons betreft is het en, en, en. Bent u dat dan niet met mij eens?

De heer Baalman: Dat ben ik zeker met u eens, ja.

De voorzitter: De heer Sieders, Gemeentebelangen.

De heer Sieders: Mijn vraag was inderdaad: wil de SP een hoog percentage sociale woningen, want we hebben volgens mij gewoon een woningbouwplan waarbij we hebben aangegeven dat we een percentage sociale huurwoningen willen gaan uitlaten geven. Wilt u dat veranderen of wilt u inderdaad echt gewoon stoppen met koopwoningen uitgeven en alleen alles '...' sociale huur overheden? Want volgens mij lopen we in Hoogeveen daar als gemeente Hoogeveen kunnen we daar vrij weinig aan doen om ze nog meer te laten bouwen voor de sociale huur. Behalve om de woonvisie heen.

De heer Baalman: We moeten voor alles versnelling maken, want er is natuurlijk ook vraag voor doorstroming, maar ik vind dat het belangrijk is dat er meer sociale huurwoningen komen, want er is gewoon een heel grote wachtlijst in Hoogeveen en hoe je dat moet gaan doen, daar moeten we gezamenlijk eens een keer over gaan spreken, denk ik.

De voorzitter: Goed, de oproep lijkt mij helder. Dan dank ik u voor uw bijdrage en gaan we door naar de fractie van Forum voor Democratie, de heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u, voorzitter. FvD Hoogeveen, wij hadden vorige keer ook al, op de kadernota, waren we al niet heel positief, natuurlijk. Dat zal jullie niet gaan verrassen, ik ga niet ineens een heel positief verhaal hierover houden bij de begroting. Eigenlijk een wat serieuzer punt. Elke keer dat we te maken krijgen met zo'n moment, zo'n begroting hier of een kadernota. Of het nou hier in Hoogeveen is of nou in de provincie, uiteindelijk zijn altijd elke stukken zijn een op een hetzelfde, ongeacht waar ik nou zit en ongeacht welke partij

nou waar regeert. Dat is niet alleen zo in Hoogeveen of Drenthe. Een aantal weken geleden waren wij opnieuw met FvD als een delegatie in Brussel voor de week van de steden en regio's. Hier werden wij opnieuw geconfronteerd met de exact zelfde inhoud van de beleidsdocumenten die we hier ook constant terug zien komen en ook daar, bij de vraag aan al die ambtenaren en al die beleidsmedewerkers, waarom wat nou het achterliggende wereldbeeld van ze was en waarom nou bepaalde besluiten werden genomen, kregen we altijd nul op het rekest of werden we ook verwezen weer naar andere mensen. We zien hier vaak: in Hoogeveen wordt er verwezen naar Assen, Assen verwijst op hun beurt weer naar Den Haag toe en Den Haag wijst weer naar Brussel en vervolgens in Brussel, dan wijzen ze of weer naar Den Haag of weer naar nog grotere delen. Niemand weet een antwoord te geven. Het zijn allemaal opgaven en opgaven ontstaan zomaar op een of andere manier. Ik hoor jullie al denken van als zij daar in Brussel niet weten wat ze het doen zijn, wat moeten wij dan nu? Maar dat biedt nou juist kansen, dat biedt heel veel kansen. Als de heel hoge bestuurslagen zo incapabel zijn, geeft het ons nou juist de ruimte om eigenlijk ons eigen plan te trekken. Zeker wij, wij zijn de bestuurslaag die het dichtst bij de burger staat, bij de Hoogevener staat, dus dat is alleen maar een positief iets voor ons. Maar helaas, een bepaalde vorm van conformeringsdrang is ontstaan en in combinatie met een smal referentiekader dat alles maar binnen de kaders moet worden gevoegd, is dit dodelijk. Waar ik ook kom, elke keer, zoals ik net ook al zei, wordt er gesproken over opgaven. Ook in dit document komt het constant weer terug. Een woningbouwopgave, een asielopgave, een klimaatopgave, een natuuropgave of een zorgopgave. Maar wat willen wij nou zelf? Even tussendoor in het land van de opgaven. De gemeente loopt zelfs in de opgaven wel wat achter op landelijk. We zien bijvoorbeeld het NPLG, het nationaal plan landelijk gebied terugkomen hier in de begroting. Nou, gelukkig is dit plan landelijk al afgeschoten, dus wij vinden het bijzonder dat het nog steeds verwerkt is in deze lokale beleidsdocumenten. Dus wou ik vragen aan het college wat hun visie daarop is. Zo komt daarnaast ook het zogenaamde ravijnjaar van 2026 langs in de begroting. Zo staat in de kadernota, stond ook al in de kadernota en nu helemaal in de begroting, zien we het duidelijker staan, dat er wordt gekeken naar mogelijke bezuinigingen of lastenverhogingen zelfs, terwijl de wethouders ook een derde optie hebben, namelijk het niet langer accepteren dat we constant met steeds minder geld steeds meer taken moeten hebben. Je kan ook nee zeggen tegen Den Haag. Je kan ook zeggen: wij doen dit niet meer als wij niet meer geld krijgen. Wij vinden ook dat de gemeente, zeker de gemeente Hoogeveen, hier een heel belangrijke rol in zou kunnen vervullen als oppositie tegen Den Haag. Helaas zien we hier weer dat ook de Hoogevener weer opnieuw waarschijnlijk straks met lastenverhogingen de dupe gaat worden van incapabele bestuurders. Uiteindelijk gaat alles om wat voor fundament heb je nou? En als het aan FvD Hoogeveen ligt, is dat fundament het eigene, op zijn meest fundamentele manier. Dit zou het eigenlijk ook voor anderen moeten zijn. In een tijd waar ontworteling, oppervlakkigheid en waar identiteitsstoornissen eerder de norm zijn geworden dan een uitzondering, heeft men houvast nodig. Nou, misschien in dit kader toch nog een positieve noot op iets wat wij in de begroting hebben gezien. We zijn blij dat de gemeente Hoogeveen ook inziet dat mensen die zich identificeren met de LGWT gemeenschap, dat die meer lijden aan mentale problemen dan mensen die hier niet onderdeel van zijn. Alleen wordt hier wel de verkeerde conclusie weer getrokken, want de conclusie wordt niet getrokken dat het niet voor niets is dat die mensen zich tot die groep identificeren en dat nou juist de associatie met die groep een uiting is van met mentale problematiek. Ik snap dat het best moeilijk is voor heel veel mensen in deze tijd, zeker in ons consensusland als Nederland, om uit te gaan van hun eigen fundament. De laatste jaren heeft alleen heel duidelijk laten zien dat het consensusdenken tot grote onvrede heeft geleid. Telkens weer zien we het hele consensus denken tot de slechtst mogelijke resultaten leidt. Als het bijvoorbeeld gaat over het onteigenen van de boeren, wordt er een consensus gesloten met zijn allen dat de boeren dan maar vrijwillig uitgekocht moeten worden. Ja, dat is natuurlijk hetzelfde, op een zwakkere manier, dan het helemaal laten verdwijnen van de boerenstand. Nou, dat is niet wenselijk. We moeten als Hoogeveen, vinden wij ...

De voorzitter: De heer Vos, het spijt mij vreselijk, maar u bent wel de eerste die ik moet verzoeken om richting een afronding te gaan.

De heer Vos: Ik was er al bijna, dank u wel. Wij vinden dan ook dat Hoogeveen voorop moet lopen om het tij te keren. We moeten fundamentele keuzes gaan maken die ons niet eenzijdig opgedrongen kunnen worden, maar dat we dat vanuit onze eigen ideeën hebben. Het is natuurlijk onmogelijk, ik werd er net al aan herinnerd dat mijn tijd op is, om binnen vijf minuten onze hele visie over ons wereld- en mensbeeld te kunnen vertellen, daarom organiseren we ook in Hoogeveen op 23 november een politiek filosofisch café over macht en orde. Nou, jullie zijn hierbij van harte allemaal uitgenodigd. En voor de mensen die dit later misschien online zien, komt hier een link onder deze social media post staan waar u de kaartjes kan halen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank voor de reclameboodschap, zou ik bijna zeggen. De heer Van Rijn, gaat uw gang.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter, ik had twee vragen. U noemde dat het zijn allemaal dezelfde stukken en zo. Ja, logisch, het zijn allemaal dezelfde begrotingen voor gemeentes en laten we het maar even op gemeenteland houden, ik was blij, ik heb de laatste heel veel begrotingen van andere gemeenten doorgeakkerd, ik was blij dat ze allemaal een beetje dezelfde opmaak hadden, want dat kon ik snel vinden waar ik naar op zoek was. Dus er zit toch ook wel een positieve kant aan. Dat is even de vraag.

De voorzitter: Ik weet niet of het een vraag was. Ik ga eerst naar de heer Meesters.

De heer Meesters: Voorzitter, dank u wel. Het komt mij een beetje voor alsof u ook elk jaar hetzelfde verhaal hier staat te houden. Even een serieuze vraag, dat bedoel ik niet om flauw te zijn, hoor, maar u geeft steeds aan: dit is niet goed, dit is niet goed, maar wat ik eigenlijk een beetje als een uitdaging voor u neer zou willen leggen, waarom komt u dan niet met een tegenbegroting? Waarom komt u niet iets met een document waarvan u zegt van kijk, zo zouden wij het graag willen zien. Want ergens tegenaan schoppen is makkelijk, maar vertel ons dan hoe u het ziet, dan kunnen we het daarover hebben. Volgens mij hebben we dan een goed gesprek met elkaar. Dus die uitdaging zou ik graag bij u neer willen leggen, komt u volgend jaar met een tegenbegroting.

De heer Vos: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had deze vraag wel eigenlijk een beetje verwacht, want de heer Meesters stelt ook dezelfde vraag elk jaar weer opnieuw, een verkapte vorm ervan. Nee, maar dat willen wij graag aangaan en het is natuurlijk niet zo dat wij helemaal niks zelf indienen. We hebben toen ten tijde van de kadernota hebben we met heel veel voorstellen kwamen, maar dan zien we gewoon, dat wordt gelijk afgeschoten, omdat het zo anders over heel veel algemene zaken. Maar ik vind het inderdaad best wel een leuk idee om gewoon in de grote brede echt uitgeschreven versie op de begroting te geven. Dat willen we zeker doen en ik daag u dan ook uit om wat beter met ons in gesprek te gaan over wereldbeelden en zo. Dus kom vooral langs op 23 november.

De voorzitter: Goed, de handschoen wordt opgepakt. Ik ga eerst naar Gemeentebelangen, de heer Sieders.

De heer Sieders: Dank u wel, voorzitter. Ik had vijf vragen. Moet ik ze één voor één doen of in één keer?

De heer Vos: Eén voor één graag.

De heer Sieders: Eén voor één. Oké, u heeft het over exact dezelfde inhoud, wat de heer Van Rijn ook al aan heeft gerefereerd. Mijn vraag is, zal het ook te maken kunnen hebben dat we in de gemeentes allemaal tegen dezelfde problemen aanlopen momenteel in deze situatie?

De heer Vos: Ja, uiteindelijk ... Er wordt niet heel vaak gesproken over problemen, er wordt heel veel gesproken over opgaven. Die opgaven, daar kan je een visie op hebben of het überhaupt een opgave is. Dus het wordt niet eens gezegd van: zijn we het hier nou mee eens, zijn we daar wel of niet mee eens? Uiteindelijk wordt het gewoon, iets wordt gesteld, iets wordt gezegd: dit is een feit, dit is de opgave die we nou eenmaal moeten uitvoeren en dat gaan wij lokaal implementeren. Ja, dat klopt dat andere gemeenteraden doen dat precies op dezelfde manier, maar dat is nou juist het probleem. We moeten nou juist over die opgaven of eigenlijk die politieke visie, daar moeten we over gaan discussiëren wat op een fundamentele manier. Zo zou ik het in ieder geval graag willen zien.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien is het wel goed om de vragen twee tot vijf toch te bundelen en kijken of daar één antwoord op kan komen, want we proberen ook het blokje van vijf minuten te houden en er zijn nog een paar vragenstellers meer.

De heer Sieders: Oké. Vraag twee, u refereert aan Brussel, maar heeft u onze bestuurders ook gevraagd hoe ze hier tegenaan kijken? Ik denk dat het met schriftelijke vragen behoorlijk had gekund en wat zijn hun antwoorden daarop? Hadden ze daar wel antwoorden op of niet? Zelf denk ik van wel. Vraag drie, u heeft het over het landelijk plan buitengebieden. U heeft het er elke keer over dat we niet hetzelfde moeten doen als wat eigenlijk onze rijksoverheid ons oplegt, nu heeft onze rijksoverheid een plan afgeschoten waarvan wij zeggen nou, misschien is dat toch goed. Spreekt u uzelf daar niet tegen door te zeggen dat iets wat de rijksoverheid zegt, laten we dat niet doen, en wij zeggen nou, ons past het wel, laten we ermee doorgaan dat u zegt: dat moet je toch maar niet doen, omdat zij nu zeggen dat het niet hoeft? Dan heb ik de vraag over u zegt dat we ook nee kunnen zeggen tegen Den Haag. De consequentie daarop is dat onze inwoners gewoon rechtszaken kunnen starten tegen gemeentes, zoals eerder ook is gebeurd, omdat wij die taken juridisch wel hebben uit te voeren. Vindt u dan dat wij als overheid ook op dat gebied ook maar dan moeten falen, want de inwoners winnen die rechtszaken geheid. Er zijn wel heel veel ... Bent u dan bereid om dat te nemen? En vraag vijf, wat is uw referentiekader in dit geheel?

De heer Vos: Misschien de laatste. Ik probeer altijd heel open in alles te staan. Ik probeer me heel erg te verdiepen ook in de visies en ideologieën van andere partijen, maar ik heb heel erg het idee dat het eigenlijk maar een kant op heel erg werkt bij heel veel mensen, dat binnen dit soort van het liberale consensus denken, waar we hier allemaal inzitten, dat de gewoon geen ruimte en geen interesse is in andere visies op de wereld. Dat vind ik heel jammer, want je moet nou juist, vind ik, in de politiek een heel open dialoog met elkaar kunnen voeren, maar zeker vanuit verschillende fundamenten. En als je een soort van als een vis die in het water zwemt, jezelf niet realiseert dat je in het water aan het zwemmen bent en vanuit die visie maar bepaalde vanzelfsprekendheden ergens neerlegt zonder daarover in discussie te willen gaan, ja, dan heeft een politiek gesprek geen nut. En dan over het NPLG-plan, het is misschien wel een heel goed voorbeeld van, NPLG gaat specifiek over dat er geld beschikbaar wordt gesteld voor de lokale overheden om dat stikstof en natuurbeleid uit te voeren, maar als dat geld opdroogt en dat wordt dus nu niet meer uitgekeerd, dus dan kan je zeggen van ja, we laten het staan dingen, maar dat geld heb je niet. Ja, dan moet je zelf zeggen van nou, wij willen er zelf wat van maken en als dat je visie is, is dat ook prima. Maar nu staat het er gewoon in van ja, een

kader, dit, dit en dat. Nou, dan een andere vraag, het waren er wel heel veel, dus zou u nog de laatste willen herhalen?

De heer Sieders: De laatste vraag had u antwoord op gegeven, maar twee vragen, u refereert naar Brussel, maar heeft u onze bestuurders gevraagd, was een van de vragen en de andere vraag ging over het feit dat u zegt: zeg maar nee tegen Brussel en de juridische consequenties wat dat heeft voor onze gemeente en onze inwoners ook dan.

De heer Vos: De eerste vraag of ik er ook met onze lokale bestuurders, zeker, we hebben het er vaak over, ook vaak met de borrels erna hebben we hele gesprekken van over hoe kijken jullie daar nou naar, ook bij een week bijvoorbeeld als het VNG-congres, waar wij als Forum ook altijd aanwezig zijn, dan proberen we zeker de visie van elkaar uit te wisselen. Natuurlijk, dat lijkt me logisch dat dat moet. Nou, en dan misschien de juridificatie van politiek. Dat is, denk ik, ook een heel belangrijk probleem. Alles wordt maar in rechterlijke procedures gegooid tegenwoordig. Ik denk dat een heel groot probleem in Nederland is dat te veel dingen volgens de rechter geregeld gaan worden. Dat politiek beleid wordt afgedwongen en dat overheden, lokaal maar ook landelijk, gegijzeld worden door vage grote concepten en grote afspraken die ooit zijn gemaakt, terwijl uiteindelijk zou de burger daar zelf voor moeten kiezen en niet bepaalde belangengroepjes die constant zaken bij een rechter gaan aanknopen en dat rechters zich dan politiek gaan bemoeien met zaken. Dat lijkt mij niet de bedoeling.

De voorzitter: Goed, ik wil even naar het CDA, mevrouw Koekoek.

Mevrouw Koekoek: Ik zat zo ingespannen te luisteren. Ik had wel een aantal vragen, maar ik beperk mij tot eentje. Maar klopt het dat ik het goed heb gehoord dat u zegt dat de LHBTQI gemeenschap per definitie aan mentale problematiek leidt? Klopt dat? Want als dat zo is, dan gaat zelfs mij dat te ver, als u dat zegt.

De heer Vos: Ik maak altijd een onderscheid in het concept LHBT gemeenschap en bijvoorbeeld homo's en lesbiennes. Ik ken er genoeg, we hebben ook heel veel mensen binnen Forum voor Democratie zitten die bijvoorbeeld ook homo zijn, maar die niks met de LHBT gemeenschap te maken hebben. De LHBT gemeenschap is een concept van een coalitie van minderheden die gepropageerd worden door instelling en overheden om het traditionele concept van wat als standaard wordt gezien, af te breken. En daar ben ik tegen.

Mevrouw Koekoek: Ik weet wat uw standpunt daarover is, ik zou daar graag een oproep doen dan wel zorgvuldig over deze doelgroep te spreken, met respect voor mensen, ook al ben je het niet eens met mensen hoe ze in het leven staan, maar respect is wel het startpunt van de relatie onderling om tot het samenleven te komen.

De heer Vos: Uiteindelijk gaat altijd alles met respect, maar dat je respect voor iemand hebt, kan nou juist ook vaak betekenen dat je het met heel veel mensen, dat je die oprecht wil helpen en we zien heel veel mentale problematiek bij die gemeenschap en ik denk oprecht vanuit mezelf en ook vanuit mijn psychologische achtergrond denk ik oprecht dat wij een totaal verkeerde aanpak hebben, in de casus, bijvoorbeeld over transgenders, daar denk ik echt fundamenteel anders over dan wat misschien de consensus is in deze samenleving. Ik vind dat dat benoemd moet blijven worden.

De voorzitter: Ik wil ook graag naar een afronding, maar we waren inderdaad met de eerste vraag begonnen bij de SGP, dan kunnen we ook vast eindigen met een vraag.

De heer Van Rijn: Dank u wel, voorzitter. Ik schrok wel een beetje van dat je zegt nou ja, we krijgen de taken van de overheid en daar zeggen we zomaar even nee op. Want laten we één voorbeeld gewoon even noemen: jeugdzorg. Wij hebben het geld op en we zeggen gewoon eventjes een seintje, wij stoppen ermee, zoekt u het maar ... Maar al die jeugdigen hebben op dat moment gewoon, die jeugd die zorg nodig. Dat kan toch niet zomaar stoppen? Dan benadelen we toch een heel grote doelgroep? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Tot slot, de heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u, voorzitter. Ja, dat bedoel ik er natuurlijk ook niet mee. Het gaat er nou juist om dat vanuit onze visie is politiek een vorm van de wil, van macht willen uiten. Dus je kan, je moet sterk staan in je schoenen. Dus wanneer jij, het is puur een mentaliteitsdingetje, dus wanneer jij zegt van nou, de landelijke overheid staat nou eenmaal boven ons en die regelen allemaal dingen en dat ik me daar maar aan moet houden, dat is het afschuiven van verantwoordelijkheden en je hebt ook vanuit ook lokaal goed bestuur, moet je op een gegeven moment ook eens een keer nee zeggen, dat ben je verplicht, juist aan je eigen inwoners, die zijn er veel meer mee gebaat dat je een keer nee zegt en de boel laat oplopen, hoog laat oplopen, ten opzichte van Den Haag, dan dat je gewoon constant maar ja knikt en ze dan op lange termijn, bijvoorbeeld in het beleid van de jeugdzorg, wat daar is gebeurd, allemaal verschrikkelijk. Dat zijn wel de gevolgen van lokale bestuurders die maar blijven ja-knikken. Wij zien dat gewoon heel graag anders.

De voorzitter: Daar wou ik het bij laten, dank voor uw bijdrage, want wij gaan door naar de fractie van D66. De heer Prakken, gaat uw gang.

De heer Prakken: Kijk, daar sta ik weer, een poosje geleden. De visie van D66 op de begroting, gebouwd op ons eigen fundament, namelijk het verkiezingsprogramma van D66. Voorzitter, leden van de raad en aanwezigen, vandaag bespreken we de plannen voor de komende jaren. D66 ziet een aantal goede stappen, maar we hebben ook vragen en ideeën om Hoogeveen nog sterker te maken. We willen laten zien: het moet anders en het kan anders en daar hebben we een redelijk alternatief voor. Wonen is een basisbehoefte. Het is goed dat er aandacht is voor woningbouw, maar de woningmarkt stopt niet bij de grenzen van Hoogeveen. Wij zeggen: en nu vooruit. Daarom willen we afspraken maken met de omliggende gemeenten over een eerlijke verdeling van sociale huur, middenhuur en koopwoningen. Zo zorgen we ervoor dat iedereen een passende woning kan vinden. Hiervoor dienen we een motie in. De begroting legt een basis voor sociale cohesie en het ondersteunen van kwetsbare groepen. Maar is dat genoeg? We willen laten zien dat we met optimisme en daadkracht voor een eerlijke toekomst gaan. Onze wijken hebben baat bij projecten die mensen echt verbinden, zoals ontmoetingsplekken waar iedereen zich welkom voelt. Zo bouwen we samen aan een hechte gemeenschap. Goed bestuur begint bij openheid. De begroting zet stappen in de richting van meer transparantie, maar is dat voldoende? Voor D66 betekent open bestuur werken met optimisme aan de slag en inwoners actief betrekken. Bestuur is samenwerken met inwoners en niet alleen voor hen werken. Kansengelijkheid begint bij goed onderwijs. De begroting bevat plannen om talentontwikkeling te stimuleren, maar bereiken we echt alle kinderen? We moeten kritisch blijven en kijken of we genoeg doen voor leerlingen die wat extra hulp nodig hebben. Ieder kind verdient een eerlijke kans om zich te ontwikkelen. Want we laten iedereen vrij, maar niemand vallen. Goede dienstverlening is belangrijk voor zowel inwoners als ondernemers. Verbeteringen in de digitale dienstverlening en een ondernemersloket zijn goede stappen, maar zijn we er al? We moeten blijven luisteren naar de behoeften van inwoners en ondernemers om onze dienstverlening nog verder te verbeteren. Het aangenomen voorstel toekomstvast informatievoorziening SWO, is een mooi voorbeeld van hoe D66 Hoogeveen niet in de steek laat. Ook wil ik wijzen op een grote financiële uitdaging. Het is vaker genoemd: het ravijnjaar. Vanaf 2026 worden de rijksbijdragen flink verlaagd. We kunnen die

dreiging niet negeren. Daarom willen we onze financiële buffers versterken, verder versterken om deze klap op te vangen. We stellen voor om de reserve onroerendzaakbelasting slim in te zetten om Hoogeveen financieel gezond te houden. Hiervoor dienen we een amendement in. Voorzitter, de keuzes die we nu maken bepalen de toekomst van Hoogeveen. De begroting biedt een goede basis, maar het is belangrijk om kritisch te blijven en samen te blijven bouwen. Door samenwerking, inclusie, open bestuur, gelijke kansen en een sterk ondernemersklimaat, zorgen we dat iedereen kan meedoen en dat we klaar zijn voor de uitdagingen van morgen. D66 biedt hier een redelijk alternatief voor met oog op de toekomst. Wij vragen uw steun voor onze ideeën om dit samen waar te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Het CDA, mevrouw Koekoek.

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter. Ik heb een vraag aan Democraten 66. U zegt altijd dat u voor de democratie bent en dat is het CDA ook. In hoeverre respecteert u democratisch genomen besluiten die voor de zomer genomen zijn, die verwerkt zijn in de voorliggende conceptbegroting en vervolgens komt u met een voorstel om een democratisch genomen besluit inzake de ozb terug te draaien. Hoe kijkt u daar nou tegen?

De heer Prakken: Ja, dank voor de vraag, voorzitter. Dank voor de vraag en ja waarom komen we daarmee? Ja, ik geef toe, het zou mij verbazen wanneer dat het haalt, dat voorstel, dat idee, maar democratisch genomen besluiten betekent niet dat iedereen hetzelfde moet blijven denken. Nee, dan kun je aan je eigen ideeën blijven werken en dit is onze eigen idee. Ik wil niet nalaten om precies met dat amendement duidelijk te maken dat dat genomen besluit, in onze ogen, geen goed besluit was.

De voorzitter: Het CDA, gaat uw gang

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter, in dit huis worden vaker democratisch genomen besluiten genomen die voor een partij onwettig kunnen zijn. Dat is ook bij het CDA geweest als het gaat om de kadernota, heb ik zojuist ook bij de bijdrage aangegeven, we zijn het niet in alles eens met de voorliggende begroting. Een aantal voorstellen die wij hebben ingediend bij de kadernota, hebben ook niet op steun van de raad kunnen rekenen. Wij respecteren die besluiten van de raad, want je debatteert met elkaar en je komt tot een besluit en dat respecteer je. Dat heb je als raad te respecteren, dat heb je als college te respecteren en als samenleving ook. Dit is geen besluit wat tien jaar geleden is genomen, dit is een besluit geweest wat een uitgangspunt is, wat een besluit is voor deze begroting. Geen besluit van tien jaar geleden, maar voor de begroting. Met de begroting toetsen we of het college heeft gedaan wat wij hebben besloten. Dus hoezo neemt u de raad dan nog serieus?

De heer Sieders: Voorzitter, mag ik een punt van orde maken?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Sieders: Volgens mij gaan we straks hierna, bij punt 4.4 op de agenda, de amendementen en moties nog bespreken. Ik denk dat het dan misschien een beter moment is om dit opnieuw aan te halen, want volgens mij is dit niet het moment om daar vragen over te stellen.

De voorzitter: Nou, opnieuw zou ik niet meteen een groot voorstander van zijn, want dan doen we dingen misschien dubbel en we hebben natuurlijk wel eerder wel ook op gereageerd op visies die er zijn, maar ik snap uw punt. Misschien de heer Prakken tot slot en als het dan nog verdere behoefte is, kan dat nog later.

De heer Prakken: Ja, ik vind het een beetje raar om ons ondemocratisch handelen te verwijten wanneer wij met een voorstel komen waar iedereen voor of tegen kan zijn. Wij komen met een voorstel, ik heb daar een bepaalde verwachting bij, die heb ik net uitgesproken en als dat het niet haalt, nou ja, dan is dat zo. Maar mensen die mogen tot inkeer komen wanneer zij een fout gemaakt hebben en die kans wil ik graag bieden.

De voorzitter: Akkoord. De heer Van Rijn, SGP.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter, dat gaat over hetzelfde onderwerp, maar een heel andere aanvliegroute, want bij de voorbereiding van het amendement van D66, heeft u toen ook pagina 134, de woonlasten van de gemeente Hoogeveen daar even goed bij bestudeerd? Want die zijn nog aanmerkelijk ten opzichte van andere gemeenten behoorlijk hoog. Dus ik snap niet dat hij dat nou weer die ozb weer terug gaat draaien, dat we die ... woonlasten nog hoger.

De voorzitter: De heer Prakken, tot slot.

De heer Prakken: Nou, ik zeg toe, wanneer we tot behandeling van het amendement overgaan, dan heb ik dat wel heel goed bestudeerd, maar ik geef nu alvast mee dat het amendement, zoals dat voor de vakanties is aangenomen in de kadernota, dat dat ervoor zorgt dat in de toekomst de gemeente 1,75 miljoen minder te besteden heeft in het komend jaar en dat gaat nog verder oplopen. Dat gaat ook echt niet alleen naar mensen die arm zijn, dat is generiek. Dus dat gaat naar Jan en alleman en volgens ons kun je dat beter inzetten.

De voorzitter: Goed, dank u wel. Er is straks een uur pauze. Andere vragen zijn er niet. Dank voor uw bijdrage. Dan gaan wij luisteren naar de visie van de Staatkundig Gereformeerde Partij, de heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Dank u wel, voorzitter. Ik dacht om hier even mijn bijdrage te leveren, eerst even gewoon een beetje algemeen de visie van de SGP van wat vinden wij nou eigenlijk nodig wat er wel of niet in de begroting zou moeten staan? Dan eventjes gewoon de begroting zelf en dan hebben wij nog een paar moties en één amendement. Dat willen we dan even aankondigen en ook even wat debatpunten daarbij aangeven. Dus daar gaan we ons best voor doen. Voorzitter, toen ik deze begroting bestudeerde, had ik pijn in mijn hart. Dat is iets persoonlijks. Waar zat die pijn nou in? Ik las: we gaan dit doen, we gaan dat doen en daar gaan we ons op inzetten, maar één ding miste ik erin: er stond nergens één woord dat wij daar de zegen van God bij nodig hadden. Als wij die zegen niet krijgen, dan kunnen we niets. Tegelijkertijd bedacht ik, en ik citeer uit het praktijkboek van de SGP, psalm 63 in berijmde vorm en ik zeg het even in eigen woorden: beter dan dit tijdelijke leven is de goedertierenheid van God. Goedertierenheid is een beetje een ongebruikelijk woord, maar je kunt het nog gewoon vinden. Er zijn heel veel betekenissen. Eén van die betekenissen is gewoon dat het de zachtmoedige liefde van God is aan mensen. Dat is gewoon een ... Je kunt het allemaal gewoon even opzoeken. Ik dacht, wat zou het toch mooi zijn als wij in onze begroting hier rekening mee hielden. Dan citeer ik nog weer een keer uit het praktijkboek van de SGP, spreuken. Dat schijnt hier nogal, zeg maar, in trek te zijn. En er staat gewoon: vereer God van de eerstelingen van uw inkomsten. Dan zult u vragen: maar wat heeft dat nou met die begroting te maken? Nou, ik denk, als je de begroting sec beschouwt, dat is toch wel het eerste waar je mee begint? Je moet eerst alles op de rit hebben en dan pas kun je tot de uitvoering. Dus als je nou de begroting als een eersteling beschouwt, dan zeg je gewoon: en die eersteling en daar zit de inkomsten baten en lasten zitten daarin, als we nou van die baten, als we daar nou iets van zouden, in de dienst van God, besteden, dan belooft God daar iets bij. Dat zegt hij ook: hij zegt dan zullen je schuren overlopen. Nou, kom je met vreemde dingen met de schuren en overlopen en vervuld worden. Hoe kan dat? Nou, als we gewoon even kijken naar onze algemene reserve en we zeggen onze algemene reserve is een schuur, daar hebben wij ons geld in opgeslagen en af en toe halen we er wat uit, al is allemaal boekhoudkundig, maar dan zou je toch echt

wel kunnen zeggen dat wij in de gemeente Hoogeveen best wel een schuur hebben. En als we dat nou gewoon eventjes doen, als wij nou gewoon in onze begroting een klein beetje afzonderen waar de dienst van God mee vooruitgaat, waar het Koninkrijk van God mee '...' dan belooft God ons dat onze algemene reserve dus vervuld zou worden. Dat betekent dus, als we straks minder geld hebben, dat we met minder geld misschien wel hetzelfde kunnen doen als dat we anders met meer geld zouden hebben kunnen doen. En ja, voorzitter, ik zeg daar even iets bij, ik draai het even om. Laten we deze som nou eens een keer op de proef nemen, dan gaan we naar de begroting en dan kijk ik even door de bril van een budgetbewaker van Hoogeveen. Eerlijk is eerlijk, we gaan het college complimenten maken, met name de wethouder van financiën, want wij hebben een heel andere zienswijze. Wij vonden dit een heel voorzichtige, tegelijkertijd evenwichtige begroting met zicht op wat er op ons komen gaat en wat we daar voor actie voor moeten gaan ondernemen. Zonder meer heel verstandig, maar ook heel evenwichtig. Nou ja, ik kijk altijd even naar de kerngetallen en die kerngetallen, nou, ik zou je vertellen, dat verbaasde mij, ondanks alles, dat die toch echt wel heel goed eruitzien. Solvabiliteitsratio, dat kan meer, maar voor ons voldoende. De schuldquote voldoende, maar ook ons weerstandsvermogen. Dat is natuurlijk een heel belangrijk gegeven en dat dat is echt ruim voldoende. We zien dat het de komende jaren wat minder gaat worden, maar met deze cijfers kunnen we in ieder geval 2025, als alles gaat zoals het gaat, natuurlijk, kunnen wij gewoon doorzetten. In de begroting staat wel dat wij eind 2025, als het nodig mocht blijken, dat we dan het gesprek gaan hebben over bezuinigingen. Dat is onze vraag aan het college of ze kunnen toezeggen dat ze dat in ieder geval naar voren halen, dat we er in ieder geval bij de kadernota mee gaan beginnen, want dan zal er veel meer duidelijk zijn als dat we nu weten. En ja, onze wethouder van financiën die weet, de zure gevolgen, als je bezuinigingen met stoom en kokend water gaat klaarmaken, want ja, we hebben ooit al eens een keer 5 miljoen moeten afboeken omdat uiteindelijk de bezuinigingen die ingeboet waren, niet klopten. Dan, voorzitter, zijn wij voornemens ...

De voorzitter: Mijnheer Van Rijn, ik was er al bang voor, maar we zitten in minuut zes.

De heer Van Rijn: Oké. Ik heb het iets anders. Maar goed, oké, voorzitter. Om even af te ronden, dan zal ik een punt nemen en doen we dat straks gewoon vanavond als we aan het debat toe zijn. Het is nog niet zeker of de SGP deze begroting gaat ... Voor deze begroting gaat zijn en dat zit in dat hier ook in deze begroting alles budget voor onze samenwerkingsorganisatie is opgenomen. Daar willen wij een einde aan maken, dus daar willen wij een motie over indienen. Dat had ik al willen doen, maar dat kon helaas niet secuur, want we zijn tenslotte niet van Fabeltjeskrant. Wij willen dat echt gedegen, met goed onderbouwde argumenten willen we dat doen en daar hebben we meer informatie voor nodig. Dat hebben we nog niet. Maar ik kan vanavond wel de aanleiding met concrete feiten kan ik dat aangeven. Dus daar wou ik in ieder geval een debatpunt voor vanavond. Dan stop ik er nu mee, want ik wil u niet echt uitdagen tot '...'. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik zeg maar even niets. De heer Meesters, gaat uw gang.

De heer Meesters: Ja, mijnheer Van Rijn, dank u voor de preek. U zei een ding waar ik even een vraag over heb. U zegt geld uit de begroting afzonderen aan de dienst van God. Alleen ik vroeg me even af, hoe ziet u die praktische invulling? Gaan we geld doneren aan de kerk of kunt u even iets meer toelichten, want zo is hij zo vaag dat ik niet helemaal begrijp wat u bedoelt. Dus graag een toelichting daarop.

De heer Van Rijn: Dank u wel, voorzitter. Een heel goede vraag. Fijn dat u dat toch even vraagt, dan kan ik dat toelichten.

De voorzitter: Kort en bondig graag.

De heer Van Rijn: In de Hoofdstraat hebben we zo'n kleine ruimte ingericht voor de Van Gogh, daar staan dingen en kunnen mensen informatie ... Nou, we zouden ook zo'n kleine ruimte in kunnen richten voor een soort evangelisatie post waar de mensen informatie kunnen vinden van waarom en hoe wij God kunnen dienen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer De Goede, gaat uw gang.

De heer De Goede: Dank u, voorzitter. Mag ik dan de heer Van Rijn er even op attenderen dat we daar al een gebouw voor hebben op de Hoofdstraat, namelijk een grote kerk? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was geen vraag. De heer Sieders, Gemeentebelang.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb twee vragen, ik zal bundelen. Ik had een vraag, als de heer Van Rijn weet sinds wanneer kerk en staat gescheiden zijn. Daarnaast heb ik de andere vraag, eigenlijk een beetje uit het woord wat u zegt geld besteden, wat de heer Meesters ook heeft aangegeven. Nou, ik zie in deze begroting dat er meer dan 80 miljoen gaat naar zorg. Bent u dan juist niet heel content met deze begroting? Dat is meer dan een tiende.

De voorzitter: De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Dank u wel, voorzitter. Om het met laatste beginnen, dat heb ik dus aangegeven, wij zijn zeker content met deze begroting, want wij vinden dit een heel evenwichtige, verstandige begroting en het tweede, de scheiding tussen kerk en staat. Ja, dat heeft als je dat sec bekijkt wat dat inhoudt, dat betekent gewoon: het kerkelijk bestuur bemoeit zich niet met het politieke bestuur en het politieke bestuur bemoeit zich niet met de kerk. Dat is eigenlijk ... Maar dat wil helemaal niet zeggen dat je als gemeente, gewoon in plaats van andere activiteiten te subsidiëren, dat je ook niet zegt van nou, we zorgen ervoor dat daar ergens gewoon een klein evangelisatie post kan functioneren en dat betalen wij. Zo eenvoudig is dat.

De voorzitter: Vervolg vraag nog, de heer Sieders.

De heer Sieders: Nou, ik vroeg me meer ... En wat ik zeg, die 80 miljoen is dan toch meer dan 10 procent van de begroting, wat we aan zorg en dergelijke uitgeven aan de behoeftigen?

De heer Van Rijn: Ja, ik begrijp het, denk ik, nu waar hij heen wil, de zorg, dat is een naastenliefde, het is een naaste, dus daar besteden wij en inderdaad, dat is helemaal niet verkeerd. Ik zou het vreselijk vinden als het niet zou gebeuren.

De voorzitter: Akkoord, dank u wel. Ik denk voldoende, dus ik dank u voor uw bijdrage. Last but not least gaan we naar de fractie van GroenLinks, de heer Van der Meer, zoals afgesproken vanaf de eigen plek. Gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Voorzitter, dank u wel. De begroting voor 2025 laat opnieuw een evenwichtig beeld met een gezond resultaat zien. Dat is goed om vast te stellen. Er zijn echter ook zorgen over de financiële situatie na 2025. Dat maakt dat er vanaf 2026 geen sprake meer is van een sluitende begroting en bezuinigingen en lastenverzwaring niet uitgesloten kunnen worden. Dat is uitermate zorgelijk, omdat op dit moment niet duidelijk is welke verrassingen er nog uit de hoge hoed van het kabinet gaan komen. We maken ons, wat dat betreft, grote zorgen over de bezuinigingen op bijvoorbeeld de zorg en cultuur. De GGZ barst uit

zijn voegen als het gaat om het beheersen van de wachtlijsten en de woningbouwagenda staat onder grote druk. Dit betekent dat er, wat ons betreft, nog meer druk staat op prioritering en de goede dingen en juiste keuzes maken voor onze inwoners. Kort iets, voorzitter, over klimaat, natuur en duurzaamheid. We hebben mooie stappen gezet als het gaat om de inzet op klimaat, duurzaamheid en natuur. Aanvalsplan biodiversiteit, het klimaatadaptatieplan, de tegeltaxi en niet te vergeten de toptiennotering als het gaat om ecologisch bermbeheer. Mooi dat we wat dat betreft ook goede stappen zien in de begroting en verder gaan op die ingeslagen weg. We staan desondanks nog voor grote uitdagingen die nog steeds ambitieus zijn. Wat dat betreft zullen we de komende jaren misschien nog een tandje bij moeten zetten om de afgesproken doelstellingen te halen. We hopen van harte dat eventuele toekomstige bezuinigingsmaatregelen, het klimaat en de natuur uiteindelijk niet het kind van de rekening laat worden. Dan ook wat ons betreft een bijdrage over kansengelijkheid. We blijven aandringen op grote inzet op kansengelijkheid. We zouden willen dat er naast investeringen in de infrastructuur en bouwprojecten, waar we nu in het kader van investeringsagenda over gesproken hebben, ook meer wordt geïnvesteerd in de sociale domeinen zoals sport en cultuur, omdat dit kan bijdragen aan zowel fysieke als mentale gezondheid. We willen inzetten op meer aandacht voor kwetsbare groepen, inzetten op daadkracht en initiatief nemen, zodat we in daden een gemeente zijn waar kansengelijkheid hoge prioriteit heeft. Kansengelijkheid vraagt om doen. Iedereen moet in de gelegenheid zijn om mee te doen. We kunnen besluiten over een nieuw zwembad, maar als een motie om alle kinderen in Hoogeveen een zwemdiploma te laten halen niet wordt uitgevoerd, dan sluiten we mogelijk een deel van onze kinderen buiten. Als we sporten terecht stimuleren, dan hoort daarbij dat sportverenigingen een veilige plek moeten zijn voor alle inwoners van Hoogeveen. Kwetsbare groepen verdienen in dat opzicht onze welgemeende aandacht en betrokkenheid. Een toenemend percentage op bedreigingen en intimidatie van een LHBTI persoon, bijvoorbeeld, is wat ons betreft een veeg teken. Onze jongeren. In de eerste plaats wil ik het belang benadrukken van extra aandacht voor jonge mantelzorgers in onze gemeente. Deze jongeren nemen vaak een grote verantwoordelijkheid op zich door te zorgen voor een ziek of gehandicapt familielid en met de zojuist geschetste bezuinigingen op de zorg, wordt die druk voor de jongeren misschien alleen nog maar groter. Die druk, die ervaren ze, terwijl ze volop in ontwikkeling zijn. Het is van cruciaal belang dat we ze ondersteunen, bijvoorbeeld door respijtzorg, gerichte hulpverlening en maatwerk programma's die hen in staat stellen om hun taken te combineren met school, maar vooral ook sociale activiteiten. Jongeren mogen, wat dat betreft, niet tussen wal en schip vallen. In de begroting wordt ook nog gesproken over een ontmoetingsplek voor jongeren. Ondanks de terugkoppeling die we in de brief van 8 oktober van het college ontvingen, denken we toch dat hier meer inzet of zou moeten zitten dan aansluiten bij bestaande initiatieven als Cultuurklik, HQ-6 en het podium. Dit zijn prima initiatieven en ze hebben hun bestaansrecht meer dan bewezen, maar feit is dat het toch ook een redelijk select gezelschap is dat gebruik maakt van deze mogelijkheden en daarmee is het ook eigenlijk wel een heel veilige keuze om hierbij aan te sluiten. Alle jongeren verdienen een veilige plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten, kunnen chillen, gamen of wat voor hen ook interessant is en daarnaast hun talenten kunnen ontwikkelen. We volgen daarin de lijn zoals geschetst in het amendement van de collega's van de ChristenUnie: betrek ook juist dorps- en buurthuizen om in samenspraak met jongeren tot een goede invulling te komen. Tot slot, voorzitter, nog een enkel woord over cultuur. Door een sterk cultureel programma kan Hoogeveen aantrekkelijker worden en wordt de insteek ten aanzien van de regiodeals en de ontwikkeling op het gebied van wonen en economie nog eens extra ondersteund. Cultuur moet worden ingezet voor een breder publiek, want daarmee kunnen inwoners actief deelnemen aan hun gemeenschap wat inclusie en gelijke kansen bevordert. Cultuur is meer dan een kostenpost en is een investering in de sociale samenhang en het welzijn van de inwoners. We wachten met belangstelling het rapport af met betrekking tot de Tamboer, maar hopen dat deze prachtige voorziening, in alle opzichten, nog jaren deel uitmaakt van het culturele aanbod in Hoogeveen. We zien een positieve begroting voor 2025, we zien ook de zorg voor de komende jaren. Voor nu zijn we positief en hebben we geen

punten voor debat, maar dat zal ongetwijfeld gevoerd worden naar aanleiding van de moties en amendementen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een vraag van mevrouw Pullen.

Mevrouw Pullen-Muis: Dank u wel, voorzitter. Nou, luisterend naar GroenLinks ben ik al blij om te horen dat u op voorhand al voor ons amendement is. Maar goed, daar komen we straks wel over te spreken. U begint uw bijdrage met een aantal prioriteiten en dat dat ook belangrijk is. U noemt zorg, cultuur, GGZ, woningbouw en u eindigt eigenlijk met de voorkeur, volgens mij, voor cultuur. Begrijp ik daaruit dat u eigenlijk daar meer geld zou willen investeren. Is dat uw prioriteit? Of zijn ... Nou ja, eigenlijk is de vraag: wat zijn uw prioriteiten in dat lijstje?

De heer Van der Meer: De prioriteit die ik stel is vooral de aandacht op dat sociaal domein. Voor mij is cultuur niet de prioriteit, maar er wordt ook wel vaak gedacht dat cultuur maar een soort van bijzaak is, terwijl ik juist denk dat in de verbinding met onze economische opgave onze verbinding in de regio, dat een goed cultureel aanbod helpt om die positie van ons daarin te versterken.

De voorzitter: Voldoende voor mevrouw Pullen. Ga ik naar mevrouw Koekoek van het CDA.

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter, dank. Mooi om te horen dat u een pleidooi houdt voor de jonge mantelzorgers en ook jammer dat er jonge mantelzorgers nodig zijn. Heb ik goed begrepen dat u meer aandacht wilt voor deze jonge mantelzorgers en zo ja, zou u dan ook in die gedachtegang mantelzorgers in jonge gezinnen mee kunnen nemen? Want dat geeft ook een behoorlijke druk en je zorgt niet alleen voor oudere mensen, maar ook binnen gezinnen, jonge gezinnen, kunnen mantelzorg plaatsvinden. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De heer Van der Meer: Die horen er, wat mij betreft, zonder meer bij. Er zijn genoeg jongeren die niet gedwongen worden in de situatie zitten waarbij ze opa of oma moeten verzorgen, maar juist thuis omdat vader of moeder is uitgevallen. In die zin is het ook vaak een vergeten groep en ik zie echt in de begroting wel dingen staan als mantelzorg vitaal, noem maar op. Maar dat laat onverlet dat je juist voor die jongere die extra zwaar belast wordt en daarnaast zijn ontwikkeling moet doormaken en zijn sociale contacten en zijn school, daar zou ik graag een extra inspanning voor zien en ik ook overweeg ook echt om daar nog met een motie of amendement te komen.

De voorzitter: Akkoord. De heer Sieders, Gemeentebelangen.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. U heeft het ook gehad over kansengelijkheid voor jongeren en dan legt u de nadruk bij sport en cultuur. Volgens mij hebben wij een fonds voor sport en cultuur van jongeren. Werkt dat volgens u dan niet goed genoeg?

De heer Van der Meer: De vraag is wat mij betreft niet zozeer of het niet genoeg is, de vraag is wel of je met elkaar uiteindelijk vaststelt van is het voldoende geweest, wat binnen de mogelijkheden past. Maar ik vraag ook wel extra aandacht en extra aandacht betekent niet per definitie dat daar gelijk een heel grote zak met geld bij moet of zo, of dat er geen gebruik gemaakt kan worden van voorzieningen zoals dat sport- en cultuurfonds. Maar weten men de weg, weten ze waar ze het kunnen vinden, hebben we ze voldoende op de hoogte gesteld van die mogelijkheid? Dat zijn vooral de elementen waar ik op in zou willen zoomen. Dus daarmee creëer je kansen voor degene die het nodig heeft.

De voorzitter: De heer Sieders, vervolg.

De heer Sieders: Dank u we, voorzitter. Dus u geeft hiermee aan dat we misschien eigenlijk wel alle voorzieningen hebben getroffen voor deze doelgroep, maar dat we het eigenlijk meer moeten accentueren. Klopt dat?

De heer Van der Meer: Nou, alle voorzieningen is wel heel breed en heel veel, dat weet ik niet, eerlijk gezegd, maar ik vind wel dat we blijvend kansen moeten creëren voor onze jongeren en daarmee ook de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Juist voor jongeren.

De voorzitter: Oké. Ik ga naar de heer De Weerd.

De heer De Weerd: Dank u wel, voorzitter. De heer Sieders was me eigenlijk een beetje voor, maar ik probeer toch nog even op de kanselijkheid in te zoomen. U geeft net al wel iets meer concretiseringslag daarbij aan. Waar ik nog een beetje naar op zoek ben in uw verhaal, u benoemt het een aantal keren en het wordt mij nog niet zo goed duidelijk van hoe kunnen we dat dan in ... Wat is uw voorstel dan voor Hoogeveen? U benoemt jongeren, maar kansengelijkheid in het algemeen moeten we bestrijden. Kunnen we nog van uw fractie nog een motie of amendement verwachten hoe we dat wat concreter handen en voeten kunnen maken in Hoogeveen? Dank u wel, voorzitter.

De heer Van der Meer: Nou, volgens mij, voorzitter, heb ik daarnet een heel duidelijk onderwerp bij genoemd en dat is jonge mantelzorgers bijvoorbeeld. Maar ik heb ook iets gezegd over de toenemende intimidatie en bedreiging van onze LHBTI inwoners. Ook daar zou je dus in het belang van bescherming van kwetsbare groepen iets kunnen doen aan kanselijkheid. Zolang we het nog nodig hebben om armoedeconferenties te organiseren, dan is er nog een opdracht in het kader van kanselijkheid, dus het ligt, wat mij betreft, heel breed. Het is niet alleen maar op jongeren, het ligt breder, maar ik heb vandaag in ieder geval ervoor gekozen om vooral in te zoomen op onze jonge inwoners.

De voorzitter: Dank u wel en dank voor de bijdrage namens GroenLinks. We gaan zo meteen pauzeren en met elkaar wat eten. Na de pauze horen we dan ook de reactie van het college op de tien visies die er gegeven zijn om vervolgens door te stappen naar de moties en amendementen. Nog een kleine oproep, als hoogste orgaan van gemeente bent u nergens toe verplicht, maar het zou u sieren als u de mannen van het college een plekje vooraan in de rij wilt geven, want zij mogen tijdens de pauze doorwerken om de reactie op die visies met elkaar te maken.

2.4 Schorsing debatronde

De voorzitter: Dus daarmee schorsen we de vergadering.

3. Pauze

4. Debatronde (Raadzaal)

4.1 Heropening debatronde

De voorzitter: Beste mensen wij heropenen de vergadering bij agendapunt 4.1. 4.2 is de reactie van het college op de visies die voor de pauze door de tien partijen zijn ingebracht, naar voren zijn gebracht. We proberen ons te beperken tot de vragen die aan het college zijn gesteld. Misschien wel goed om vooraf even

te melden dat een reactie op moties, amendementen, die komen straks op de agenda, die gaan we apart behandelen. Het college biedt graag nog als service aan dat als er nog aangepaste versies komen of misschien nog wel nieuwe moties en amendementen, dat als die voor volgende week donderdag bij het college bekend zijn, dan krijgt u voor de vergadering van 7 november daar ook even schriftelijk alvast van tevoren een preadvies op. Zie het als een stukje service van de kant van het college. Hartstikke goed.

4.2 Reactie college op- en gesprekken over de visies

De voorzitter: Ik geef bij agendapunt 4.2 eerst het woord aan wethouder Reneman. Gaat uw gang.

Wethouder Reneman: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook aan de gemeenteraad dank voor de complimenten voor deze begroting. Het college heeft echt het gevoel dat samen met de raad op een groot aantal strategische punten het met elkaar eens zijn en dat is wel belangrijk voor het gemeentebestuur, dat je echt het gevoel hebt dat je dezelfde kant opgaat. Ik denk ook dat we echt tegen elkaar moeten zeggen dat het werken met een vrij uitgewerkte kadernota aan het begin van het jaar, dat dat ook wel heel veel ruis wegneemt op het moment dat je naar de begrotingsbehandeling toegaat. Dus ik stel voor dat we dat ook gewoon volhouden. Dan ga ik de vragen afhandelen, voorzitter. De ChristenUnie vraagt ernaar om vaart te houden in de verduurzaming van het vastgoed. Nou, ik heb al een aantal keren aan de raad moeten vertellen dat wij niet voldoende personeel hebben om de vaart te maken die wij willen in ons strategisch vastgoedbeleid, zodat we ook per accommodatie ook weten wat we kunnen doen aan investeringen en wat de toekomst is van die accommodaties, maar ook wat we kunnen doen aan verduurzamingsinvesteringen. Ik ben blij om te vertellen dat we eigenlijk de capaciteit hebben gevonden om te gaan werken aan een strategisch accommodatieplan. Dus nu de menskracht aanwezig is, gaan we er ook voller kracht opzetten. We verwachten ook, daar hebben we ook al brieven over gestuurd, over wanneer we dat verwachten aan u toe te sturen en wij verwachten dat tijdspad te kunnen halen. Er zijn ook wat vragen gesteld van, dat is eigenlijk een motie van de Partij van de Arbeid, maar die zal ik behandelen op het moment dat de moties er zijn, voorzitter. De vraag van de SGP van kunnen we niet eerder al praten over de bezuinigingen, bijvoorbeeld bij de kadernota van 2026? Nou, we hebben bij de kadernota van 2025 met elkaar afgesproken om het pad te lopen in de richting van de verkiezingen. Dus dan is eind 2025 het goede moment. Dus wij zijn niet van plan om bij de kadernota van 2026 te komen met pakketten voor bezuinigingen en eventuele lastenverzwaringen. Wij willen gewoon de kadernota van 2025 hierin volgen en wij zien nog steeds geen reden om al in te grijpen in de begroting van 2026. Onze strategie blijft om, als er bezuinigingsmaatregelen moeten komen, dat dat zal landen in de begroting van 2027 conform de kadernota en conform nu ook de begroting. Daar wil ik wel een kleine asterisk bij plaatsen en dat is: wij zijn natuurlijk wel aan het kijken of we de begroting niet nog realistischer kunnen maken en de realiteitscijfers van de begroting nog verder versterken. Dat zal wel landen in de kadernota van 2026. Laten we dat even het laaghangend fruit noemen dat je kan doen om de begroting wat meer op orde te brengen en misschien is het wel al voldoende als we dat in de kadernota van 2026 voorstellen, om dan ook hoeven af te zien van verderstreckende bezuinigingsmaatregelen. Dus dat ... Wij willen graag vasthouden aan het tijdspad zoals we dat hebben voorgelegd. Dan tot slot, dat is niet echt een vraag, maar daar wil ik toch wel heel graag op reageren. Dat gaat over het ravijnjaar en de gedachte dat lokale bestuurders, maar ook lokale gemeentebesturen, dat zomaar over zich heen laten komen en dan gewoon aan het bezuinigen slaan. In de kadernota van 2025 staat dat wij als eerste gaan schrappen in de medebewindstaken van de gemeente. Dat zijn de taken die we uitvoeren van het rijk. Dat is het eerste waaraan wij denken om te gaan schrappen. Wij zijn niet de enige gemeente die dat bedenkt, alle gemeenten bedenken dit op dit moment. Dus de VNG is ook met het rijk in gesprek over geen knaken, dan ook geen taken. Dus wat het rijk over ons afstort, is ook echt een gesprek tussen dan doen we ook een paar dingen niet meer voor u, beste rijk, maar daar moeten we wel

afspraken over maken. Dat kan je niet als gemeente alleen doen, want als je dat gemeente alleen doet dan komen de problemen die u net ook al bediscussieerde, komen ook naar boven. Maar als gemeenten gezamenlijk moeten we dat gesprek natuurlijk zeker voeren en daarbij is het niet dat we lijdzaam toezien. Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik het woord graag aan wethouder Westendorp.

Wethouder Westendorp: Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst is het fijn om te horen dat veel fracties zich herkennen in het sociale gezicht van deze gemeente die we ook presenteren in de begroting. Er zijn verschillende fracties die zeggen iets over armoedebestrijding, over schuldhulpverlening, over onze aanpakken richting jeugd en jongeren en dat is goed om te horen. D66 noemde nog: we willen een bijdrage leveren aan het creëren van een hechte gemeenschap die elkaar helpt en we willen een bijdrage leveren aan juist die stevige bodem waar je op kunt staan als je dat fundament nodig hebt. Ik denk dat het een goed punt is wat het CDA aanstipt, is namelijk dat je van alles kunt willen, maar dat je dat ook moet monitoren. Nou, dat is natuurlijk uw rol als raad, om ons daarop te controleren. Maar ook goed om te zeggen dat wij ook die informatie ook u willen geven, zodat u ook dat mee kunt kijken hoe de voortgang is. We hebben onder andere met u afgesproken dat we een armoedemonitor maken om toch een beetje grip te krijgen op het onderwerp. Daar hoeft u, denk ik, niet alleen voor naar Frederiksoord, maar daar kunt u ook gewoon in Hogeveen daar een beeld van krijgen. We zijn ook continu in gesprek met mensen, met ervaringsdeskundigen, om te horen hoe dat gaat en op 14 november gaan we ook hier weer met verschillende partijen in gesprek om gewoon te horen hoe het gaat in Hogeveen, waar het thema trouwens ervaringsdeskundigheid is, die middag, u bent daar als raad trouwens ook van harte voor uitgenodigd om daar als toehoorder bij aanwezig te zijn. Wat ik ook hoorde, was een terechte vraag, denk ik, van de PvdA die zei van ja, u wilt misschien ook iets betekenen op het thema kansengelijkheid voor jongeren en u heeft ooit gezegd: u kunt toe met het budget voor de kinderspelweken. Hoe staat het daar eigenlijk mee? Nou, ik was ook weer even aan het kijken van we hebben beloofd om dan in 2024 een evaluatie te doen en dan eigenlijk een voorstel te doen aan u als raad om te kijken of we met het huidige budget uit de voeten kunnen. Ik denk dat ik even terug moet komen op die toezegging, want het is eigenlijk nog te vroeg om die balans op te maken. Die beleidsregels voor die kinderspelweken, die zijn in 2024 net vastgesteld en wil je er een goed beeld van krijgen of er voldoende budget is, dan zou je dat juist in 2025 moeten doen. Op dit moment hebben we nog budget, maar de regels zijn ook nieuw, dus die organisaties hebben misschien ook nog niet aangevraagd. Dus ik wil eigenlijk toezeggen om daar in 2025 bij u op terug te komen en goed dat u ons als college daarop scherp houdt, wat dat betreft. Voorzitter, de SP zei ook nog, geheel terecht, je kunt allemaal mooie regelingen hebben om de inwoners te helpen, maar die mensen, onze inwoners, moeten wel van die regelingen weten en moeten dat ook op een manier communiceren dat mensen dat begrijpen. De SP heeft daar eerder wel signalen over afgegeven en ook wel gevraagd: kan dat niet wat beter? Daar hebben we ook wat plannen voor. Volgens mij vroeg de heer Meesters nog: bent u een motie daarvan in voorbereiding? Nou, wij zijn ook als college met plannen bezig om juist richting de mensen die niet vanzelfsprekend een volle portemonnee hebben, om het maar zo even te formuleren, extra te gaan informeren over alles wat we hebben, door middel van een zogenaamde krant. Dus misschien komen we uw ideeën wel heel erg tegemoet. Dus ik stel voor dat u wellicht daar even met mij een keer een kop koffie over drinkt of wij op de goede weg zijn om dat te doen. Het plan is om dat dit jaar nog te gaan doen. Dus ik snap uw oproep en ik denk dat het een continu iets is. Nou, de uit-tip van de PvdA om te gaan kijken in Frederiksoord, waar we al 200 jaar ongeveer bezig zijn met armoedebestrijding, kan ik van harte aanbevelen, wat dat betreft. Vorig jaar, of bij de kadernota kwam u met een boek en nu zegt u: ga eens kijken. Ik deel dat. Dat is indrukwekkend wat je daar leert over de Nederlandse geschiedenis van armoedebestrijding. Maar laten we het ook vooral hier lokaal oppakken en vastpakken. Dan

het tweede onderwerp, voorzitter, waar meer fracties iets van hebben gevonden, is toch ook wel een duurzame gemeente, een gemeente die stappen moet zetten op het gebied van verduurzaming en vergroening. Daar zegt mijn collega, denk ik, straks wat over op dat onderwerp, maar ik herken ook wel dat fracties zeggen: ja, u bent daarmee bezig. Mijn collega Reneman heeft net al wat gezegd over, of gaat straks nog wat zeggen, over de verduurzaming van het eigen vastgoed. Maar ik hoor ook terug dat wij op de goede weg zijn om inwoners te helpen bij die verduurzaming. Het klopt ook wat de SP aanstipt, we zijn eigenaren aan het helpen, we zijn vereniging van eigenaren aan het helpen, we zijn woningbouwcorporaties aan het helpen om informatie te geven over wat je zelf kunt doen. En dan zijn er ook complexen die een eigendom zijn van particuliere beleggers, die niet vanzelfsprekend bezig zijn met verduurzaming en daarmee dus energiebesparing voor de inwoners, terwijl wij wel juist inwoners willen helpen. Nou, dat is een groep gebouwen, daar moeten mijn collega Wind en ik ook nog maar een keer over van gedachten wisselen hoe we ook op die groep wat meer kunnen doen en ik denk dat dat een mooie actie is om in 2025 verder te bekijken in het kader van de energietransitie. Voorzitter, dat was mijn bijdrage. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we door naar wethouder Wind.

Wethouder Wind: Ja, dank, voorzitter. Ook van mijn kant een reflectie op de punten die vanuit verschillende fracties vanmiddag zijn ingebracht. Om te beginnen met het onderwerp wonen. Ik denk dat het goed is om ook even terug te verwijzen naar de door uw raad vastgestelde woonzorgvisie, want ik heb een heel aantal van uw fracties ook gehoord: heb nou oog voor die starters, die betaalbare koop en ook de sociale huur. Daar hebben we ook vanuit de woonzorgvisie als college echt een opdracht en die opdracht die voeren we ook uit. Dus we kijken echt naar wat zijn nou plannen die er bij ons komen vanuit ontwikkelaars, vanuit corporaties om ook aan die percentages die we met elkaar hebben afgesproken in de woonzorgvisie te voldoen. Dus het heeft echt onze aandacht en ik denk dat het ook goed is om direct even een blik naar voren te werpen op de nieuwe woonwijk. Want ook daar gaf een aantal van uw fracties aan: hoe staat dat? Maak daar vaart op. Nou, volgens mij hebben we daar bij de kadernota, op initiatief van de fractie van het CDA, ook wat nadrukkelijker over gehad. Dat zit in voor het college de laatste fase. Dan gaan we ook die vervolgstap zetten. Stap één in dat proces moet echt zijn: wat is de locatie? Maar stap twee is ook: wat is dan het woningbouwprogramma dat daar gaat landen? Volgens mij is dat precies het gesprek dat wij als college met uw raad ook moeten voeren. In lijn van de woonzorgvisie, wat kan daar gerealiseerd worden? Hoe moet dat eruit gaan zien? Maar de eerste stap in dat proces is echt de locatie van de nieuwe woonwijk en vanuit daar ook het woningbouwprogramma dat daarbij komt kijken en dus ook: wat voor woningtypen gaan we daar met elkaar realiseren, laten we daar realiseren, want we bouwen als gemeente geen woningen, en hoe gaat dat er precies uitzien? Dus volgens mij is dat precies het gesprek dat wij als college met uw raad ook moeten gaan voeren. Als we dan kijken naar een heel specifieke situatie, de Zeeheldenbuurt, waar het gaat om de sociale kant, zal collega Tuit daarstraks wat meer over toelichten, maar de vraag was ook: maak stappen. Waar staan we en welke concrete stappen kunnen we als raad ook vanuit het college verwachten? De eerste stap, en volgens mij is die ook in de technische vragen wel van een antwoord voorzien, is dat we de twee scenario's die nog op tafel liggen, voorzien van een financiële paragraaf. Wat betekent het voor de investering in de openbare ruimte? Zodra wij die hebben, kunnen we samen met de corporatie en samen met de bewoners van de wijk echt vervolgstappen gaan zetten. We hebben ook in deze begroting benoemd, we voelen echt de verplichting, als college, om de stap voorwaarts te zetten waar het gaat om de ontwikkeling van de Zeeheldenbuurt. De corporatie voelt die verantwoordelijkheid ook en zegt ook: gemeente, loop gewoon met ons mee. Er speelt van alles in corporatieland, maar de Zeeheldenbuurt heeft echt onze volle aandacht. Ga met ons mee, breng in beeld wat de investering is die op uw bordje komt en ga samen met ons dan ook die vervolgstap zetten, samen met de bewoners van de wijk, om die wijk echt de opknopbeurt te geven die het ook verdient. We pakken het dus

inderdaad samen op. College, gemeente, corporatie, corporaties en ook de bewoners van de wijk. Dan even het punt, de versnelling, de impuls van de woningbouw opgave. Ik hoor, ik weet niet meer welke fractie het is, maar het zal een breed levend gevoel zijn, stroperigheid. Daar wil ik wel een beetje context bij geven, want stroperigheid klopt, maar stroperigheid is niet sec stroperigheid vanuit de gemeente. We hebben een impuls **...** wonen klaarstaan dat echt kijkt: hoe kunnen we nou de versnelling aanbrenge(n) in die woningbouwopgave die we zien. Maar we zijn wel ook afhankelijk van corporaties, maar ook projectontwikkelaars, om bij ons de stukken aan te leveren om die procesgang constant voortgang te geven en we zien gewoon dat dat lang niet altijd soepel verloopt. We wijzen projectontwikkelaars daar ook op, we hebben het gesprek met hen, maar wij kunnen niet voor hen het werk doen. Zij zullen zelf daarin ook stappen moeten zetten. Daar sturen we ook op en we hebben ook gezegd: als het gaat om die versnelling, dan is de eerste stap voor ons ook prioritering. Dat betekent concreet, als we zien dat een projectontwikkelaar te lang of niet bij ons aanlevert of te weinig contact zoekt of gewoon niet de juiste stukken aanlevert, dat we op enig moment op het punt komen dat dat project onderaan de stapel komt te liggen. Dan gaat onze prioriteit, onze inzet op die dossiers, waar juist projectontwikkelaars een stap voorwaarts zetten, goed in contact zijn met ons als bestuurders, met onze organisatie om voortgang te boeken op die dossiers. Dus we zijn daar strakker op gaan zitten, juist ook door te kijken: zien we nou dat ontwikkelaars te lang stil zijn, te lang geen goede stukken aanleveren, waar wij ook de vervolgstap in dat proces kunnen zetten, dan gaan we een gesprek met hen aan. Dan is er nog eenmalig de kans en anders helaas, chocoladeletter, u komt onderaan de stapel. Onze focus gaat op andere projecten, want er zijn projecten genoeg in onze gemeente, er zijn ontwikkelaars genoeg in onze gemeente. Dus we kunnen niet overal volle bak opzitten als niet ook vanuit de andere kant de ambitie en de energie erop zit die wij ook steken in dat soort dossiers. En dan ook wel goed, want ik snap ook dat u een soort van perspectief zoekt, wat komt er dan aan? U leest in de begroting dat we met de flexwoningen aan de gang willen, dat we een nieuwe woonwijk verder willen brengen. Ik denk ook dat het goed is om te delen dat de vervolgstap op het project van woningbouw op Elim ook een stap verder komt en ook op korte termijn weer een stap verder wordt gebracht, zodat we daar op enig moment ook de kavels kunnen gaan uitgeven. Dus we zijn daar continu mee bezig. Dan het logische bruggetje van de woningbouw op Elim naar de vraag vanuit de fractie van de VVD, ik heb twee wanneer vragen kunnen meeschrijven: wanneer gaan we de dorpen in? Dat doen we al, we kunnen niet in alle dorpen tegelijk zijn, maar daar zijn we mee bezig. Daar hebben we ook een projectleider voor vrijgemaakt om juist die gesprekken met het dorp te voeren, samen met inwoners, samen met plaatselijk belang, om te kijken welke behoefte er is, wat kan, welke locaties geschikt zijn. En er was nog even de vraag wanneer rondom de hoogbouwnotitie. Afgelopen dinsdag heeft het college een brief vastgesteld, die is ook richting de griffie gegaan, die is ook bij uw raad. De analyse van waar hoogbouw nog zou kunnen, volgt nog dit jaar en een verdere uitwerking kunt u lezen in de betreffende brief. Dan hebben we het nog gehad over de verduurzamingsopgave die ook bij corporaties ligt. Daar is het ook wel goed om te weten, corporaties willen dolgraag, maar corporaties lopen ook aan tegen de maximale van hun financiële capaciteit. Je ziet gewoon dat corporaties echt binnen nu en vijf, zes jaar zien dat het financieel lastiger wordt. Dus zij willen dolgraag investeren, maar moeten dat ook verantwoord doen, omdat ze een verantwoordelijkheid voelen voor die sociale woningbouw. Dus ze zetten én in op nieuwbouw, maar ook op verduurzaming van het bestaande aanbod, met uitzondering van woningen die gewoon echt niet meer te revitaliseren zijn. Dan zetten we een stap voorwaarts en daarvan hebben we in onze gemeente met de Zeeheldenbuurt een heel mooi voorbeeld. Dan gaan we gewoon voor sloop-nieuwbouw. Voorzitter, dat, denk ik even, voor wat betreft het kopje wonen. Overige punten, dat is de oproep die ik ook vanuit verschillende fracties gehoord heb: let op het onderwerp inwonerparticipatie. Ja, daar zijn we bezig, daar zijn we ons ook van bewust. Daar zetten we de stappen in om juist inwoner participatie onderdeel te maken van ons standaard proces, van de stappen die we met elkaar zetten om samen met die samenleving stappen voorwaarts te zetten. Op het onderwerp wegen nog even, voorzitter, dan blik ik ook weer even terug op reactie bij de behandeling van de kadernota. We hebben een

wegenanalyse. Op basis van die wegenanalyse gaan we aan de slag waar de nood het hoogste is. En ik hoop oprecht dat u als raad in de afgelopen periode en vooral ook in de komende periode flink wat verkeershinder heeft van al het onderhoud dat in de komende weken gedaan gaat worden en de afgelopen weken gebeurd is, want u heeft het gezien aan de Kinholtsweg, we gaan aan de slag op de Griendtsveenweg, dus er gebeurt ook echt wel wat in de komende weken rondom het onderhoud van de wegen. Voorzitter, tot zover in eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we door naar wethouder Tuit.

Wethouder Tuit: Ja, en ik zag laatst ook al een bord tussen Nieuwlande en Hollandscheveld, dus mijnheer Wind is volop bezig met beheer en onderhoud. Dus dat ... Maar dat is niet mijn portefeuille. Goed, nee, voorzitter, ik zal mij richten tot mijn portefeuilles. Gemeentebelangen vroeg terecht aandacht, en ik ben blij dat het ook geconstateerd wordt, over de lange termijn vooral over jeugd en de nota jeugd, ook de lange termijn op het gebied van zorg en welzijn, ja, en dat is aan het hart van het college, want ik denk, we moeten die lange termijn met alle uitdagingen die we voorstaan, die doen we ook samen, ook steeds meer in Drents verband. Als je kijkt ook naar IZA, dan zijn die uitdagingen op zorg en welzijnsgebied, die zijn te groot voor ons als gemeente en daar werken we ook samen in de hele keten. Dus, nou, dat is een mooie constatering en dat zien we ook als steun voor ons beleid. Het CDA vroeg terecht aandacht voor het oorlogsmonument in Noordscheschut, wat er op dit moment niet is. Nou, die geluiden en die wens vanuit het dorp zijn ons ook bekend. Wethouder Westendorp is gebiedswethouder en voert daarover ook al gesprekken met plaatselijk belang en de wens die het dorp daar heeft, heeft nog niet geleid tot een concreet plan, maar het college wil daar serieus naar kijken om dat ook mogelijk te maken. Maar goed, met alles, daar kom ik straks ook met de moties en amendement op terug, bij alles is de lijn van het college eerst een plan en daar geldt, en dat geldt ook voor deze goede ontwikkeling, laat daar geen misverstand over bestaan. Nou, collega Wind had het over de Zeeheldenbuurt. Op dit moment vindt er al volop aandacht plaats voor het aspect zorg en welzijn. In de wijk zitten als voorbeeld veel Wmo-voorzieningen. Dat is natuurlijk een taak die wij als gemeente te doen hebben, maar dat brengen we nu al wel in kaart van wat betekent dat als dadelijk die wijk ook fysiek wordt aangepakt? Want daar moet je goed naar kijken. En daarnaast willen wij ook samen met de welzijnsorganisatie niet alleen maar investeren in stenen, er zal ook een sociaal plan op de wijk moeten komen, wat we in het verleden bijvoorbeeld ook met de aanpak van Krakeel ook hebben gedaan. Dus niet alleen maar met stenen, maar ook gelijk aandacht voor die menselijke kant. Dat zit ook in die hele aanpak rondom de Zeeheldenbuurt. De Partij van de Arbeid vroeg van kunnen we niet kijken naar nieuwe bossen in de gemeente? Dat is een serieuze vraag en die vraag komt ook steeds vaker bij ons. Er zijn een aantal boeren die zich ook melden, omdat de provincie natuurlijk ook bezig is met de bossenstrategie. Er zijn ook een aantal andere ontwikkelingen waarbij naar onze gemeente gekeken wordt en dat gaat om substantiële hectares. Het is nu te vroeg om u al heel concreet antwoord te kunnen geven van waar zou dat dan kunnen plaatsvinden, maar dat dat in de nabije toekomst, en ik zeg met nadruk, nabije toekomst een issue gaat worden ook in onze gemeente, dat moge duidelijk zijn. Dus dat heeft zeker de aandacht hier ook in de gemeente Hoogeveen. En de provincie, die is daar ook heel eerlijk, de ruimte is schaars en een provincie heeft een taak op het gebied van de bossenstrategie Nederland. Dus die kijkt daarna ook naar ons. Dan de ChristenUnie met een terecht constatering en ook vragen hebben wij hem gehoord over hoe zit dat nou eigenlijk met de cultuurlessen die op dit moment gegeven worden bij de Kunstenkorf en het verschil tussen tarieven, tussen ons hier in Hoogeveen en bijvoorbeeld De Wolden. Nou, dat is een complex verhaal. Dat zit ook in het vastgoed. Dat zit ook in de historie. Maar de Kunstenkorf heeft het aanbod gedaan om u als raad ook bij te praten, begin dit jaar ... Of begin dit jaar, moet u mij eens horen, begin volgend jaar. Ik ben wel toe aan een nieuw jaar, kerstvakantie. Maar goed. Maar begin volgend jaar om u daar ook in de breedte over bij te praten van hoe dat

zit. Dus dat is een terechte constatering geweest en dat komt dus ook terug bij u als raad. Ja, en dan de koppeling die Forum voor Democratie maakt tussen aan de ene kant de LHBTQ+ gemeenschap en de mentale weerbaarheid. Ja, dat werpt het college verre van zich. Ik zou ook niet dat soort woorden in deze raad, ik vond het mooi wat mevrouw Koekoek ook zei van het CDA: laten we met iedereen, het staat ook in de begroting, laten wij iedereen met respect behandelen in onze gemeente. Dat is een groot goed en de koppeling die u maakt van dat de mentale weerbeeld bij deze groep groter is, het probleem daarin, daar heeft u gelijk in, maar de koppeling die u maakt met oorzaak en gevolg is niet correct. Deze groep heeft moeite omdat ze steeds meer gepest wordt, dat er steeds meer fysiek geweld ook plaatsvindt. Je kunt nee schudden, maar het sociaal cultureel planbureau heeft daar onderzoek naar gedaan, en als wij feiten ter discussie gaan stellen, voorzitter, in deze raad, dan glijden wij naar een bedenkelijk niveau. Laten we dat alsjeblieft hier niet gaan doen. Het gaat hier over mensen en dat sterkt het college ook om in te zetten en om fors meer in te zetten op inclusie en we zijn heel blij dat ook al de eerste sportverenigingen, de eerste scholen ook werken met dit soort thema's. En ja, ik kan het niet anders zeggen dan dat, maar laten we ons wel baseren op de feiten, want anders worden politieke debatten erg gevaarlijk. D66 vroeg verder nog over kansengelijkheid: bereiken we alle leerlingen? Ja, dat doen we zeker. Nog niet allemaal, maar we werken ook met een plan per school. We zitten nu ook in de opschaling. Op dit moment gaan de helft van de scholen daarmee werken en eind 2025 moeten alle scholen ook met dat plan per school werken. Nou, collega Westendorp vanuit armoedebestrijding is ook bezig om ook het jeugdeducatie fonds aan meer scholen te koppelen. Dus we zijn er nog lang niet, maar we zijn wel goed onderweg. Dan het laatste, voorzitter, vanuit mijn portefeuilles. GroenLinks vroeg aandacht, ook terecht aandacht, voor de doelgroep jonge mantelzorgers. Nou, we hebben veel en vaak contact met het contactpunt mantelzorg en deze doelgroep is volop in beeld. Het contactpunt geeft ook aan van hoe het in Hoogeveen gaat, dat gaat eigenlijk voorspoedig. We werken ook met hun aan respijtdagen en weekenden. Dus eigenlijk wat u ook zei en ook SWW heeft daarin een taak om die doelgroep te ontlasten. En niet alleen de jonge mantelzorger, maar mantelzorgers in de volle breedte, want die doen ongelooflijk belangrijk werk. Nou, tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Bisschop.

Wethouder Bisschop: Dank u wel, voorzitter. Even kijken, ik heb een vijftal punten, volgens mij. Ik wil eerst even beginnen met de doorfietsroutes, dat was een vraag van, volgens mij, van de ChristenUnie: hoe staat het daarmee? Daar is een quickscan uitgevoerd. Die wordt op dit moment ambtelijk vertaald naar een advies richting het college. Maar goed, ik wil ook wel aangeven hier in de provincie is hier leading in, ook met name ten aanzien van de financiering en de provincie bepaalt op dit moment de prioritering daarin. Wij zijn wel bezig om te kijken naar andere bronnen van financiering om het mogelijk te maken, zodat we het ook op een andere manier gefinancierd kunnen krijgen. Daarvoor hebben we ook drie gemeenten nodig, Meppel, De Wolden en Hoogeveen. Maar we zijn al verder in dat traject om te kijken van hoe kunnen we dat verder gaan brengen richting het college. Doorfietsroutes. Wegenveiligheid. Gemeentebelangen en het CDA, die hebben dat in hun betoog meegenomen. Ik wil ... Fatbikes, hoorde ik ook al. Ik wil toch wel even aangeven dat er vorige week een grootscheeps onderzoek of een handhavingsactie is geweest door de politie. Daar is echt heel veel opgehaald voor de politie en ook voor de belastingbetaler of in ieder geval de belastingontvanger. Er zijn ook fatbikes in beslag genomen. Dit is ook een actie die we graag willen gaan herhalen naar de toekomst, maar daar zijn we ook afhankelijk van de capaciteit van de politie. Als u weet dat er vorige week meer dan twintig mensen, politiemensen actief waren bij die actie. We geven het aan dat het onze aandacht heeft, ook vanuit het college en dat wij daar ook fors op insteken om dat ook veiliger te maken. Weet ook dat handhaven op snelheid in wijken, zeker in dertigkilometerzones, ontzettend lastig en moeilijk is. Dat wordt zeker niet door de politie gedaan en daar zullen we toch ook een beroep moeten doen op het gedrag van de

verkeersdeelnemer. Zwembad, dat is ook een vraag van de ChristenUnie. Even concreet, wanneer wordt de raad meegenomen? Dat kun je tweeërlei wijze uitleggen. Richting die routekaart van worden we nog voor de routekaart even ingeseind of daarin meegenomen? Ja. Wij organiseren en dat verzoek ligt op dit punt bij de griffie, dit jaar nog een informatieavond over die routekaart en dat doen we voor de vaststelling van de routekaart in het college. Dus zo wordt u meegenomen en in de routekaart staat ook aangegeven hoe u als raad meegenomen wordt in het proces rondom besluitvorming van het nieuwe zwembad. Buitensport. Een concrete vraag van VVD: hoe is de verdeling van die 50.000 euro en waarom zijn de verschillen zo groot? Eerst de verdeling, daar komen we op terug in de verordening van de tarieven die we later dit jaar gaan vaststellen. De tweede vraag: waarom zijn die verschillen zo groot? Enerzijds is dat de oorzaak in de taakstelling die opgelegd is in de begroting van 2021-2024 en anderzijds is het ook een gevolg van dat wij in de huur ook bepaalde kosten verdisconteren van de inventaris op sportvelden. Wij plaatsen bijvoorbeeld trainingsdoelen op de sportvelden en allerlei andere inventaris die verplaatsbaar is, die de verenigingen nodig hebben en daar staan we ook voor. We staan ook daarvoor voor het onderhoud, maar ook voor vervanging. Dat zijn enorme bedragen per jaar per vereniging en die zitten dus ook in die huurkosten van het veld verdisconteerd. Dus dat is ook een prijsverhogend effect. FvD begon over de NPLG, waarom staat die nog in de begroting? Dat is heel helder en klaar, de eerste tranche is richting de provincie beschikt, zoals dat heet, 240 miljoen en daar zullen ook activiteiten lokaal door de gemeente uitgevoerd moeten worden. Dus daarom is het in de begroting opgenomen. En een aantal activiteiten, dat is door de minister ook al meegegeven, die zullen toch wel vanuit de NPLG wel doorgezet gaan worden. Even kijken, openbaar vervoer. Wat is de visie van het college ten aanzien van bereikbaarheid? Nou, de visie van het college is dat Hoogeveen eigenlijk het knooppunt is van verschillende modaliteiten. We hebben watervoer, we hebben wegvervoer, we hebben per spoor, lucht zelfs, we hebben een luchthaven in Hoogeveen. Dus alle modaliteiten komen in Hoogeveen voor, dus het is ontzettend belangrijk om die bereikbaarheid van Hoogeveen zo goed mogelijk te houden. Daar zijn we ook druk mee bezig. Daar zijn we continu bezig met de lobby. Ik denk de lobby bestaand spoor, flessenhals bij Meppel, daar hebben we een heel positief resultaat in gehaald. We zijn nu bezig, en daar ziet het ook naar uit dat het een heel goede kant op gaat, de derde, vierde intercity van Zwolle naar Groningen zodat Hoogeveen daar ook wellicht nog meer intercitytreinen zal krijgen. We zien dat nu ook al in een nieuwe dienstregeling van de NS. Die lobby zijn we ook al de goede kant op. We hebben de lobby gedaan op de snelbusverbinding Hoogeveen Emmen, zijn we ook in geslaagd. Dus ons college, dit college, zoals we hier zitten, is bereikbaarheid een top item. Even kijken, dan heb ik volgens mij alles gehad, voorzitter.

De voorzitter: Top, dank jullie wel. Daarmee hebben we ook 4.2 gehad, toch keurig in een half uur, zou ik willen zeggen. Dank jullie wel.

4.3 Vragen en reacties op reactie college

De voorzitter: De vraag is bij ... Ik zie al een aantal handen, rustig aan. Bij 4.3 hebben we inderdaad het onderwerp staan, eigenlijk de vraag of de reactie vanuit college of dat nog doorvragen oproept, ja of nee. Maar dat nee kunnen we wel vergeten, want het is bij een aantal van u wel gevallen. Volgens mij zag ik mevrouw Jansen als eerste en ook het meest enthousiast. Dus ga uw gang.

Mevrouw Jansen: Ja, ik weet helemaal niet of het mag, maar ik ga het gewoon doen. Wij hebben van de week een nieuwe begroting gekregen omdat er wat omissies waren aangepast. Maar ik zie in die nieuwe versie nog niet de wijziging van het woord openbaar toilet naar toegankelijk openbaar toilet staan. Daar word ik wel heel blij van als dat wordt toegevoegd, dus ik wilde aan de wethouder vragen of dat dan nog wordt toegevoegd of dat ik daar een amendement voor moet maken.

De voorzitter: Wethouder Reneman, gaat uw gang.

Wethouder Reneman: Als ik nou mondeling aan u zeg dat wij dit als een wijziging willen doorvoeren, bent u dan blij? Want kijk, we kunnen weer een brief sturen nu naar u met nog een extra wijziging, maar als wij nu mondeling hier toe zeggen dat wij dit zo graag gewijzigd willen zien en dat wij u toevoegen aan deze agenda dat dit dus ook een wijziging is, dan staat hier in de notulen dat dit zo staat. Dat scheelt een aantal ambtenaren een briefje en dan hebben we het toch formeel geregeld.

Mevrouw Jansen: Als we dat zo kunnen regelen, dan doen we dat.

De voorzitter: Maakt onderdeel uit van de beraadslaging, zullen we maar zeggen. De heer De Weerd.

De heer De Weerd: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een verduidelijkende vraag aan de heer Bisschop. Het gaat over die routekaart van het zwembad, want u gaf aan informatieavonden worden we als raad meegenomen. Dat is natuurlijk heel mooi om te benoemen, maar ik hoorde u ook zeggen dat het college dan later een besluit neemt en dat triggert ons een beetje van is het niet aan de raad om daar met elkaar een besluit over te nemen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Bisschop.

Wethouder Bisschop: De routekaart is een kaart om het proces uit te lijnen en niet een besluit al te nemen over het zwembad. In de routekaart komt gewoon te staan wanneer het besluit wordt genomen. Dus we zullen dat ook op de informatieavond gewoon met u doornemen.

De voorzitter: Mevrouw Pullen aanvullend op de heer De Weerd.

Mevrouw Pullen-Muis: Ja, ik had eigenlijk een soort zelfde vraag en toen dacht ik, oké, dus eerst de raad informeren, dan het college informeren. Dus ik was ook al een beetje het zoeken van nou ja, waar zit dan die besluitvorming, maar nu begrijp ik dus dat het een zaak van het college is. Dus ja, ik zit even te kijken naar de bevoegdheid daarin van de raad. U vroeg ook zoiets, maar ik vind het antwoord ook niet helemaal scherp genoeg. Dus kan mijnheer Bisschop wat duidelijker zijn?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Bisschop: Ik kan daar heel erg duidelijk zijn. Kijk, de raad, die neemt een besluit voor het zwembad waar het komt en of het er überhaupt komt of, dat is niet aan het college. Het college, die stelt nu een procesgang voor via de routekaart hoe die besluitvorming wordt gedaan. We zullen in ieder geval voor het vaststellen van de routekaart de raad inlichten over hoe die routekaart er ongeveer uit komt te zien en hoe de besluitvorming er ongeveer uit komt te zien. Daarna wordt de routekaart door het college vastgesteld.

De voorzitter: Dus de rol van de raad wordt helder in de routekaart.

Wethouder Bisschop: Juist.

De voorzitter: Mevrouw Pullen.

Mevrouw Pullen-Muis: Oké, daar moet ik even over nadenken. Ik snap ook wel dat de besluitvorming over het definitieve besluit zwembad helder is, dat het helder moet worden. Maar stel dat nou van de raad uit toch

allerlei vragen komen waarvan u zegt van ja, daar moeten we het toch binnen het college weer over hebben en er moeten aanpassingen komen. Krijgen we dan weer een tweede informatieavond?

Wethouder Bisschop: Een informatieavond is puur en alleen om dat ook met elkaar te delen, om te kijken: wat vindt u daarvan en ook richting een goed besluit te kunnen komen over de routekaart. Vanuit het college.

Mevrouw Pullen-Muis: Maar dan hoor ik u niet zeggen dat als wij allerlei opmerkingen hebben en we vinden die routekaart helemaal niets, laat ik het maar even zo afmaken, dan gaat het college zich dan weer herberaden op die routekaart, waardoor dat proces weer vertraagd wordt? Ik zit even te zoeken naar de balans daarin. Laat ik het maar zo noemen.

De voorzitter: Nou, staat mij toe een klein beetje te verhelderen. Volgens mij is het de bedoeling dat het college over die route en over het proces met de raad in gesprek wil.

Wethouder Bisschop: Dat klopt.

De voorzitter: Wethouder Reneman.

Wethouder Reneman: Misschien een kleine procesaanvulling. Wij hebben u een brief gestuurd over de routekaart. Daarin zijn wij er van uitgegaan dat wij de routekaart uiteindelijk vaststellen als college nadat we met de raad daarover gesproken hebben. Als het gevoelen van de raad is dat de raad eigenlijk dat zelf een besluit wil nemen over die routekaart, dan lijkt het me verstandig dat u dat kenbaar maakt. Dat kan bij een motie vreemd, geen enkel probleem. Dit is waar wij nu aan denken. Als u denkt van, wij zouden dat graag via een raadsvoorstel willen hebben, dan kunnen we er ook nog over debatteren met elkaar, dan lijkt me dat geen enkel bezwaar.

De voorzitter: Dank u wel. Instrumenten genoeg in de koffer van de raad, zou ik zeggen. Ik wou eigenlijk naar mevrouw Schonewille.

Mevrouw Schonewille: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een aanvullende vraag aan de heer Westendorp over de kinderspelweken. Allereerst ben ik natuurlijk blij om te horen dat het goed is dat we scherp zijn op zaken die er echt toe doen voor mensen, maar de wethouder geeft aan dat hij in '25 terugkomt met de zaken. Kan de wethouder dat iets specifiek maken?

De voorzitter: Gaat uw gang.

Wethouder Westendorp: Ja, dank u wel, voorzitter. Dat kan specifiek, want vorige keer was de toezegging voor de kadernota 2025, heel scherp van u, die is in juni al besloten door deze raad. Dus ik zeg u toe om voor de kadernota van 2026 u die informatie te geven die u nodig hebt om tot besluitvorming te komen.

De voorzitter: Dank u wel. Op volgorde van opsteken van vingers kom ik bij de heer Sieders.

De heer Sieders: Dank u wel, voorzitter. Ik had de vraag aan wethouder Bisschop over de tarieven van de sport. Wethouder Bisschop geeft aan dat hij daarop terugkomt en ik vraag me dan af: hoe komen we dan nou aan die 50.000 euro? Is dat dan uit de lucht gegrepen of hoe moet ik dat inzien?

Wethouder Bisschop: Ja, dank u wel, voorzitter. Dit is een inschatting gemaakt naar aanleiding van het rapport door de ambtelijke organisatie dat we dit aan verlagingen ongeveer zouden moeten hebben. Voor de

definitieve vaststelling van de tarieven, dat is aan de raad, dat is niet aan het college. Dus u zult die tarieven moeten vaststellen uiteindelijk en dat doen we in de verordening vergadering, volgens mij is dat eind november begin december.

De voorzitter: De heer Sieders.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. Maar dan kan de wethouder toch naar mijn idee gewoon aangeven hoe de ambtenaren het nu hebben berekend, ongeveer? Dan weet de VVD ook welke kant dat op zal gaan en dan snappen wij ook welke kant dat dan opgaat. Moeten we daar nu echt op wachten tot de tarieven, dat we dat weer opnieuw gaan bespreken?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Bisschop: Ja, dat is wel het normale proces wat we normaal altijd aflopen. In dit specifieke geval hebben wij gewoon gemeend om dat eerst op deze manier te doen en dan nog via de verordening dat dat te doen en wij hebben gewoon vanuit het rapport, en ik denk als je een goed lezer van het rapport bent, kun je het eigenlijk wel aardig invullen hoe dat eruit komt te zien, dat is ook gedaan, ook in de pers al. Dus die richting zal het ook ongeveer opgaan, ja.

De voorzitter: Voldoende voor nu? Ja. Dan ga ik naar mevrouw Koekoek, het CDA.

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter, dank. Ik was blij met de beantwoording over het oorlogsmonument Noordscheschut. U zegt: we gaan serieus kijken, eerst een plan, dan geld. Kan ik dan de conclusie trekken dat er dat sowieso geld beschikbaar is, maar dat dat afhankelijk is van of er een goed plan ingediend wordt?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Tuit: Kijk, met geld, dat weet u ook, is thuis net zo, is altijd wel even afhankelijk van wat het plan wordt. Dus de lijn van dit college is, onafhankelijk van welk onderwerp, dat we eerst het plan willen zien en dan gaan we kijken wat de kosten zijn en waar we dat onder kunnen financieren. Nou, dit is een thema, wat ik net ook zei, laat daar geen misverstand over bestaan, wat ons ook ontzettend belangrijk is, ook met 80 jaar bevrijding. U gaf ook terecht aan Noordscheschut het enige dorp wat nog geen monument heeft. Dus daar kijken we heel serieus naar. Maar ik kan u daar nu nog niet de concrete toezegging op geven die u graag wil.

De voorzitter: Een vervolgvraag.

Mevrouw Koekoek: Wilt u ons dan wel op de hoogte houden over de voortgang daarvan?

Wethouder Tuit: Dat wil ik altijd, dit is wel een toezegging.

Mevrouw Jansen: Dank u wel.

De voorzitter: Staat genoteerd D66. De heer Prakken.

De heer Prakken: Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan wethouder Wind over verduurzaming, wie wel of niet bereikt wordt. Particuliere beleggers die werden niet bereikt. Tenminste, dat is wat ik uit het antwoord destilleer. Maar ja, als het om bedrijfsgebouwen gaat, dan is er wel een verplichting voor verduurzaming en als

het om huur van woningen gaat, dan hebben we zoiets als meldpunt goed verhuurderschap. Zie ik dat verkeerd of wordt op die manier die particulier wel bereikt?

De voorzitter: Wethouder Wind.

Wethouder Wind: Ja, voorzitter, dank. Ik heb specifiek stilgestaan bij de verduurzamingsopgave van de corporaties omdat dat een partij is waar wij rechtstreeks verbintenis mee hebben vanuit ook de prestatieafspraken. Maar uiteraard ook particuliere verhuurders proberen wij wel te bereiken. En dat die wet goed verhuurderschap ligt er, daar hebben we ook een meldpunt voor huurders in de gemeente als er zaken zijn. Dus die lijn is er zeker. Ik heb specifiek in mijn beantwoording in eerste termijn stilgestaan bij de rol en de opgave die corporaties hebben. Dus laat er geen misverstand over bestaan, ook particuliere verhuurders hebben een opgave, soms al dan niet gevat, ook nog eens in een VVE. Dus wij zoeken echt: hoe kunnen we daar vanuit onze rol als gemeente een bijdrage op leveren, dan wel mensen, eigenaren aanspreken op hun verantwoordelijkheid?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Prakken in tweede termijn.

De heer Prakken: Ja, ik zit mij af te vragen of we hier van twee kanten kunnen werken. Dus die particuliere belegger proberen te bereiken, maar ook te zorgen dat huurders goed op de hoogte zijn van de regels, goed op de hoogte zijn van dat meldpunt en dat die op die manier aan de andere kant proberen tot verduurzaming te komen.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Wethouder Wind: Dank, voorzitter. Een heel goede suggestie, nemen we mee.

De voorzitter: Dat is snel. De heer Meesters.

De heer Meesters: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb nog even een vraag aan de heer Bisschop, met betrekking tot de doorfietsroutes. Nou, mooi dat er in ieder geval wordt gekeken naar een doorfietsroute tussen Hoogeveen en Meppel. Nou, naast even de oproep van hou de druk er lekker op bij de gemeente, blijf doortrappen, zou ik zeggen. Niet letterlijk. Maar in ieder geval daar druk op houden. Maar we hebben toen ook gezegd dat er eventueel meer opties waren voor doorfietsroutes. Wordt daar nog naar gekeken? Want daar heb ik verder niets over gehoord.

De voorzitter: Wethouder Bisschop.

Wethouder Bisschop: Dank u wel, voorzitter. Ja, natuurlijk is er ook naar meerdere opties gekeken. Dat komt ook in de quickscan naar voren. Dus vanuit het advies vanuit de ambtelijke organisatie zal dat ook naar het college toe komen. Maar er zijn meerdere routes onderzocht. Route naar Beilen, Midden Drenthe. De route naar Emmen is onderzocht. Dus dat komt in de quickscan en dat zullen we ook in de latere informatie naar de raad toe doen komen, om dat duidelijk te maken van welke routes nu het meest de voorkeur hebben. Dat is niet alleen het kostenaspect, maar het is ook bereikbaarheid en haalbaarheid.

De voorzitter: Ga uw gang.

De heer Meesters: Wanneer zou u dat ongeveer verwachten, mijnheer Bisschop? Wanneer kunnen we dat tegemoet zien?

Wethouder Bisschop: Dat is even lastig, maar ik wil u toezeggen dat het in ieder geval voor het einde van het eerste kwartaal bij u is.

De voorzitter: Dank u wel. Nee. We noteren toch het eerste kwartaal van '25. Goed, zijn ...

Wethouder Bisschop: U zei '25?

De voorzitter: '25, ja. Staat genoteerd, en anders wordt het een briefje. Voldoende voor 4.3? Dat is het geval. Dank jullie wel.

4.4 Bespreken amendementen en moties

De voorzitter: Dan stel ik voor dat we meteen doorgaan naar het bespreken van de amendementen en moties voor zover ze nu in ieder geval aangekondigd zijn en ik kan me zo voorstellen dat de moties en amendementen, zoals die er nu liggen, die gaan we nu bespreken. Als die ongewijzigd blijven, dan zetten we die de volgende keer gewoon meteen in het besluitvormende deel en 7 november zijn er misschien ook nog wel aangepaste of nieuwe moties en amendementen, gaan we dan zien. Maar we behandelen gewoon nu datgene wat er nu ligt in de gebruikelijke volgorde van indieners, college en overige partijen die, mochten ze het nodig vinden, daarop kunnen reageren. De heer Van Rijn zit mij vragend aan te kijken.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter, want wij wilden ook nog wel een paar moties en een amendement aankondigen, dat we die bij de besluitvorming gaan indienen. Dat wilden we vanavond ook wel bespreken.

De voorzitter: Ja, laten we eerst gewoon afwerken wat er nu ligt en dan kijken of er nog andere punten zijn die bespreking vandaag behoeven. Goed, ik stel voor dat we eerst de amendementen bij langsgaan. En het eerste amendement is, dat hebben we al een beetje besproken met elkaar, maar de overheveling van de reserve ozb als een soort van contrabeweging op de vergadering die we voor de zomer hier hadden. Ik kijk even naar de fractie van D66. Behoeft dat nog een nadere toelichting nu?

De heer Prakken: Ja, dat denk ik wel. Dank u, voorzitter. Ja, de eerste schoten zijn afgevuurd tijdens de visie, maar nu dan de behandeling van dit amendement. Ik gaf al een beetje aan van waarom nu dit amendement terwijl die reserve eigenlijk nog maar net gevormd is? Ja, ik kon er eerlijk gezegd met mijn hoofd niet goed bij dat die reserve gevormd zou moeten worden. Overwegingen waarom, dat staat er, dat is vrij duidelijk, dat hoef ik niet allemaal voor te lezen. Maar ja, in 2020 zaten we hier tijdens corona allemaal beneden in de raadszaal te twifelen of Hoogeveen misschien wel niet een Artikel 12-gemeente moest worden. En dan hebben we een paar best redelijke jaren, financieel gezien, en een aantal van de hoofdrolspelers van die periode die meent van nou, dan kunnen we wel weer voor Sinterklaas spelen. Ja, dat vind ik een heel verkeerde gang zaken. Dus ik gun mensen graag de mogelijkheid om op hun besluit terug te keren wanneer ze denk en dat dat niet correct is.

De voorzitter: Dank u wel. Een aanvulling vanuit GroenLinks nog, de heer Van der Meer misschien.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel, voorzitter. Op zich misschien vreemd om nu alweer met een amendement of een tegen amendement te komen waarop je een besluit van juni of juli terugneemt. De andere kant is net al betoogd door, volgens mij, een van de indieners, de heer Klok, dat de situatie er nu bij de begroting wezenlijk anders uit ziet dan tijdens de behandeling van de kadernota. Dat zou een reden kunnen zijn om een heroverweging te doen. Daarbij ben ik ook in die zin nog niet overtuigd van, maar dat is meer

principeel, van de opbrengst voor de inwoners van Hoogeveen. Ik heb de indruk dat dat maar een beperkt deel van de inwoners van Hoogeveen is. We hoorden net wethouder Wind, volgens mij, al zeggen dat corporaties tegen hun financiële mogelijkheden aanlopen. Dus ik verwacht eerlijk gezegd niet dat die de verlaging van de ozb terug zullen geven aan hun huurders. Particuliere verhuurders zullen daar waarschijnlijk ook niet aan meegaan doen. Dus wie profiteert daarvan? De huiseigenaren en ondernemers. Dat is niet de inwoners van Hoogeveen en daarom heb ik dit amendement mede ingediend.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de kant van het college. Wethouder Reneman.

Wethouder Reneman: Voorzitter, wij zullen dit amendement aan de raad laten. Wij denken dat we over de reserve ozb al genoeg gesproken hebben. U weet ook wat het college ervan vindt, we hadden dat liever niet gehad. Maar goed, de democratie heeft gesproken, dus leggen we ons daarbij neer.

De voorzitter: Oké. Het is niet verplicht, maar misschien dat andere partijen nog willen reageren. Ik zag de heer Sieders als eerst.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. Wij hebben het amendement goed doorgenomen. We zijn natuurlijk ook mede-indiener geweest op het plan wat voorlag. Daarbij is ook dat wat wij hier zien in de constatering, die kloppen niet. De constatering dat de ozb een stabiele inkomstenbron is voor financiering van gemeentelijke voorzieningen en deze stabiele inkomstenbron niet afhankelijk zou moeten zijn van de variabele jaarrekening resultaten, dat is te allen tijde. Als een jaarrekeningresultaat heel positief is, gaat het door naar de algemene reserves. Daar hebben we ook een max opgezet, dus het zal ook op een gegeven moment altijd leiden tot iets in de begroting. Daarnaast staat ook dat het risico bestaat dat onvoorziene gemeentelijke kosten niet goed opgehangen kunnen worden als er weinig financiële middelen beschikbaar blijft door terugbetaling van ozb heffing. Het enige wat hier gebeurt, is dat wij ozb terugbetalen wat te veel geheven is, wat niet uitgegeven is en wat nergens voor bedoeld was. Dus ook dit punt heeft ... Ja, klopt daarin niet. Ik kan wel over de andere punten ook doorgaan. Alles wat hierin staat, klopt niet ten opzichte hoe het is opgediend. Dus we zullen hem daarom niet steunen.

De voorzitter: Die indruk had ik al. De heer Van Dijk.

De heer Van Dijk: Ja, dank, voorzitter. Dit amendement sluit vrij aardig aan bij onze redentie om bij het vorige voorstel tegen te stemmen, dus dat betekent dat wij voor dit amendement zullen stemmen. Tegelijkertijd zouden wij als fractie wel de oproep naar de raad willen doen om er geen gewoonte van te maken om om de zoveel maanden opnieuw zo'n onderwerp als dit in stemming te brengen. Dat is een beetje jammer van de tijd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bauer.

De heer Bauer: Dank u wel, voorzitter. Wij waren tegen het originele plan, daar staan wij ook nog steeds achter. Echter zijn we ook van mening, wat mevrouw Koekoek eerder al aangaf: er is een besluit genomen, daar hebben we dan ons op een gegeven moment ook gewoon bij neer te leggen en om iedere keer over ieder besluit weer terug te komen met moties en amendementen, is dat de manier waarop wij willen werken? Ik denk het niet, dus daarom zullen we dit amendement ook niet steunen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter. Eerst even gewoon: waar is ozb voor bedoeld? Dat is gewoon bedoeld om je begroting sluitend te maken.

De voorzitter: Mijnheer Van Rijn, ik denk dat het op zich bij iedereen wel helder is waar ozb voor bedoeld is.

De heer Van Rijn: Nou, dat heb ik in het gat dat dat hier een heel andere constatering bijstaan, voorzitter.

De voorzitter: Ik zou het toch proberen te beperken als een reactie op het amendement.

De heer Van Rijn: Zij geven aan: dit komt niet bij onze inwoners terecht, maar ze vergeten eventjes al die personen, die instellingen die dit ozb betaald hebben, daar komt het bij terecht en dat is ook heel eerlijk. Dus, voorzitter, wij waren natuurlijk tegen dit amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de VVD, de heer Klok.

De heer Klok: Nee, dank u wel. Volgens mij is er genoeg gezegd.

De voorzitter: De heer Vos.

De heer Vos: Dank u wel. Ja, vorige keer waren we ook mede-indiener, dus we zullen hier tegen stemmen.

De voorzitter: Akkoord voldoende behandeld voor nu. De heer Prakken, D66.

De heer Prakken: Ja, ik geef nog één overweging mee, wellicht tegen beter weten in, maar we zullen zien. Als je een kerstcadeau hebt van 50 gulden en dat doe je ieder jaar, dan wordt ieder jaar dat kerstcadeau kleiner. En dat is wat het effect is van deze afschaffing, tussen aanhalingstekens' van de indexering van de ozb. Daarom hebben we het ingediend.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan het meemaken over veertien dagen. Ik stel voor dat we doorgaan naar het amendement bezuinigingen voor lastenverhoging van de VVD. De heer Klok, aan u het woord.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. De begroting leest op dit moment alsof lastenverhoging een vaststaand iets is. Dat vinden wij niet en vinden wij ook een verkeerd beeld. Volgens mij is dat niet de intentie van de begroting. Wij vinden dat er eerst gekeken moet worden naar bezuinigingen en daar past deze aangepaste tekst beter bij. Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor uw bondige bijdrage. Ik kijk naar de kant van het college, wethouder Reneman.

Wethouder Reneman: Ja, voorzitter, dank u wel. Het amendement is eigenlijk iets te vroeg, want de keuze die u heeft tussen lastenverhogingen en eventuele bezuinigingen, die volgt vast later. Voor het college is dit een voorbode, maar niet een restrictie, want wij zullen het pakket voorrijden, ook in de sfeer van lastenverhogingen en in de sfeer van bezuinigings- taakstellingen, omdat wij vinden dat u een keuze moet hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen behoefte om te reageren? Het CDA.

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter, voor ons als CDA is het altijd heel duidelijk: eerst kijken naar het uitgavenpatroon van de gemeente voordat we überhaupt gaan spreken over een lastenverhoging. Dus wij zijn voor dit amendement en willen hem ook graag mede indienen.

De voorzitter: De heer Vos.

De heer Vos: Dank u, voorzitter. Voor ons lijkt het ook logisch dat je dus eerst gaat kijken naar wat je zelf minder kan uitgeven dan dat je de belastingen weer gaat verhogen, dus we steunen.

De voorzitter: Van Rijn.

De heer Van Rijn: Voorzitter, wij zullen ook dit amendement steunen.

De voorzitter: Van Dijk.

De heer Van Dijk: Wij zullen het amendement niet steunen, want wij vinden de tekst eigenlijk best duidelijk. Dat eventuele kan op zowel bezuinigingen als lastenverhogingen slaan. En zoals de wethouder ook al aangaf, hij komt een beetje te vroeg.

De voorzitter: De heer Bauer.

De heer Bauer: Ja. We sluiten ons eigenlijk voornamelijk aan bij wat de heer Van Dijk net zei. Daarnaast willen we ook eerst afwachten wat dan die plannen zullen zijn voordat we überhaupt gaan afwegen wat er nou wel en niet moet gaan gebeuren. Dat gezegd hebbende, de Partij van de Arbeid is natuurlijk ook niet per definitie gelijk voor een lastenverhoging. Laat ik dat vooropstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, ik sluit me aan bij de woorden van de ChristenUnie en Partij van de Arbeid. Tegen dit amendement.

De voorzitter: De heer Sieders.

De heer Sieders: Dank u wel, voorzitter. Stelt u nou toch eens voor dat de rijksoverheid toch de ravijnjaren gaat dichten? Gaan we dan echt bezuinigen? Want zo staat het hier anders wel. Dus wij zullen dit niet steunen, want we willen eerst wel afwachten wat er komen gaat.

De voorzitter: D66.

De heer Prakken: We vinden dit een dusdanig minimale tekstaanpassing dat we hem niet steunen.

De voorzitter: Klok nog behoefte aan een slotwoord? Nee, akkoord voldoende besproken. Gaan we door naar amendement nummer drie, het risico onvoorspelbaar asielbeleid, waarbij de fractie van de ChristenUnie als eerste aan het woord is. De heer Van Dijk.

De heer Van Dijk: Ja, dank, voorzitter. Wij hier in gemeente Hoogeveen zijn bezig om het asielbeleid voor onze landelijke overheid uit te voeren en dat doen wij voor een kwetsbare groep mensen, asielzoekers. Wij vinden dat het huidige kabinet een flater slaat als het gaat om beleidsvorming. Dat zit hem vooral in de

onvoorspelbaarheid daarvan. Ik hoop dat u ook even het RTL artikel hebt gelezen wat als bijlage bij dit amendement zat. Daar ziet u een minister die eerst voorstelt om de spreidingswet terug te trekken om hem daarna toch weer in te dienen en om hem daarna toch weer terug te trekken met als redenatie dat ze een beetje moe was. Dat vinden wij betreuenswaardig. Wij vragen met dit amendement dan ook geen geld aan de rest van de raad, maar wij vragen om een risico hier te benoemen. Dat risico is dat de rijksoverheid een onvoorspelbaar beleid voert waar wij, als toch best stevige uitvoerder, in ieder geval hier in Drenthe, last van hebben. U ziet ook bijvoorbeeld in de andere bijlage dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten het rijk op oproept om een einde te maken aan jobbeleid. Dat vinden wij ook best stevige taal voor een behoorlijk nette lobbyclub als de VNG. De aard en de omvang van dit probleem is wat ons betreft dan ook anders dan andersoortige risico's. Onze fractie neemt wel vaker de woorden zwarte zwaan in de mond. Dat gaat hier niet om, we hebben het hier niet over kernwapens of over een nieuwe pandemie waar we ons op zouden moeten voorbereiden. Dit is een risico met een behoorlijk grote waarschijnlijkheid dat dit zich in de toekomst voor gaat doen en tot nieuwe problemen zal leiden. Het gaat hier dan ook niet alleen om financiën, het gaat er niet alleen om dat wij onze financiële reserves verstevigen om dit op te vangen, het gaat ook als signaal naar de overheid en dat wij een betrouwbare overheid willen zijn. Dat wij dat willen zijn voor onze burgers, maar dat we dat ook van het rijk verwachten om een betrouwbare overheid voor ons te zijn. Dat is de gedachte achter het amendement.

De voorzitter: Dank u wel. En ik zie in de digitale versie dat D66 ook als mede-indiener staat. Behoeftte om dit verhaal nog aan te vullen?

De heer Prakken: Een heel korte aanvulling. We zien het vooral als signaal richting Den Haag. Of ze zich er daar heel veel van aantrekken, dat weet ik niet. Maar we vonden het belangrijk genoeg om te steunen.

De voorzitter: Oké. Wethouder Reneman, gaat uw gang.

Wethouder Reneman: Ja, dank u wel, voorzitter. Wij zullen dit amendement aan de raad laten en het zit hem met name op de toelichting die net gegeven is. Wij vinden het ook, als u als raad een signaal wil laten uitgaan naar het rijk en daar de weerstandsparagraaf voor wil gebruiken, dan is dat aan nu. We hebben ook heel goed gehoord dat er niet de verplichting achter vandaan of de verwachting achter vandaan komt dat we dit gaan berekenen en dit ook gaan meenemen in onze Monte Carlo en weerstandsvermogensberekeningen. Dat hebben wij goed gehoord en dus laten we het aan de raad.

De voorzitter: Dank u wel. Andere partijen, te beginnen bij de heer Sieders.

De heer Sieders: Dank u wel, voorzitter. Volgens ons is dit niet de plek om een statement te maken in deze kleine paragraaf in onze begroting, dus wij zullen het niet steunen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Klok.

De heer Klok: Dank u wel, voorzitter. Ook geen steun vanuit onze kant, want waar gaan we dan ophouden? Dan zijn er heel veel risico's die elke partij dan wel in een begroting wil fietsen en dan wordt die begroting, die al meer dan 200 pagina's is, wordt dan meer dan 500 pagina's? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Feenstra.

De heer Feenstra-Paas: Voorzitter, op het punt van medemenselijkheid, wat onzes inziens de achtergrond is van dit voorstel van de ChristenUnie, vinden we het wel een sympathiek amendement, maar waar is het begin en waar is het eind? Dus wij neigen voornamelijk naar geen steun.

De voorzitter: De heer Vos.

De heer Vos: Dank u, voorzitter. Ja, volgens FvD Hoogeveen is überhaupt opvang van asielzoekers al een risico voor de Hoogeveneren. Dus we hoeven er niet verder nog wat over te gaan doen. Dus geen steun.

De voorzitter: De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter, wij zien het benoemde risico van de ChristenUnie echt niet in, waarom dat een risico zou zijn en waarom dat ook nog een keer bij ons in de begroting en dan zou het ook nog eens een keer een soort signaal moeten zijn, met de vraag of ze dat ooit daar in Den Haag, als die bij binnenlandse zaken ligt, of die daar gelezen gaat worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wees gerust, het eindejaarsprotocol is al in werking. Dus het komt helemaal goed, jongens. Anderen nog behoefte om te reageren? Dat is niet het geval. Van Dijk nog tot slot of er voldoende gemeld?

De heer Van Dijk: Ja, het is best een interessante discussie natuurlijk waar je moet ophouden. Het thema asiel is toch een behoorlijk groot onderwerp in het nieuws. Ook hier in de raad is het een onderwerp wat toch echt, wat ons betreft, wel met kop en schouders boven een hele hoop andere thema's uitsteekt. Dus wij vinden het behoorlijk gerechtvaardigd om hem op te nemen, maar we hebben de signalen uiteraard ook luid en duidelijk gehoord en dat nemen we mee in onze volgende fractievergadering.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we door naar het amendement, activiteiten jongeren in buurt- en dorpshuizen. Dan zou ik graag het woord willen geven aan mevrouw Pullen.

Mevrouw Pullen-Muis: Dank u wel, voorzitter. U weet dat dit amendement al een wat langere geschiedenis heeft. We hebben ook in ons amendement genoemd dat de raad unaniem er voor was dat we een motie fysieke ontmoetingsplek voor jongeren hebben goedgekeurd, dat was raadsbreed. Nou, dat proces is gaande en wij vonden toch de brief van het college, nou, we zagen natuurlijk wel er de verbindingen werden gemaakt met de al aanwezige plekken als HQ en de bibliotheek en andere organisaties, maar we zouden wat meer druk willen zien, meer stimulans, wat ook in het amendement staat, om de dorps- en buurthuizen nog echt daar meer bij te betrekken. Het wordt wel genoemd, het wordt gesprek genoemd en we vinden eigenlijk, en dat was eigenlijk vanuit de werkgroep jeugd en politie hebben de podcast gehouden en daar werd echt ook die wens onder jongeren genoemd van een fysieke plek. En ik denk, daarom hebben wij dit amendement aangeboden, of bieden we hier nu aan, om nog ook meer de raad of ook meer druk op die buurt- en dorpshuizen te zetten. En nou, we denken aan een soort activiteitsubsidie van 25.000 voor het eerste jaar. U kunt verder de tekst lezen, maar we dienen dus dit graag in, ook in lijn met wat we al twee jaar geleden hebben ingezet vanuit de ChristenUnie.

De voorzitter: Dank u wel. Een aanvulling vanuit de Partij van de Arbeid.

De heer Bauer: Ja, dank u wel, voorzitter. Een fysieke ontmoetingsplek voor jongeren is naar onze mening cruciaal. Niet alleen voorkomt het mogelijk problemen die zich op straat kunnen voordoen, zoals

hangjongeren die met alle gevolgen van dien. Het creëert ook een sterkere sociale cohesie tussen jongeren, maar ook tussen de jongeren, buurthuizen en eventueel zelfs de ouderen die daar zijn. Daarnaast vinden wij het ook belangrijk dat ook de buurthuizen op deze manier gestimuleerd worden, zou ik liever willen zeggen, om hierin mee te werken en om ook deze jongeren een kans te geven. Dus wij kijken hier heel positief naar uit en wij wachten het af.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar het college, even een andere wethouder dan Reneman. De heer Tuit.

Wethouder Tuit: Ja, voorzitter, dank u wel. Het college begrijpt de behoefte van de indieners. Diezelfde behoefte hebben wij ook, dat hebben we ook in de begroting geschreven. Maar wat ik net ook al zei, het college wekt altijd volgens eerst een inhoudelijk plan en dan het geld en daar stagneert die nu. Dus wij zijn, we horen uw oproep om ook de buurt- en dorpshuizen te betrekken bij de uitwerking van het inhoudelijk plan. Dat dat wil ik gewoon ook namens het college toezeggen, die nemen wij mee. Maar dit amendement komt eigenlijk iets te vroeg, dus dat is ... Eerst het inhoudelijke plan, dan komen we bij u terug en daar komt dan ook een bedrag bij.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Andere partijen behoefte om daarop te reageren? De heer Van der Meer, GroenLinks.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter, ik heb er in mijn bijdrage al aan gerefereerd, maar wij zullen dit amendement steunen en willen ook mede-indiener zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Özbilir, gaat uw gang.

De heer Özbilir: Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben hiernaar gekeken en er zijn ook al beschikbare middelen die ook buurthuizen kunnen gebruiken om jongeren bij elkaar te brengen. Dat is ook via De Smederijen, dus ook daar dan ook een oproep om daarbij te kijken om via daar ook de jongerenactiviteiten te organiseren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, er wordt al van alles onderzocht, hebben we gelezen. Ook mooi dat bij bestaande initiatieven wordt aangesloten. Het podium horen we, bibliotheek, maar ik wil toch ook graag even van de gelegenheid gebruik maken dat er erg mooie initiatieven worden georganiseerd vanuit kerken, vanuit de sportaccommodaties. Daar hadden we bij de motie van de ChristenUnie ook een beroep op gedaan, destijds, om daar ook naar te kijken. Waar we blij van worden, is dat juist die verbinding gezocht wordt met professionals aan de voorkant, om te zorgen voor veilige ontmoetingen, om te zorgen voor een degelijk luisterend oor als dat nodig is. En de 25.000 euro vinden we wat te kort door de bocht, gezien de vele plekken die er zijn waar mooie activiteiten plaatsvinden. Dus we wachten graag het traject van het college af.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kramer.

De heer Kramer: Dank u wel, voorzitter. Nou, wij sluiten ons aan bij het antwoord van de wethouder. Wij vinden dit ook te vroeg. Wij willen eerst wel het onderzoek afwachten en daarnaast sluiten we ook deel aan bij de Gemeentebelangen over De Smederijen. Ook ik heb een podcast gedaan met de jeugd en ook daarin hebben wij aangegeven dat De Smederijen een optie kunnen zijn, maar dat nog wel meer plekken interessant kunnen zijn voor jongeren. Dus we wachten eerst het onderzoek graag even af.

De voorzitter: Dank u wel. Van Rijn.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter, wij vinden dit echt wel een goed initiatief, maar wij denken eigenlijk hetzelfde erover als mijn buurman, maar vooral ook zoals het CDA het net verwoordde. Dus uiteindelijk zullen wij hier ook niet voor zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. D66.

De heer Prakken: Het ziet er goed uit, alleen er staat een zin bij dat er meteen 25.000 euro voor nodig is en ik denk dat soms een kwestie van andere inrichting voldoende is. Ik begrijp, er wordt onderzoek gedaan. Als de laatste zin weggaat, gaan we erover denken. Maar zoals die nu is, gaan we hem niet steunen.

De voorzitter: Akkoord. Anderen nog iets mee te geven? Is niet het geval. Indieners nog de behoefte aan een slotwoord? Mevrouw Pullen.

Mevrouw Pullen-Muis: Nou, heel kort. Ik heb gehoord wat de reacties van de fracties zijn en wij gaan in de fractie verder spreken of we dit amendement aanpassen of dat we toch wel gaan indienen, maar dan misschien met wijziging. Wij komen erop terug. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Voor de heer Bauer ook voldoende zo?

De heer Bauer: Ja, wij sluiten dan met het gesprek van ChristenUnie ook aan.

De voorzitter: Top.

De heer Bauer: En GroenLinks, hoor ik net.

De voorzitter: Dank jullie wel. Gaan we door naar het laatste amendement wat er in ieder geval vooraf ingebracht is. Dat is het amendement budget vrijwilligersgroepen begraafplaatsen, ingebracht door de fractie van Gemeentebelangen Hoogeveen. Ik zou eerst het woord willen geven aan de heer Sieders.

De heer Sieders: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. Tijdens een begraafnotitie hebben wij dit al ingebracht. Toen is gezegd dat wij het beter naar de begroting konden hevelen. Dus bij dezen hebben we dit amendement opgesteld. Iedereen heeft hem kunnen lezen, daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Wind.

Wethouder Wind: Ja, dank, voorzitter. Ik zal het ook kort houden. Een sympathiek amendement dat voor ons uitvoerbaar is. Dus dit is echt een voor de gemeenteraad zelf om over te besluiten.

De voorzitter: Dank u wel. Leden van de raad, mevrouw Bisschop.

Mevrouw Bisschop: Dank u wel, voorzitter. We hebben het amendement gelezen. Het was een kort amendement, wat fijn was omdat we hem ook redelijk laat hadden gekregen, in mijn optiek. Ik heb er een aantal inhoudelijke vragen over. Ik probeer het even handig te doen met mijn microfoon. Vrijwilligers zijn waardevol in onze samenleving, daar zijn we het volledig mee eens met Gemeentebelangen en daar mogen we aandacht en waardering voor hebben. Het CDA vraagt zich af waarom we nou voor deze vrijwilligers dit zouden gaan doen en niet voor andere vrijwilligers in onze samenleving, bijvoorbeeld, denk aan de vrijwilligers

bij de voetbalverenigingen. Dat is voor ons even een overweging waar we graag antwoord op zouden willen hebben. Het wordt ook in onze optiek wat cryptisch omschreven, ook voor andere materialen of iets dergelijks of andere behoeften. Ja, wat verstaan we daar nou precies onder? U geeft aan dat het geluid vanuit de vrijwilligersgroep is gekomen. Is het vanuit alle vrijwilligersgroepen met betrekking tot begraafplaatsen gekomen of een enkele? Nou, ik denk dat ik het daar eerst even bij laat.

De voorzitter: Dank u wel. Ik maak eerst het rondje even af. Mevrouw Pullen.

Mevrouw Pullen-Muis: We hebben het in onze fractie even kort besproken, het is natuurlijk wel wat later, dat snappen we. We vroegen ons af, dat is een vraag ook aan Gemeentebelangen, in hoeverre hier ook De Smederijen een plek bij betrokken kan worden. U kwam zelf ook met De Smederijen in het vorige amendement, maar daar hadden wij in onze fractie ook al over gesproken. Op zich vinden we het ook sympathiek, natuurlijk. Het is heel waardevol dat er vrijwilligers zijn, dat zegt het CDA ook, dus dat steunen we ook wel en we missen een beetje nog de link met het begraafplaats beleid wat we onlangs hebben aangenomen. Dus daar zou ik eerst graag antwoord op willen hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Kom ik bij de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter, dank u wel. Nou, zonder al te veel vragen, sterker nog, geen vragen, maar dit is een initiatief dat je volgens mij gewoon kunt steunen. Het gaat over 500 euro per jaar, specifiek voor een groep, maar dat mag ook best een keer, in dit geval hebben we hetzelfde gedaan, volgens mij, bij de mensen in Nieuwlande die het bos en de speelplaats onderhouden, daar hebben we ook apparatuur voor beschikbaar gesteld. Ja, als je op deze manier inzet voor je maatschappij, dan mag daar wat tegenover staan en dan moet je in ieder geval niet zelf je gereedschap mee moeten nemen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is een beetje laat gekomen, anders zouden wij er zeker mede-indiener van zijn geweest. Het is wel zo, dit amendement, dat ondersteunt dus die vrijwilligers en echt die vrijwilligers die op die begraafplaatsen, dat is zo tanende, het zou een stimulans kunnen zijn omdat weer enigszins in het leven te roepen. Dus wij willen graag mede-indiener hiervan zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. D66 zie ik nog een vinger van.

De heer Prakken: Ja, waar hebben we het over, hè? 500 euro per jaar. Nou, we hebben het wel eens vaker over grotere bedragen. Als dat maximaal één vrijwilligersgroep per begraafplaats is, dan zeg ik van nou ja, prima.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen niet. Dan zijn er volgens mij nog drie vragen voor de heer Sieders. Gaat uw gang.

De heer Sieders: Ja, dank u wel. Ten eerste naar de rest wel even mijn excuses, het was vrij laat. Ik was voor werk in het buitenland en dat was druk. Daarnaast, de vragen waarom bijvoorbeeld niet de vrijwilligers van voetbalverenigingen en dergelijke. We hebben daar best wel naar gekeken. Ons kwam ... Deze specifieke groepen kwamen langs. Maar daarnaast is het natuurlijk wel zo dat wij al voetbalverenigingen en dergelijk steunen. Wij gaan alleen met beheersvergoedingen en als mensen veel vrijwilligers hebben, krijgen ze nog extra beheersvergoeding en kortingen. Dus indirect doen we dat al wel, maar de tarieven sport willen we

straks ook omlaag hebben. Dus ja, dat komt. Volgens mij is dat een indirect iets. Kijken, welke vragen had u nog meer? Want ik was eerst de vraag even kwijt u.

De voorzitter: Mevrouw Bisschop.

Mevrouw Bisschop: Dank u wel, voorzitter. Ik nog een vraag over, want ik heb hem er nu weer voorstaan, andere behoeften tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden noemt u in het amendement. Dat was mij niet helemaal helder wat u daar precies mee bedoelt en ik had de vraag gesteld of het vanuit één specifieke vrijwilligersgroep van de begraafplaats kwam of dat u dit van meerdere groepen heeft gehoord?

De voorzitter: De heer Sieders.

De heer Sieders: Accugereedschap. We hebben dit met de ambtenaar zo afgestemd maar en dergelijk, het ging om accugereedschap en dergelijke. Daarnaast hebben wij het verzoek gehad of contact gehad met twee vrijwilligersgroepen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Sieders: Op de vraag van mevrouw Pullen in te gaan: via De Smederijen was dit niet ... Via De Smederijen was dit niet mogelijk en daarnaast de vraag waarom dit, wat hieraan hangt met het begraafbeleid. Dat hebben we toen ook besproken. Het ging om een onderhoudsniveau, het ging om taken waar we als gemeente niet aan toekomen. Die nemen zij eigenlijk over, terwijl we het als gemeente ook zouden willen doen. Dat is eigenlijk de directe link naar het begraafbeleid.

De voorzitter: Dank u wel. Zullen we dat voor nu als voldoende beschouwen? We hebben veertien dagen bedenktijd. Ik stel voor dat we ook maar meteen doorgaan naar de moties. De eerste motie is de regionale afspraak over woningbouwopgave voor een evenwichtige woningmix. Die is ingediend door de fractie van D66. Behoeft dat een toelichting op de tekst die we al hebben gekregen?

De heer Prakken: In aanvulling op de tekst in de motie. Hoe is die ontstaan? Die is ontstaan vanuit het idee dat de centrale overheid eigenlijk meer de regie zou mogen nemen. Die is ook ontstaan vanuit het idee dat dat nu wellicht wat te weinig gebeurt. Als dat niet vanuit de centrale overheid top-down gebeurt, waarom zou je het dan niet als lokale overheid bottom-up, zoals dat heet, doen? Vandaar.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik naar de wethouder.

Wethouder Wind: Ja, dank, voorzitter. Dit is wat wij doen. We hebben regelmatig overleg met buurgemeenten, in samenwerking ook met de provincie en met die corporaties om juist samen die opgave te bekijken. Dus dat wat de motie vraagt, is wat wij doen. En, voorzitter, staat u mij toe, en zo niet, dan toch om van de gelegenheid gebruik te maken, ik ben in mijn eerste termijn vergeten één oproep bij uw raad neer te leggen, een verzoek bij uw raad neer te leggen, misschien wel een vraag bij uw raad neer te leggen. Want ik kan mij voorstellen dat het uw raad kan helpen om een moment te pakken, eerste kwartaal van volgend jaar, om eens met de corporaties ook een avond te prikken om ook hen even de gelegenheid te geven om te laten zien wat zij doen. Er waren vragen over verduurzaming, over ver- en over nieuwbouw. Ik kan me voorstellen dat het uw raad kan helpen om ook eens met hen in contact te komen en hen hier uit te nodigen om hen ook even het podium te bieden om te laten zien wat zij doen binnen de gemeentegrenzen van Hoogeveen, juist op

het gebied van sociale woningbouw. Voorzitter, ik merk dat u me niet heeft onderbroken dus ik heb dankbaar gebruik gemaakt van dit moment.

De voorzitter: Nou, kijk, ondertussen onderbreken houd ik nooit zo van, maar ik wou maar zeggen, als u zo doorgaat, heeft u geen voorzitter meer nodig. Maar een aanbod aan de raad is altijd goed, daar sta ik als voorzitter van de raad zeer voor open. Dus dank daarvoor. Reactie van het college, kort samengevat, gebeurt al. Anderen behoefte om daarop te reageren? De heer Otten, CDA.

De heer Otten: Inderdaad, dit gebeurt al en ik vind het aanbod van de wethouder om met de corporaties een keer zo bij elkaar gaan zitten hartstikke goed. Als het even kan, ben ik erbij.

De heer Van der Heide: Dank u we, voorzitter van de raad. De motie is compleet overbodig, horen we net, dus daar zullen we niet in meegaan. We nemen graag ook de uitnodiging aan om met de corporaties in gesprek te gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Verder prima zo, dan stel ik voor ... De heer Van Rijn nog.

De heer Van Rijn: Voorzitter, er wordt een vraag gedaan, wij zullen dit ook niet steunen en we hebben een uitnodiging en inderdaad dat is al even geleden, dus wij zien die uitnodiging graag tegemoet.

De voorzitter: Oké. Ik denk dat het voor nu voldoende besproken is. Dan gaan we door naar de motie onderzoek keurmerk veilig ondernemen, ingebracht door de heer Van der Heide. Gaat uw gang.

De heer Van der Heide: Dank u wel, voorzitter. Het keurmerk veilig ondernemen, de motie is zo opgebouwd dat we zeggen van doe daar onderzoek naar om te kijken of dat ook voor de bedrijfsterreinen in Hoogeveen een extra meerwaarde levert om de veiligheid, de leefbaarheid, maar ook de aantrekkingskracht van de gemeente Hoogeveen te vergroten voor ondernemers om zich hier te vestigen. Ik kreeg ook al de tip van GroenLinks om ook het stappenplan, wat in de link ook genoemd wordt die in de motie is opgenomen, om die daarbij te betrekken. Dus wat ons betreft is het een onderzoek waard om het veiligheidsniveau op onze bedrijfsterreinen naar een hoger plan te brengen, waardoor de leefbaarheid en de veiligheid van medewerkers en de bedrijven daar vergroot wordt. Daarnaast levert het ook nog, als je zo'n keurmerk hebt, een aantrekkelijke premiekorting op voor bedrijven qua verzekeringen en dergelijke. Dus alleen maar voordelen, zou ik zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, ik zou zeggen, wethouder Wind, *eat your heart out*.

De heer Van Rijn: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: De SGP is mede-indiener, sorry.

De voorzitter: Dat stond niet op mijn papier, niet hier onderop. Bovenin. Wel boven aan, niet onderop. Ik begin altijd van onder. Maar ik neem aan dat u dan nog nieuwe punten heeft ter aanvulling hierop, Van Rijn. Gaat uw gang.

De heer Van Rijn: Dank u wel, voorzitter van de raad. Zeker. Kijk, we hebben het onderzoeksrapport van de RKC over ondermijning en daar wordt dus ook uitdrukkelijk bedrijven benoemd. En ik denk, elk stapje dat je

kan doen om dat tegen te gaan, en daar zou dit ook een heek mooie stap in zijn. Dus vandaar dat wij hier mede-indiener zijn. Dank u wel, voorzitter van de raad.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ik heb toch de behoefte om te melden dat wij vandaag de dag geen rekenkamercommissie meer hebben, daar doet u de rekenkamer echt tekort mee. Het is gewoon een volwaardige rekenkamer in Hoogeveen. Toch naar de kant van het college. Gaat uw gang.

Wethouder Wind: Ja, voorzitter, dank. Voorzitter, de oproep die deze motie doet is vooral ook samen met betrokken partijen dat traject te starten om te kijken of er de behoefte is ook op de bedrijfsterreinen vanuit die ondernemers of het keurmerk KVO hen kan helpen in de doorontwikkeling van hun bedrijventerrein. Dat past ook perfect in het plaatje van de toekomstbestendige bedrijventerreinen. Dus dit is eentje waarvan het college zegt: dit is aan uw raad, maar wij herkennen hem wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Klok, VVD.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. Naar mijn weten kwam dit de vorige keer niet van de grond, maar het lijkt ons zeer goed om dit nogmaals een keer te proberen, want dit zou uiteindelijk de veiligheid maar ook ondernemerschap in Hoogeveen stimuleren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Otten.

De heer Otten: Er is natuurlijk niets op tegen om dit één keer op de agenda te zetten als je overleg hebt met de ondernemingsvereniging, want wij vinden wel als CDA, '...' opkomen van de ondernemers. Wij moeten niet naar ondernemers toegaan en zo van wij willen dit en jullie moeten dat realiseren en we geven nog weer wat extra lokale regeltjes mee. Dus het moet van onderop komen en het is ook een onderzoek, dus daar hoeft je nog niet zo wakker van te liggen, maar dat vinden wij essentieel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kan bevestigen dat dat ook het geval is. De heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u, voorzitter. Ja. Daar sloegen wij eigenlijk ook op aan. Vooral van moet er weer een keurmerk, weer een stappenplan en weer ... We hebben al veel te veel regeltjes om ondernemers te lopen pesten. Laten we gewoon ondernemers zelf dingen regelen en maar gewoon stoppen met alles in een soort bepaalde mal te willen gaan gooien. We zijn echt klaar met al die keurmerken, we zijn echt keurmerkmoe geworden. Dus laten we alsjeblieft dit ook niet doen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Heel kort, voorzitter en ik overweeg een motie keurmerk politieke partijen of zo, dan hebben we er nog een keurmerk bij. Maar nee, serieus, deze motie, die zullen wij steunen. Los van de tip is dit volgens mij een goed vervolg ook op wat al gebeurt, bijvoorbeeld bij ons centrummanagement, die ook al in het KVO noteringen heeft, dus dit zou een soort van logische lijn kunnen zijn in de ontwikkeling van Hoogeveen.

De voorzitter: Dank u wel. We zien uit naar de voorwaarden van uw eigen keurmerk. De heer Van Dijk.

De heer Van Dijk: Dank, voorzitter. Ja, wij vinden het wel een goed verhaal, maar we herkennen ook het punt van het CDA wel, maar we vertrouwen erop dat de ondernemingsvereniging dit punt zelf ook wel ter tafel zal brengen dat het niet tot nieuwe administratieve lasten moet leiden. Dus ja, goed verhaal, wij zijn voor.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zei het net in een bijzin, maar ik denk dat ik namens wethouder Wind en mijzelf kan zeggen dat dat ook terdege het geval is. In een gesprek met ondernemend Hoogeveen komen de ondernemers zelf ook met dat verzoek. Zeker. De heer Van der Heide nog een slotwoord.

De heer Van der Heide: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, gehoord hebbende de beraadslaging ziet het er wat de haalbaarheid van deze motie goed uit. En natuurlijk gaat het om draagvlak als je zoiets begint, dus daar begint het ook mee, het creëren van draagvlak. Dat laat ik over aan de wethouder en het college om daar verder invulling aan te geven.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar de motie ... Of de heer Van Rijn wil nog iets toevoegen misschien. Nee, niet het geval. Dank u wel. Gaan we naar de motie windturbines op dak. Ja, ik was nog wel op tijd. Ik geef daarbij eerst het woord aan de fractie van de ChristenUnie, de heer Meesters.

De heer Meesters: Dank u wel, voorzitter. Deze motie hebben wij gemeend in te moeten dienen. We zien natuurlijk veel zon op dak, zonnepanelen op dak en daarmee kun je natuurlijk energie opwekken. Het nadeel van zonnepaneel is alleen: die wekken vooral energie op momenten dat de energiebehoefte relatief laag is. Op het moment dat jij windenergie gebruikt, dat blijft ook 's nachts doorgaan en ook tijdens de dure winterdagen kunnen we ook best wel wat wind hebben en weinig zon. Nu is dat tot nu toe altijd heel onaantrekkelijk geweest om windenergie op dak te gebruiken. Alleen er zijn nu wat ontwikkelingen gaande waarmee dat aantrekkelijker wordt. Ik heb ook aan de motie een aantal links toegevoegd waarmee je dat ook kan zien. Dan moeten we niet denken aan een windmolen van vijftien meter hoog in de achtertuin of zo, want dat zouden wij ook niet wenselijk vinden. Maar het gaat hier om bijvoorbeeld een apparaat van ongeveer 1.40 meter hoog. Ik zeg ook niet dat we dit moeten doen, maar ik zou wel graag willen kijken hoe zijn de mogelijkheden om dat toe te passen in onze bebouwde omgeving? Want het zou jammer zijn, als we straks de mogelijkheden al wel hebben, het kan ons helpen ook om netcongestie te voorkomen, en dat we dan om de ruimtelijke toepassing daarvan geen mogelijkheden kennen, dat we dat dan niet kunnen doen. De gemeente Dordrecht heeft daar bijvoorbeeld ook een passend beleid in ontwikkeld en eigenlijk verzoeken we dus het college om te kijken van kijk eens naar dat beleid wat ze onder andere in Dordrecht hebben. Kan dat in Hoogeveen en kom daarmee bij ons terug om ons daarover te informeren, zodat wij, wanneer dat serieus een mogelijkheid blijkt, ook kunnen verwerken in onze ruimtelijke opgave in Hoogeveen.

De voorzitter: Dank u wel. Mede-indiener D66 behoefte aan een aanvulling?

De heer Prakken: Nou, volgens mij is alles wel gezegd. De technische toepassingen, daar ben ik zeer benieuwd naar, maar verder laat ik het erbij.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik naar de zijde van het college. Ik schat uit dat ik uitkom bij wethouder Westendorp.

Wethouder Westendorp: Ja, dank u wel, voorzitter. Kijkend naar de motie dan is de motie wat dat betreft roep op om eens te kijken hoe ze dat in een andere gemeente geregeld hebben. Het klopt wat de heer Meesters zegt, er zijn de laatste tijd wel veel ontwikkelingen op dit gebied. De motie zou in lijn passen, zeg maar, zoals we ook onze inwoners willen helpen met verduurzaming en energiebesparing. Dat is ook tijdens het debat wel aan de orde geweest. Dat betekent wel dat we er werk voor moeten verzetten, natuurlijk, en we hebben meer dingen te doen. Maar de motie is wat dat betreft uitvoerbaar en past in het beleid waar we mee bezig zijn, maar kost wel capaciteit. Dus oordeel aan de raad uiteindelijk.

De voorzitter: Dank u wel. Andere partijen? De heer Baalman zag ik. Nee. De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Dank u wel, voorzitter. Op zich is dit best een heel mooi initiatief, want het is waar, je hebt donkere dagen waar het wel waait, maar dan doen zonnepanelen gewoon niets en 's nachts kan het ook waaien. Maar ik heb al die linken gevolgd, ik heb die video bekeken. Eén ding wordt er nergens over gesproken: hoeveel decibel geluid hebben die dingen? Want kijk, als we alle daken vol zetten en we willen graag onze nachtrust hebben, maar als ze het raam openstaat en we wonen in de buurt waar tig van die dingen in de ronde en de hele nacht dat gezoem van die windmolens om onze oren, dan geloof ik niet dat we zeggen we zijn met de goede keuzes bezig. Dat moeten we onder ogen. Ik weet niet of het goed is, het is een onderzoek, maar wij verzoeken dan wel het college: neem dan ook alsjeblieft dat geluidsoverlast van deze dingen mee. Want dat willen we vooraf wel weten voordat we daar ooit een besluit over gaan nemen om dat toe te staan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Weerd.

De heer De Weerd: Voorzitter, dank u wel. Sluiten we ook deels aan bij de woorden van de heer Van Rijn ook over het aantal decibel. Want daar maken we ons ook nog wel een beetje zorgen van hoeveel kabaal levert dat op? In eerste instantie lag die motie windturbines, ik denk dan komen die grote windturbines straks op daken, maar dat was gelukkig niet zo. Dus je ziet dat ze niet in het zicht, ze zijn anderhalve meter groot, dus ze zijn niet echt in het zicht. Maar qua geluid, denk ik, het is wel goed om daar goed te onderzoeken, de motie roept volgens mij echt op naar een onderzoek. In die zin zijn wij wel als CDA wel voorzichtig positief, maar we zijn ook wel kritisch. We denken wat doet het straks met geluid, ook wat de heer Van Rijn zegt en voordat wij echt willen starten, kun je ook nog eens een keer denken van bijvoorbeeld wat we met de kabelgoottegels hebben gedaan destijds, een pilot, om eens een keer met een pilot te starten. Daar wou ik het eerst bij laten, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Ga ik naar de heer Van Eck, PvdA.

De heer Van Eck: Dank u wel, voorzitter. Ja, wij vinden het allereerst toch jammer dat wethouder Wind geen woordvoerder is op dit dossier. Maar even serieus, deze motie komt wat ons betreft te vroeg. We hebben beperkt capaciteit, laten we dan andere keuzes maken. We hebben deze documenten ook de linkjes, de informatie die daar achter stond gelezen. Er moet nog een NEN onderzoek naar plaatsvinden wat de daadwerkelijke opbrengst is en helaas is het zo dat we vaker dit soort verhalen hebben gehoord. Tot dusver waren deze juichverhalen vooral luchtfietsrij en brachten ze maar heel weinig op.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Walda.

De heer Walda: Ja, dank u wel, voorzitter. We zijn blij met het verhaal van de heer Westendorp. We zijn ook blij met deze motie. Aan de ene kant, omdat dat natuurlijk onze energiedoelen wel een stuk dichterbij haalt. We maken ons wel zorgen om de overlast. Er werd tot nu toe geroepen over geluid, er zal meer overlast ervaren kunnen worden. We vinden het wel belangrijk dat dan ook inwoners worden meegevraagd of in ieder geval op een bepaalde manier een vorm van participatie in plaatsvindt dus zodoende. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vos.

De heer Vos: Dank u, voorzitter. Ja, horizonvervuiling en geluidsoverlast en alle andere vormen van overlast, ik denk dat dat ook de sfeer binnen de buurt niet heel erg gaat bevorderen als één iemand zoiets heeft en de

anderen daar heel erg tegen zullen zijn. Dus wij willen geen steun. We hoeven ook geen onderzoek, wat ons betreft.

De voorzitter: De heer Kramer.

De heer Kramer: Ja, wij zullen deze motie ook niet steunen. We zijn wel voor energie op daken, maar ons opvolgend raadslid heeft wel onderzoek gedaan naar de kleine windmolens voor thuis. Geluidsoverlast is best wel een groot ding. Daarnaast is het nogal. Aparte omvormen nodig, dus er zitten nog best wel wat consequenties aan. Dus wij zijn niet gelijk voorstander hiervan.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog behoefte aan iets van een slotopmerking? De heer Meesters.

De heer Meesters: Ik hoorde inderdaad de verschillende partijen wat zeggen. Nou, wat ik al aangegeven, ik zeg niet het moet er nu komen. Het is meer van: kijk eens even naar het beleid wat de gemeente Dordrecht heeft, wat daarin staat. Dat zou, wat mij betreft, een relatief eenvoudige manier zijn om te kijken naar eventuele ruimtelijke mogelijkheden. Ik ben het eens met wat de SGP en CDA zeggen, ja, ook geluid zal je daarin mee moeten nemen. Dus laten we ook gewoon in kaart brengen wat dan interessante dingen zijn, want je moet het uiteindelijk ruimtelijk inpassen. De ontwikkeling gaat razendsnel en misschien is het nu nog niet zover, maar ik wil wel graag voorbereid zijn. Dat zou ik mooi vinden, dat wij als gemeente in ieder geval voorbereid zijn om die mogelijkheid te bieden wanneer het ook praktisch uitvoerbaar en realistisch is. En ja, soms is regeren ook vooruitzien en dat is wat wij hiermee beogen.

De voorzitter: Dank u wel. Voor iedereen voldoende? De heer Prakken nog.

De heer Prakken: Ja, een korte opmerking. Ik hoor ook wel wat bezwaren van het zou geen rendement hebben, er moet van alles gebeuren enzovoort. Ja, dat is natuurlijk aan degene die installeert. Dat hoeft de gemeente niet te betalen. Pioniers zijn er in alle technieken, dus laten we de kansen bieden.

De voorzitter: Dank u wel voldoende voor nu, wat mij betreft. Gaan we naar de motie beheersubsidie buurthuizen. Ik geef het woord aan de heer Van Eck.

De heer Van Eck: Dank u wel, voorzitter. Wijk-, buurt- en dorpshuizen nemen een belangrijke positie in in de Hoogeveense samenleving. Daarmee vertel ik niets nieuws, zal ook niemand het mee oneens zijn. De huizen hebben best wel moeite om een sluitende exploitatie daartoe te komen en toen lazen wij in de programmabegroting dat de beheersubsidie helemaal niet geïndexeerd wordt voor deze huizen. Dat bevreesdde ons, vandaar dat wij oproepen om die beheersubsidie wel te indexeren en de kosten daarvan mee te nemen in de gemrap een.

De voorzitter: Dank u wel. Van der Meer behoefte om aan te vullen? Niet het geval. Ga ik naar het college. Wethouder Reneman, gaat uw gang.

Wethouder Reneman: Dank u wel, voorzitter en het staat natuurlijk buiten kijf dat dat de voorzitter van de raad is in deze ruimte. Als het gaat om de beheersubsidie, beheersubsidie is een van de subsidies waar op bezuinigd is in het kader van schone lei. Die bezuinigingen zijn stilgezet en toen dat gesprek was met de gemeenteraad, is ook niet afgesproken om te indexeren. Tegelijkertijd begrijpen wij de redenering van de Partij van de Arbeid echt heel goed, want die beheersubsidie wordt gebruikt voor vrijwilligers om ons vastgoed te beheren. En ook de voet die de Belastingdienst hanteert voor wat je aan vrijwilligers kan geven, die gaat

ook omhoog met de kosten. Dus wij kunnen goed volgen waarom je in dit geval de indexatie wel mee zou kunnen nemen en moeten nemen. Dat maakt wel dat vanuit financieel oogpunt dit eigenlijk een amendement is, maar dat zou een heel moeizame weg worden, want dan moeten allemaal tabellen worden aangepast enzovoorts en wat is eens niet meer zijn en het gaat om een relatief klein bedrag, want het is maar 800 euro per procentpunt dat er aan indexatie plaatsvindt, dus dat is, zeg maar, 2400, 3200 euro. Dus wat het college betreft, kan dit gewoon per motie en dan gewoon meenemen naar gemrap een, dus lekker pragmatisch. Dus wij vinden het uitvoerbaar, financieel haalbaar en sympathiek. Voorzitter aan de raad.

De voorzitter: Dank u wel. Andere partijen behoefte om te reageren? SGP.

De heer Van Rijn: Voor.

De voorzitter: Meesters.

De heer Meesters: Voor.

De voorzitter: Sieders.

De heer Sieders: Mede-indiener.

De voorzitter: Hartstikke goed. Anderen nog? Mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen: Een vraag, ik weet niet die voor mijnheer Van Eck is of voor het college, maar in de beantwoording van de technische vragen daar staat dat de vergoeding een algemene vergoeding is, niet gebaseerd op werkelijke kosten. Is het niet zo dat we door de plannen en de scans die nu gedaan worden meer inzicht krijgen en dan ook meer zicht krijgen op wat dan de eventuele verhoging aan bijdrage zou moeten worden? Gaan wij hier niet dan te kort door de bocht voor de buurthuizen?

De voorzitter: Laatste is een politiek. Ik weet niet of wethouder Reneman wil reageren.

Wethouder Reneman: Op de techniek, die beheersubsidie is ooit in het begin, dat is heel lang geleden al, gewoon vastgesteld op een vast bedrag, besloten om niet te indexeren. Toen is daarop bezuinigd en toen is de discussie hier weer teruggekomen. Moet je daar dan, is die niet hier geweest, dus is er ook weer niet geïndexeerd. Tegelijkertijd, dat geld wordt gebruikt voor vrijwilligers en de kostenkant indexeert eigenlijk wel, als je kijkt naar wat de Belastingdienst doet met de bijdrage die je aan vrijwilligers kan geven. Dus in dit geval zou ik zeggen, indexatie volgt dan wel niet de kosten, maar het is wel redelijk om dan te indexeren en als het gaat om of dit er uit zou vallen bij de doorlichting die we doen van alle uitgaven, het antwoord is gewoon nee.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Klok.

De heer Klok: Ja, dank u wel, voorzitter. Is het dan niet een soort van precedentwerking, bijvoorbeeld? We hebben ook 34.000 euro voor musea in de begroting staan, zou dat dan ook niet elk jaar geïndexeerd moet worden? En zo zijn er nog wel meer van deze posten op te noemen. Dank u wel.

De voorzitter: Van Eck.

De heer Van Eck: Is het een vraag of mededeling, maar ik wil daar wel op reageren, heb ik eigenlijk net ook al gedaan toen ik mijn bijdrage heb uitgesproken. Je kunt heel veel doen, je kunt heel veel laten. We hadden net

die discussie over vrijwilligers op begraafplaatsen, geef je die geld, moet je dan andere vrijwilligers ook niet geld gaan geven? We hebben het nu dit voorstel gemaakt.

De voorzitter: Het is de keuze die u maakt. De heer Klok.

De heer Klok: Dank u wel. Wellicht verstandig om voor de vrijwilligers bij de begraafplaats ook gelijk indexatie mee te nemen. Hebben we dat ook gelijk opgelost. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Reneman, ik zag uw hand nog.

Wethouder Reneman: Het gaat hier om het beheer van ons eigen vastgoed en in een groot deel van de cultuur en bij musea gaat het ook om beheer van ons vastgoed, maar dat wordt dan gedaan door professionals. Dit wordt dan gedaan door vrijwilligers. Dat maakt een wezenlijk verschil tussen die sectoren als het gaat om de subsidies die we hebben voor onze musea en onze cultuur, die hebben we nou juist ook al eerder geïndexeerd, dus daar zit al indexatie op. Nou ja, dan kan je nog een heel verhaal hebben over voetbalverenigingen enzovoorts, maar dat heeft u al gehad.

De voorzitter: Dank u wel. Voldoende voor de beraadslaging nu? Lijkt me wel, ook voor de indieners. Ja, mooi, dank jullie wel. Gaan we door naar de verduurzaming van buurthuizen. Ja, kom ik toch weer bij de heer Van Eck.

De heer Van Eck: Ja. Het spijt me, voorzitter, u moet het weer met mij doen. Dat is een thema dat al heel lang speelt. In november 2022 heeft deze raad al een motie aangenomen over verduurzaming buurt-, dorpshuizen, maar ook cultuurhuizen en ook sporthuizen, dus de volle breedte. In november 23 hebben we een brief gehad van de raad dat het college schreef dat zij de noodzaak zagen om met structurele oplossingen te komen. In maart hebben wij schriftelijke vragen, van dit jaar, schriftelijke vragen gesteld aan het college. Toen waren er nog geen voorbeelden van structurele oplossingen. Nu in de programmabegroting staat dat de gemeente voornemens is voor alle buurt-, wijk- en dorpshuizen een verduurzamingsplan op te stellen. Wij roepen met deze motie eigenlijk op om daar haast mee te maken om dat uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 aan de raad voor te leggen.

De voorzitter: Dank u wel. Behoeft om aan te vullen? Van der Meer, Prakken misschien. Nee, niet het geval. Ga ik naar het college, de heer Reneman.

Wethouder Reneman: Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij om mede te kunnen delen dat het college inmiddels een opdracht heeft gegeven aan een bedrijf om te komen tot verduurzamingsplannen per wijk-, buurt- en dorpshuis. Het bedrijf is gevraagd om uiterlijk Q 2025 op te leveren. Dit is overigens geen doorgestoken kaart, kan ik u verzekeren, want die opdracht is al een maand of wat geleden gegeven. Dus de motie maakt het daarmee overbodig. Ik wil zeggen dat ik ook blij ben dat dat nu eindelijk gebeurt, want ik heb dat ook net in de eerste termijn van het college ook al gezegd, we zijn blij dat we eigenlijk de ruimte vinden om dit nu ook op te pakken. We weten dat een deel van de raad dit ook heel graag wil, misschien wel de grote meerderheid van de raad en we zijn nu eigenlijk in de gelegenheid om dit op te pakken en ook nog even te zeggen waarom wij dit ook voortvarend aanpakken. We zijn bezig met een strategisch accommodatieplan voor ons totale vastgoed. Dat strategische accommodatie plan, dat komt pas gereed na de zomer van volgend jaar, maar dit pakken we dus eerder op. Dit hebben we prioritair opgepakt. Nog even een kleine algemene opmerking: het is niet zo dat in deze toch wel vrij sombere vertelling die ik doe over u moet nog even wachten en de plannen komen er aan, onderwijl wordt er natuurlijk wel gewoon steeds gewerkt aan de verduurzaming, ook van het

van de dorps- en wijkhuizen. Als het MFC de Eiken zit met een pellet kachel die niet goed werkt, dan gaan we daar wel achteraan en we hebben ook nog een IHP onderwijs, IHP binnen sportaccommodaties, de verleiding gaat gewoon door. Dus ik ben wel heel somber over de structurele aanpak, maar de incidentele aanpak en op sommige terreinen ook wel heel structurele aanpak met de IHP's, die gaat gewoon door. Ik zou willen zeggen, voorzitter, ik kan toezeggen dat wij in Q 2025 komen. Of dat uiterlijk Q 2025 is, dat is een beetje afhankelijk van wat de dorps- en wijkhuizen aan onze informatie zullen geven. Ik kan ook de raad verzekeren dat als de Q 2025 op Q 2025 op het spel komt te staan, zullen we de raad onverwijld informeren. Wellicht wordt hiermee de motie overbodig, maar dat laat ik verder aan de raad.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen: Ja, dank u wel, voorzitter. U zegt het eigenlijk al. Hoe komt dit naar de raad? Ik zal buiten de uitzending nog een technische vraag stellen, dat doe ik dan nu niet, maar een andere vraag, ik neem aan dat wij dit niet ter besluitvorming krijgen. Dit is toch gewoon des colleges, zeg maar? Wij krijgen dat toch ter informatie? Of gaan dit soort dingen ook nog weer ter besluitvorming naar de raad?

De voorzitter: Ja, budgetrecht is bij de raad, dus als er geld nodig is, zal het bij de raad komen en anders is het bevoegdheid van het college. Wil je hierop reageren? Ga je gang, niet zo bescheiden.

Wethouder Reneman: Voorzitter, dat is mij nog nooit verweten. Dat is wel echt .... Ik moet zeggen, mijn persoonlijke ontwikkeling heeft nu een hoogtepunt bereikt. Dit kan echt niet beter dit. Ik moet een traantje wegpinken. Nee, maar voorzitter, een belangrijk deel van de verduurzaming zal gewoon liggen in het beheer en onderhoud, wat al gepleegd wordt en investeringsplannen die al zijn. Dat krijgt u als raad gewoon niet terug. Dan aansluitend op de woorden van de voorzitter, mocht het tot uitzetting leiden, dan krijgt u het op die manier terug. Maar we gaan niet plannen bij u neerleggen. Het strategisch accommodatieplan, daarentegen, over de grote vastgoedbrokken en de nota vastgoed, daar komen we met u wel over te spreken.

De voorzitter: Dank u wel. Is er dan bij anderen nog de behoefte om te reageren? Het college zegt eigenlijk: we geven al uitvoering aan dat wat op papier staat. Misschien bij de indieners nog. De heer Van Eck, gaat uw gang.

De heer Van Eck: Dank, voorzitter. Ik ben blij met de reactie vanuit het college en we zullen met de mede-indieners overleggen hoe we daar handen en voeten verder aan geven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij ... Ik blijf bij de heer Van Eck, de motie flexwonen.

De heer Van Eck: Dank u, voorzitter. Ik beloof dat het de laatste is voor vanavond. De woningnood is groot in Hoogeveen. We hebben ook ambities om veel te bouwen in Hoogeveen, gelukkig. In de programmabegroting lezen we dat de gemeente hard werkt aan de plannen om flexwoningen te realiseren, maar wij begrepen dat het daarbij gaat om flexwoningen die op één locatie bij elkaar komen te staan. Wij roepen het college op om ook flexwoningen te realiseren, toe te staan, op eigen erf van mensen. Dan kan het zowel gaan om het plaatsen van kant-en-klare woningen of het ombouwen van een schuur en nadrukkelijk de vermelding dat we hier niet over mantelzorg of over pre-mantelzorgwoningen hebben, maar over flexwoningen, zoals we ook in onze bijdrage tijdens de kadernota hebben genoemd. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik even naar de mede-indieners. Nee, zullen we direct doorgaan naar het college? Wethouder Wind, gaat uw gang.

Wethouder Wind: Ja, voorzitter, dank. Dit is een onderwerp dat vaker hier ter tafel is geweest, een schriftelijke vraag vanuit de fractie van de VVD. De heer Van Eck verwees al terug naar zijn bijdrage in de behandeling van de kadernota voor de zomer. Na de zomer heeft vanuit de fractie van Gemeentebelangen ons op dit thema een vraag bereikt. Die hebben we ook beantwoord en daar hebben we kenbaar gemaakt, daarin lopen we iets verder voor dan deze motie van ons vraagt, maar het streven van het college is om nog dit jaar de regels rondom flexwoningen, concept daarvan vast te stellen, dat ter inzage te leggen voor een periode van zes weken en dan definitief een besluit erop te nemen. Het is ook een rol die echt bij het college past, het is college verantwoordelijkheid, maar we pakken dit nog dit jaar op en daarmee kunt u allen de conclusie op deze motie wel trekken.

De voorzitter: Dank u wel. U gaat voortvarend aan de slag. Vraagt dat reacties? Niet het geval. Misschien van de indiener nog? Dank u wel. De heer Otten, gaat uw gang.

De heer Otten: Ja. Ik wil er toch nog wel even wat van zeggen, voorzitter. In Coevorden hebben ze dit ook gedaan en ik ben er hartstikke voor dat er woningen bij erven op gebouwd mogen worden, maar dan is het weer precies voor vijftien jaar en dan komen er heel veel regels bij. Wij hebben in onze bijdrage vanavond, vanmorgen, vanmiddag nog gezegd dat wij eigenlijk vinden dat de erven gesplitst mogen worden. Want flexwoningen zijn ook maar kleine woningen, het zijn woningen, je kunt er een poosje meer vooruit, maar na vijftien jaar moeten ze weg. Nou, dan begon het gezeur, dan krijg je hetzelfde als met die vitale parken, zeg maar. '...' er mag geen eigen uitrit komen. Kunnen wij niet veel beter zeggen: wij gaan naar de provincie toe en wij zeggen: als je een erf hebt van meer 1000 meter, dan mag je hem gewoon splitsen en zet je daar gewoon een complete goede nette woning op voor lange termijn. Het is allemaal, het helpt wel wat, maar het is allemaal net niet, zeg maar, dit wat we allemaal doen. Ik voel het allemaal een beetje als een beetje proberen de boel aan de gang te houden, maar geen echte klap erop. Bouw toch mooi een fatsoenlijk huis. Dan is het klaar en dan kunnen ze daar met generaties bij elkaar wonen. Dat doen ze in Staphorst ook: tijk, tijk, tijk, tijk en dan gaat hartstikke goed over het algemeen. Dus dat was mijn gedachte erachter.

De voorzitter: Dank voor het gloedvolle betoog en we zien het maar als een soort van suggestie richting de uitvoering. Daar wou ik het bij laten. Wij zijn daarmee door de amendementen en moties heen zoals ze vooraf er lagen. Dat is mooi, want zo liggen we mooi in ieder geval op koers in de agenda. Ik wil even inventariseren, want ik hoorde net ja, er zijn er misschien nog wel ... Is er nog misschien nog wel iets wat ik wil vertellen aan motie aankondigen die nog niet op papier staan, die ik toch even wil bespreken. Maar hebben we meer van dat soort gevallen? De heer Meesters.

De heer Meesters: Ja, voorzitter, in onze bijdrage heeft mevrouw Pullen al aangegeven dat wij het nog even wilden hebben over de tariefstelling van de cultuureducatie, talentontwikkeling dus die wilden we graag inbrengen als debatpunt.

De voorzitter: De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Voorzitter, zoals ik al bij mijn bijdrage had aangegeven, het komt niet omdat wij slordig of lui of geen tijd hadden om moties in te dienen, vooraf, zodat we het er nu ook over konden hebben, het met elkaar bespreken. Maar ik heb echt drie, vier weken lang heb ik om informatie gevraagd. Dat heb ik gewoon nodig om goede onderbouwde ... Ik heb het nog steeds niet. Dus wij willen een motie gaan indienen om toch te gaan onderzoeken om onze SWO te beëindigen. Want wij vinden gewoon: de tijd is daar rijp voor. Zo kan het niet langer. We willen een motie indienen over het bomen kappen aan de Coevorderstraatweg om de veiligheid van de inwoners bij het oprijden van de weg te bevorderen. We willen een amendement indienen,

want ook daar heb ik vragen over gesteld aan het college, daar is ook nog geen antwoord op gekomen. Ik heb ook aangegeven waarom wij dat gevraagd hebben. Over dat wij de kosten van het onderhoud van de Joodse begraafplaatsen gewoon in onze begrotingen opnemen en in onze jaarrekeningen gaan verantwoorden. Volgende jaarrekening kan dat natuurlijk niet in dit amendement, maar over de begroting kan het wel in een amendement. Dus dat zijn de punten die wij en er komt nog bij, de wethouder van financiën zegt: nee, wij hebben er geen zin in, wij houden gewoon de route aan, we gaan eind '25 pas praten over eventueel bezuinigingen. Wij vinden dat dat wel eerder moet om daar geruime tijd voor te nemen dat het zorgvuldig gebeurt. Dus daar gaan wij ook een motie over indienen, bij de begroting natuurlijk, want daar hoort het bij.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga eerst even naar mevrouw Koekoek en kom dan met een ordevoorstel.

Mevrouw Koekoek: Ja, voorzitter, het is wel een beetje lastig om te gaan debatteren over voorstellen die aangekondigd worden, conceptmoties en amendementen waarvan wij de inhoud niet kennen en waar wij als fractie ons niet op voor hebben kunnen bereiden, geen standpunt over hebben in kunnen nemen. Dus dat wordt wel een beetje lastig. Dus dat wilde ik wel even gezegd hebben.

De voorzitter: Ja, u bent vandaag weer sneller dan ik. Dank daarvoor. Mijn vervolgoepmerking zou inderdaad zijn: kijk, het is natuurlijk ook een route om in de komende veertien dagen nog een aantal moties en amendementen te maken, die vervolgens in te brengen en dan hebben we over veertien dagen hier met elkaar dezelfde route als die we vandaag hebben: indiener, college en partijen. Ik ben even op zoek naar, want als we nu deze punten bij langsgaan, dan heeft u in uw hoofd misschien wel een aantal denkrichtingen rondom die moties en amendementen, maar daar hebben anderen zich niet op voor kunnen bereiden en dan wordt het misschien een wat ingewikkeld gesprek en over veertien dagen hebben we ook gewoon de ruimte om dat wat we gedaan hebben met die moties en amendementen van nu, om dat dan ook te doen. Dus ik zou er voorzichtig in die richting willen duwen dat we dat dan daar doen, dat gesprek.

De heer Van Rijn: Ja, voorzitter, ik begrijp dat goed. Daarom, wij hadden het ook veel liever nu op tafel willen hebben, maar als wij een motie indienen waar geen gedegen argumenten bijzit, als er geen gedegen materiaal bijzit waarom het zo gaat zoals '...' dat doet ook geen recht aan de situatie. Dus wij hebben gemeend '...'. Maar oké, ik denk dat dat een oplossing is. Ik zal u proberen zoveel mogelijk voorinformatie met die moties dan mee te sturen en amendement en dan hopelijk maar dat wij dan het goede gesprek er dan toch wel even over kunnen voeren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Meesters.

De heer Meesters: Ja, voorzitter. Het punt wat ik wil inbrengen, kijk, op het moment dat ik een motie wil indienen of een amendement op dit vlak, vind ik het ook wel fijn om even te weten met wat voor soort voorstel kan ik hier op steun uit de raad rekenen. Ik kan wel een voorstel indienen waarvan dan op de avond zelf wordt gezegd van ja, nee, sorry, maar dat vinden wij echt toch echt te strak. Ik denk dat ik met gewoon even een rondje langs de partijen van hoe kijken jullie tegen een bepaald punt aan, best wat informatie heb waarop ik dan verder kan gaan met de motie. Maar dan is even het rondje voor mij wel essentieel om even wat informatie uit de raad te halen.

De voorzitter: Reageer ik zo op. Ik ga eerst even naar de heer Sieders of mevrouw Hooijer. De heer Sieders.

De heer Sieders: Ja, dank u wel, voorzitter. Even naar wat de heer Meesters vraagt. Even een verduidelijkende vraag eerst. De wethouder heeft al antwoorden gegeven, volgens mij, op uw vraag over een stukje cultuur

waarin de wethouder aangeeft dat begint volgend jaar hij deze partijen uitnodigt om ons te verduidelijken hoe het daar gaat. Wilt u dat niet afwachten?

De heer Meesters: Nee, dat wil ik niet afwachten. Ik wil toch echt wel met een met een vraag daarover komen en dat wil ik zo dadelijk gaan toelichten aan u.

De voorzitter: Het is wel zo dat, kijk, als we naar de agenda van vandaag kijken, dan zat daar eigenlijk niet echt een blok in met losse debatpunten, want we hebben eigenlijk de visies gehad, het gesprek daarover en dan de moties en amendementen. Dus we hadden vooraf niet bedacht dat we een blok zouden hebben met nog debatpunten. Eigenlijk had dat een beetje moeten zitten in het visieverhaal en dan het vraagspel wat er daarna is. Voor een groot deel is dat, denk ik, ook gelukt. '...' pragmatisch kijken of we dit punt nog misschien er heel gauw even in de ronde kunnen doen. De heer Otten.

De heer Otten: Voorzitter, als je dan nog iets wil maken, we gaan straks naar beneden, dan ga je al die fracties zo even bij langs en dan ga je lobbyen voor wat er in een motie of amendement moet. Dat is, volgens mij, de plek om dat te doen en niet hier.

De voorzitter: Ik dacht dat ik pragmatisch was, maar deze staat ook. Mevrouw Hooijer.

Mevrouw Hooijer-Everts: Nou, dat sluit, geloof ik, een beetje aan. Het kan toch niet zo zijn dat we hier ideeën opperen en meeste stemmen. Ja, dan ga ik er een motie van maken. We hebben het vorig jaar ook gedaan, we hebben nu al een boel moties en amendementen goed door kunnen lezen. Sommigen waren wat laat, waaronder een van onszelf. Maar dan kun je je voorbereiden, dan heb je het erover. En volgende keer, over twee weken, hebben we daar ook nog ruimte voor. Dat deden we vorig jaar ook, dan ga je niet meer praten over deze moties en amendementen, behalve als er een aanpassing is en over twee weken, dan kom je met de nieuwe, daar is dan ruimte genoeg voor. Dus wij zijn tegenstander om nu nog weer een rondje te doen van wie heeft er nog wat.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Meesters kort en dan nemen we een besluit over het vervolg van de vergadering.

De heer Meesters: Ja, voorzitter, wat ik zojuist wel heb gezegd. Mevrouw Pullen heeft in onze bijdrage al aangegeven dat we een bepaald punt daarover hebben, dat we daarover even een debat willen met de raad. Ik zou het fijn vinden als dat kan, wordt het afgeschoten, ja, dan is dat zo. Maar goed, ik vind dat dan wel een jammer punt.

De voorzitter: Dank u wel. Nou, zal ik zeggen wat ik ervan vind, klinkt een beetje als de rijdende rechter, maar zo is het niet bedoeld. Ik denk dat het toch goed is om te blijven bij de vergaderorde zoals we die vooraf met elkaar hadden afgesproken. Dat zou betekenen dat we nu niet opnieuw nog een ronde van debat of nieuwe punten gaan doen. Dat is ook eigenlijk wel net zo eerlijk en fair richting de heer Van Rijn, wat ik daarnet over heb gezegd en dat betekent dat de politiek de komende veertien dagen ook de tijd heeft om elkaar nog op te zoeken en u weet elkaar ook wel te vinden, weet ik uit ervaring, en dan is er over veertien dagen ook nog voldoende ruimte om met nieuw ingebrachte punten, moties en amendementen, om daar met elkaar het gesprek over te voeren. Is dat voor iedereen akkoord? Dat is het geval. Dan concludeer ik ook dat we de pauze van negen uur niet nodig gaan hebben en het vervolg daarop ook niet. Dan ga ik met zo meteen nog één hamerslag de vergaderingen beëindigen en wil ik u wel heel erg bedanken voor de constructieve manier

waarop die vergadering is gevoerd vandaag vanaf vier uur vanmiddag en toch met een heel mooie eindtijd. Ik wens u nog een fijne avond.